

Wykorzystaj szansę - zmień klimat w biznesie

Przewodnik dla przedsiębiorców

GREEN
INDUSTRY
FOUNDATION

Spis treści

● Europejski Zielony Ład	8
● Nowa Taksonomia UE	49
● Raportowanie Zrównoważonego Rozwoju	63
● Finansowanie Zielonej Transformacji	69
● Perspektywa prywatnego sektora finansowego	92

Olga Ewa Semeniuk

Podsekretarz stanu,
Pełnomocnik Rządu ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw

Sukces rynkowy polskich przedsiębiorstw i przyszłość naszej gospodarki zależą w znacznej mierze od tego, czy w porę odczytujemy ekonomiczne trendy oraz czy potrafimy wykorzystywać nowe szanse. Do takich szans, a równocześnie wyzwań, należy Europejski Zielony Ład. Jego rolę, do której realizacji posłuży Taksonomia Unii Europejskiej, precyzyjnie opisuje poniżej prezes Teresa Czerwińska, akcentując, że ekologia stała się już integralnym składnikiem prowadzenia biznesu. Ministerstwo Rozwoju i Technologii od lat docenia ten aspekt, współpracując z firmami pod kątem transformacji cyfrowej uwzględniającej zielone technologie oraz dbałość o środowisko. W tym czasie wiele organizacji działających w Polsce wprowadziło akcenty ekologiczne tak do swoich modeli biznesowych, jak i do komunikacji wizerunkowej. Obserwuję te zmiany z uwagą, również jako Pełnomocnik Rządu ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Istotny udział w przygotowywaniu warunków dla osadzenia Europejskiego Zielonego Ładu w polskiej gospodarce ma współpracująca z Ministerstwem Rozwoju i Technologii Platforma Przemysłu Przyszłości. Instytucja powołana dwa lata temu buduje ekosystem Przemysłu 4.0, rozpowszechniając wśród przedsiębiorców wiedzę na temat nowoczesnych rozwiązań, m.in. tych skupionych wokół zielonej transformacji. Jednym z działań PPP jest przygotowanie niniejszego przewodnika, który wprowadza menadżerów w zagadnienia dotyczące Taksonomii UE. Zapoznanie się z jej szczegółami ma duże znaczenie w kontekście finansowania zielonej cyfryzacji, właściwego rozumienia zasad, a także realizowania założeń Green Dealu w sposób faktycznie przyczyniający się do zrównoważonego rozwoju europejskiej gospodarki. Jako resort bardzo liczymy na kolejne inicjatywy Platformy Przemysłu Przyszłości w tej dziedzinie.

Olga Ewa Semeniuk

Teresa Czerwińska

profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Warszawskiego,
wiceprezes Europejskiego Banku Inwestycyjnego

Szanowni Przedsiębiorcy

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) są fundamentem europejskiej gospodarki. Stanowią one 99% wszystkich przedsiębiorstw w UE, zatrudniając około 100 milionów ludzi i odpowiadając za ponad połowę europejskiego PKB. To właśnie przedsiębiorcy kreują potencjał gospodarczy poprzez inwestycje, rozwój umiejętności i wprowadzanie innowacyjnych technologii. O ile chcielibyśmy kontynuować tę passę, postępujące zmiany klimatyczne mogą zaburzyć panującą równowagę. Ostatnie badanie cykliczne Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) sugeruje, że aż 6 na 10 firm – zarówno w UE, jak i w Polsce – deklaruje, że zmiany klimatyczne wpływają na sposób prowadzenia przez nie biznesu. Skala stojących przed nami wyzwań jest ogromna.

Każda transformacja niesie za sobą tak samo szanse, jak i obawy. Pytania, które dzisiaj sobie stawiamy wobec nadchodzących zmian klimatu, zdefiniują ścieżkę, po której wkroczymy w zieloną rzeczywistość. Przez ostatnie lata, na te same pytania szukano odpowiedzi w instytucjach europejskich, dbając o to, by nowe mechanizmy ochrony środowiska i klimatu były synonimem konkurencyjnej gospodarki i włączającego społeczeństwa. Wynikiem tych prac jest właśnie Europejski Zielony Łąd.

Unia Europejska jest światowym liderem w działaniach na rzecz klimatu. Europa zaczęła ograniczać emisję węgla w gospodarce już prawie dwie dekady temu. Obecnie jesteśmy na poziomie o 20% niższym, jeżeli chodzi o wykorzystywanie węgla w gospodarce, niż miało to miejsce w 2000 roku. Nasza emisyjność pozostaje o 20% niższa niż w Stanach Zjednoczonych i o 70% mniejsza niż w Chinach. To jest ta przewaga, na której Unia zdecydowała się oprzeć swoją przyszłość, zobowiązując się do obniżenia emisyjności o 55% do 2030, względem roku 1990.

Grupa EBI wspiera tę strategię. W listopadzie zeszłego roku zarząd EBI i państwa członkowskie UE przyjęły tzw. Mapę Drogową Banku Klimatycznego, w której jasno określa się EBI jako bank klimatyczny UE na najbliższe dziesięciolecie. Mapa przewiduje wprowadzenie w latach 2021–2025 zasadniczych zmian w sposobie finansowania przez nas projektów, dokonywania oceny opłacalności i wspierania innowacji. Zależy nam także, by nie zapominać o wsparciu tych grup społecznych, których dobrostan w dużej mierze zależy od paliw kopalnych, i które mogą być w większym stopniu narażone na negatywne skutki transformacji. Nasze ambicje klimatyczne idą w parze z nowymi miejscami pracy i innowacyjnymi inwestycjami w regionach skorelowanych z emisyjnością.

W ciągu następnego dziesięciolecia zamierzamy znacząco zintensyfikować naszą aktywność na rzecz klimatu, mobilizując 1 bilion euro na wsparcie zielonych inwestycji i ochrony środowiska. Do tego, dążymy do zwiększenia zakresu finansowania projektów na rzecz klimatu i zrównoważenia środowiskowego z obecnych 40% do co najmniej 50% do 2025 roku. To

wszystko jest niezbędne, by ograniczenie tempa ocieplania się klimatu do 1,5°C względem średniej przedindustrialnej stało się faktem, a nie tylko ambicją.

Również od pierwszego stycznia tego roku wszystkie finansowane przez nas projekty muszą być zgodne z porozumieniem paryskim. W praktyce oznacza to dostrojenie przez nas metodologii oceny opłacalności ekonomicznej, którą musi zdać każdy finansowany przez nas projekt, do założeń klimatycznych porozumienia. Brane przez nas pod uwagę kryteria techniczne projektów opierają się na nowej Taksonomii UE, która w sposób jednoznaczny określa, czy dane działanie „nie wyrządza znaczącej szkody” celom związanym z łagodzeniem lub adaptacją do zmian klimatycznych.

Kwestie klimatyczne mają dla Grupy EBI wymiar horyzontalny, tzn. nie wykluczają się – a wręcz wspierają znaczenie naszych pozostałych priorytetów inwestycyjnych. W tym zakresie Grupa świadczy pomoc w czterech obszarach strukturalnych - wsparcie dla sektora MŚP, działanie na rzecz środowiska, wsparcie dla infrastruktury oraz co szczególnie ważne – wsparcie dla innowacyjności.

Sektor MŚP ma dla Grupy EBI szczególne znaczenie. Nasza pomoc dla przedsiębiorców to nie tylko pomoc cykliczna, jak na przykład Europejski Fundusz Gwarancyjny, nastawiony na wsparcie płynnościowe dla firm w obliczu kryzysu wywołanego przez pandemię Covid-19. Od lat jesteśmy dla przedsiębiorców partnerem strategicznym, finansującym ich długofalowe plany rozwojowe. Jedynie w zeszłym roku nasz portfel pożyczek dla sektora MŚP urosł o ponad 30 mld euro, wspierając łącznie ponad 425 tys. przedsiębiorstw i podtrzymując 4,2 mln miejsc pracy.

Współpraca EBI z sektorem MŚP odbywa się poprzez lokalne jednostki finansowe, takie jak banki komercyjne czy instytucje leasingowe. Poza standardowymi pożyczkami, Bank specjalizuje się w elastycznych formach finansowania, na które szczególnie popyt występuje wśród projektów innowacyjnych i wczesnofazowych. Popularne stają się w tej kwestii instrumenty hybrydowe – dobrze dostrojone do możliwości i potrzeb inwestycyjnych przedsiębiorstw, łączących elementy długu i finansowania własnościowego.

Nie ulega wątpliwości, że stojące przed nami wyzwania klimatyczne będą wymagać ścisłej współpracy między sektorem publicznym i prywatnym oraz koordynacji na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Liczę, że publikacje, takie jak ta, zachęcą do aktywnych działań i spowodują, że zielona transformacja znajdzie miejsce w Państwa biznesplanach w najbliższym czasie.

Teresa Czerwińska,
Luksemburg, wrzesień 2021

Dawid Solak

pełniący obowiązki prezesa Zarządu
Platformy Przemysłu Przyszłości

W przemyśle 4.0, którego powstawanie w Polsce wspiera Platforma Przemysłu Przyszłości, aspekt ekologii i zrównoważonego rozwoju należy od początku do kluczowych. Zielona fabryka stanowi jeden z siedmiu filarów czwartej rewolucji przemysłowej, zdefiniowanej już blisko dekadę temu. Myśleniu w kategoriach dbania o środowisko w branży produkcyjnej towarzyszy też ważna idea, aby prowadzenie przedsiębiorstwa służyło nie tylko celom komercyjnym, ale żeby ich osiągnięcie było ściśle powiązane z mądrym stosunkiem do pracowników, otoczenia biznesowego i sytuacji kraju. Model zrównoważonego rozwoju, uwzględniający całość tej problematyki, trafił do strategii Europejskiego Zielonego Ładu, która w najbliższych latach będzie miała znaczący wpływ na europejską, w tym polską, gospodarkę. W naturalny sposób Zielony Ład stał się zatem jednym ze strategicznych obszarów dla Platformy Przemysłu Przyszłości, skupionej na wspieraniu przede wszystkim małych i średnich firm pod kątem ich transformacji cyfrowej.

Jesteśmy wdzięczni Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu i Green Industry Foundation za współpracę nad projektem przewodnika, który oddajemy w Państwa ręce. Rolą kompendium jest wprowadzenie zarządzających firmami oraz osób odpowiedzialnych za kwestie finansowe w zagadnienia Taksonomii UE, pozwalającej w praktyce realizować strategię Europejskiego Zielonego Ładu. Z Taksonomią i Zielonym Ładem, w naszej opinii jest jak z transformacją cyfrową – to nie wyłącznie szansa, ale konieczność. Firmy, chcąc zadbać o konkurencyjną pozycję rynkową, muszą poznać, zrozumieć i przejść procesy wynikające tak z Zielonego Ładu, jak z transformacji do przemysłu 4.0.

Życzę owocnej lektury i zapraszam do współpracy z naszą organizacją.

Dawid Solak

Monika Płońska

wiceprezes Zarządu
Green Industry Foundation

Szanowni Państwo

Najbliższe trzy dekady to czas pełnej mobilizacji rządów państw i biznesu na całym świecie w dążeniu do osiągnięcia celów Porozumienia Paryskiego i Agendy 2030 ONZ. Od 5 lat obserwujemy dynamiczne zmiany w zakresie regulacji dotyczących przeciwdziałania globalnemu ociepleniu i osiągnięcia neutralności emisyjnej. Kierunki dla Polski wyznaczają regulacje wypracowane na szczycie Unii Europejskiej. W grudniu 2019 r. Komisja Europejska przyjęła Europejski Zielony Ład, który stanowi punkt wyjścia dla planowanej zrównoważonej transformacji oraz Taksonomii UE - czyli narzędzia, dzięki któremu ta transformacja będzie możliwa. Na wdrożenie założeń Europejskiego Zielonego Ładu UE zamierza przeznaczyć 180 mld EUR rocznie.

Przewodnik „Wykorzystaj szansę - zmień klimat w biznesie” został opracowany z myślą o polskich przedsiębiorcach, którzy chcą przygotować swoje firmy do nadchodzących zmian wynikających z regulacji w ramach Europejskiego Zielonego Ładu.

Od tempa wdrożenia i adaptacji do nowych regulacji, będzie zależało, czy transformacja zrównoważonego wzrostu gospodarczego Polski okaże się dla przedsiębiorstwa wykorzystaną szansą czy zagrożeniem. Bez wątplenia już dziś należy podjąć działania, które zweryfikują czy nasza działalność gospodarcza zostanie uznana za „zrównoważoną środowiskowo” i być może wymaga transformacji lub całkowitej zmiany modelu biznesowego. Choć z pozoru może się wydawać, że powyższe regulacje nie są adresowane bezpośrednio do sektora MŚP, a dużych firm, podmiotów publicznych i sektora finansowego, w konsekwencji będą one kaskadowane na podmioty gospodarcze również w sektorze MŚP. W szczególności, dotyczy to przedsiębiorstw, które będą chciały pozyskać finansowanie na rozwój firmy i ubezpieczenie aktywów – zarówno ze środków publicznych jak i prywatnego sektora finansowego. W perspektywie najbliższej dekady sektor MŚP zostanie także objęty obowiązkiem raportowania wskaźników zrównoważonego rozwoju.

Zapraszam do lektury Przewodnika, którego celem jest dostarczenie kompaktowej wiedzy o najważniejszych regulacjach wynikających z Europejskiego Zielonego Ładu, które mają wpływ na biznes w Polsce. W Przewodniku znajdą Państwo konkretne wskazówki, w jaki sposób przygotować swoją firmę do nowych regulacji polskich i unijnych, Nowej Taksonomii UE, obowiązków ujawniania danych niefinansowych, a także, w jaki sposób wykorzystać zachęty oferowane przez polski rząd i programy UE.

Monika Płońska

Część 1.

Europejski Zielony Ład

Geneza Europejskiego Zielonego Ładu

POROZUMIENIE PARYSKIE

Porozumienie paryskie, które przyjęto podczas konferencji klimatycznej w Paryżu (COP21) w grudniu 2015 r., jest pierwszym w historii uniwersalnym, prawnie wiążącym porozumieniem w dziedzinie klimatu.

Do porozumienia paryskiego przystąpiło prawie 190 krajów, w tym Unia Europejska i jej państwa członkowskie. UE formalnie ratyfikowała porozumienie 5 października 2016 r., co umożliwiło jego wejście w życie 4 listopada 2016 r. Aby porozumienie mogło wejść w życie, instrumenty ratyfikacji musiały złożyć co najmniej 55 krajów odpowiadających za co najmniej 55 proc. światowych emisji.

W porozumieniu paryskim określono ogólnoświatowy plan działania, który ma nas uchronić przed groźbą daleko posuniętej zmiany klimatu dzięki ograniczeniu globalnego ocieplenia do wartości poniżej 2°C oraz dążeniu do utrzymania go na poziomie 1,5°C. Porozumienie paryskie ma również na celu poprawę zdolności krajów do radzenia sobie ze skutkami zmian klimatu i udzielenie im wsparcia.

Rządy osiągnęły porozumienie w kwestii:

- długoterminowego celu, jakim jest utrzymanie wzrostu średniej temperatury na świecie znacznie niższego niż 2°C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej
- dążenia do tego, by ograniczyć wzrost do 1,5°C, gdyż znacznie obniżyłoby to ryzyko i skutki zmiany klimatu
- konieczności jak najszybszego osiągnięcia w skali świata punktu zwrotnego maksymalnego poziomu emisji – przy założeniu, że krajom rozwijającym się zajmie to dłużej
- doprowadzenia do szybkiej redukcji emisji zgodnie z najnowszymi dostępnymi informacjami naukowymi, aby osiągnąć równowagę między emisjami i pochłanianiem gazów cieplarnianych w drugiej połowie XXI wieku.

Jako wkład w realizację celów porozumienia strony przedłożyły obszerne krajowe plany działania w dziedzinie klimatu (wkłady ustalone na poziomie krajowym). Wprawdzie nie są one jeszcze wystarczające, aby osiągnąć uzgodnione cele ograniczenia wzrostu temperatury, lecz porozumienie wytycza drogę do podejmowania kolejnych działań.

Przejrzystość i śledzenie postępów

Rządy ustaliły, że będą:

- spotykać się co pięć lat, aby ocenić wspólne postępy w realizacji długoterminowych celów oraz informować strony o zakresie aktualizacji i zwiększenia ustalonych na poziomie krajowym wkładów
- zdawać sprawozdania – zarówno sobie nawzajem, jak i opinii publicznej – o działaniach, jakie podejmują na rzecz klimatu
- śledzić postępy w realizacji podjętych w ramach porozumienia zobowiązań przy pomocy systemu gwarantującego przejrzystość i rozliczalność.

Przystosowanie się do zmiany klimatu

Rządy ustaliły, że będą:

- poprawiać zdolność społeczeństw do radzenia sobie ze skutkami zmian klimatu
- udzielać krajom rozwijającym się stałego i zwiększonego wsparcia międzynarodowego, aby umożliwić im przystosowanie się do zmian klimatu.

Straty i szkody

Ponadto w porozumieniu:

- uznano znaczenie ostrzegania o możliwych stratach i szkodach związanych z niekorzystnym wpływem zmian klimatu oraz znaczenie minimalizowania ich i reagowania na nie
- uznano potrzebę współpracy i lepszego zrozumienia, działania i wsparcia w różnych obszarach, takich jak systemy wczesnego ostrzegania, gotowość na wypadek sytuacji wyjątkowych oraz ubezpieczenie od ryzyka.

Rola miast, regionów i władz lokalnych

W porozumieniu uznano ważną rolę różnego rodzaju zainteresowanych stron w przeciwdziałaniu zmianom klimatu, w tym między innymi rolę miast, władz niższego szczebla, społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego.

Strony te wezwano do:

- wzmożenia wysiłków i wspierania działań służących zmniejszeniu emisji
- budowania odporności na niekorzystne skutki zmian klimatu i zmniejszania podatności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu
- podtrzymywania i propagowania współpracy na poziomie regionalnym i międzynarodowym.

Wsparcie

- Państwa członkowskie UE i inne kraje rozwinięte będą nadal wspierać działania na rzecz klimatu, które zmierzają do ograniczenia emisji, oraz budować odporność na skutki zmian klimatu w krajach rozwijających się.
- Pozostałe państwa zachęca się do udzielania wsparcia lub kontynuacji takiego wsparcia na zasadzie dobrowolnej.
- Kraje rozwinięte mają zamiar nadal przeznaczać na ten wspólny cel 100 mld USD do roku 2025. Po tym okresie zostanie wyznaczony nowy, ambitniejszy cel.

● Pakiet katowicki

Przyjęty na konferencji klimatycznej ONZ (COP24) w grudniu 2018 r. pakiet katowicki zawiera wspólne, **szczegółowe zasady, procedury i wytyczne**, które umożliwiają realizację zobowiązań zawartych w porozumieniu paryskim.

Pakiet obejmuje wszystkie kluczowe obszary, w tym przejrzystość, finansowanie, łagodzenie zmiany klimatu i dostosowanie się do niej. Zapewnia on elastyczność stronom, które potrzebują jej ze względu na swoje możliwości. Jednocześnie pakiet umożliwia stronom realizację zobowiązań i zdawanie sprawozdań na ich temat w przejrzysty, kompletny, porównywalny i spójny sposób.

Pakiet pozwoli stronom na stopniowe zwiększanie swoich wkładów na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu, tak aby można było zrealizować długoterminowe cele porozumienia.

● Światowy program działań na rzecz klimatu

Poza formalnymi negocjacjami międzyrządowymi państwa, miasta i regiony, przedsiębiorstwa i członkowie społeczeństwa obywatelskiego z całego świata podejmują działania, których celem jest **dynamizacja współpracy na rzecz ochrony klimatu**. Są one wyrazem poparcia dla porozumienia paryskiego i wpisują się w realizację światowego programu działań na rzecz klimatu.

Rola UE

Unia Europejska przewodzi podejmowanym na arenie międzynarodowej działaniom na rzecz walki ze zmianami klimatu. UE odegrała zasadniczą rolę w wynegocjowaniu porozumienia paryskiego i zajmuje pozycję światowego lidera w przeciwdziałaniu zmianom klimatu.

W grudniu 2020 r. UE przedstawiła zaktualizowany i zwiększony ustalony na poziomie krajowym wkład dotyczący redukcji emisji do 2030 r. o co najmniej 55 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r., a także informacje służące jasności, przejrzystości i zrozumiałości tego wkładu. UE i jej państwa członkowskie, działając wspólnie, są zobowiązane do osiągnięcia wiążącego celu zakładającego ograniczenie w UE emisji netto gazów cieplarnianych do roku 2030 o co najmniej 55 proc. w porównaniu z poziomem z roku 1990.

Zgodnie z porozumieniem paryskim początkowo ustalony na poziomie krajowym wkład UE zakładał ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o co najmniej 40 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r. w ramach szerszej polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030. Wszystkie kluczowe przepisy unijne zmierzające do osiągnięcia tego celu przyjęto przed upływem 2018 r.

AGENDA 2030 – 17 CELÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Zrównoważony rozwój w definicji Komisji Europejskiej ma na celu zaspokajanie potrzeb obecnego pokolenia w taki sposób, aby nie uniemożliwić zaspokojenia swoich potrzeb przyszłym pokoleniom. Opiera się on na kompleksowym podejściu łączącym kwestie gospodarcze, społeczne i środowiskowe w sposób, który zapewnia ich wzajemne wzmocnienie się.

Agenda ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 (ang. Sustainable Development Goals, SDGs) przyjęta przez światowych przywódców w 2015 r., stanowi nowe globalne ramy zrównoważonego rozwoju i wyznacza 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz związanych z nimi 169 zadań (ang. targets). Agenda wyraża zobowiązania do zlikwidowania ubóstwa i osiągnięcia zrównoważonego rozwoju na całym świecie.

Cele zrównoważonego rozwoju służą zachowaniu równowagi między trzema wymiarami zrównoważonego rozwoju: gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Są to konkretne cele na najbliższą dekadę, które dotyczą między innymi:

Nowa wizja rozwoju nakreślona w Agendzie koncentruje się na pięciu wielkich zmianach transformacyjnych określonych, jako zasada 5P (People, Planet, Prosperity, Peace, Partnership):

Ludzie (People)

Nie pomijanie nikogo, czyli docieranie do grup wykluczonych, tworzenie warunków i możliwości korzystania z powszechnych praw człowieka i osiągnięć gospodarczych przez wszystkich ludzi, zagwarantowania równego dostępu do zasobów ekonomicznych, podstawowych usług, ziemi, zasobów naturalnych, technologii i finansów.

Planeta (Planet)

Tworzenie trwałych podstaw zrównoważonego rozwoju poprzez zintegrowanie społecznych, gospodarczych i środowiskowych aspektów rozwoju, zbudowanie modelu rozwoju, który będzie sprzyjał wzrostowi gospodarczemu i większemu włączeniu społecznemu oraz racjonalnie wykorzystywał zasoby środowiska naturalnego, a poprzez to osiągnięcie lepszej jakości życia oraz rozwiązywanie problemu ubóstwa.

Dobrobyt (Prosperity)

Przekształcanie gospodarek sprzyjające tworzeniu miejsc pracy i zapewnieniu inkluzywnego rozwoju, w tym przestawienie się na zrównoważone modele konsumpcji i produkcji, przy wykorzystaniu nowych technologii i potencjału biznesu, zapewnienie dostępu do dobrej edukacji, opieki zdrowotnej, czystej wody, elektryczności, transportu, telekomunikacji, ułatwianie podejmowania działalności gospodarczej, inwestowania, wymiany handlowej; zintensyfikowanie zrównoważonego rozwoju miast.

Pokój (Peace)

Budowanie pokoju oraz skutecznych, sprawiedliwych, otwartych i odpowiedzialnych instytucji gwarantujących wzmocnienie roli prawa, włączenie społeczne i współdecydowanie, wzmocnienie roli i odpowiedzialności instytucji, które powinny wspierać rządy prawa, prawo własności, wolność słowa i mediów, wolność polityczną, dostęp do sprawiedliwości, niedyskryminowanie kogokolwiek.

Partnerstwo (Partnership)

Nowe globalne partnerstwo polegające na solidarności, współpracy, odpowiedzialności i przejrzystości podejmowanych działań, dotyczy to zarówno partnerstwa pomiędzy rządami, jak i administracją lokalną, regionalną, środowiskami naukowymi, biznesem i wszystkimi zainteresowanymi stronami i grupami.

Źródło: Komisja Europejska, Rada Unii Europejskiej

Pod patronatem Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii prowadzona jest kampania 17 celów, w której każdy przedsiębiorca znajdzie dobre praktyki w zakresie realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju i ich biznesowej perspektywy.

Trendem rynkowym jest opracowanie strategii zrównoważonego rozwoju i CSR wspierających Agendę 2030 i monitorujących wpływ na realizację poszczególnych Celów.

● Jak wdrożyć Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ w biznesie:

- Inkluzywne modele biznesowe, produkty i usługi dostosowane do potrzeb biedniejszych klientów, w tym dające firmie korzyści biznesowe (nowi konsumenci, nowe rynki, innowacje, wzmocnione sieci dostaw i dystrybucji; pozyskanie potencjalnych pracowników lub dostawców).

- Godziwa płaca („living wage”) zapewniająca, że firma nie przyczynia się do pogłębiania ubóstwa wśród swoich pracowników.
- Zrównoważony łańcuch dostaw jako rozwiązanie ograniczające ubóstwo (godziwa zapłata dostawcom, wybór dostawców spełniających wymogi etyczne dot. godziwej płacy i z regionów zagrożonych ubóstwem).
- Zapewnienie dostępu do usług finansowych, w tym mikrofinansowania i narzędzi rozwijających przedsiębiorczość.
- Partnerstwa z sieciami społeczeństwa obywatelskiego, pomagające kształcić i doskonalić postawy przedsiębiorcze.
- Współpraca na rzecz wzmocnienia systemu ochrony socjalnej najuboższych, w tym zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej, niezbędnych dóbr oraz usług.

2

ZERO
GŁODU

- Kompleksowe wsparcie programów dożywiania dzieci (ilościowego lub jakościowego), także poprzez współpracę z wyspecjalizowanymi w pomocy organizacjami i instytucjami oraz zaangażowanie mniejszych producentów czy dostawców.
- Przegląd łańcucha dostaw pod kątem barier dla lokalnych rolników oraz możliwości zapewnienia lokalnym dostawcom szansy zwiększenia skali i wydajności ich gospodarstw.
- Wspieranie zrównoważonego rolnictwa poprzez tworzenie przestrzeni dla producentów zdrowej, przyjaznej środowisku żywności.
- Innowacje w rolnictwie, nastawione na tworzenie nowych upraw, odpornych na zjawiska pogodowe i choroby przy jednoczesnej ochronie środowiska naturalnego i bioróżnorodności.
- Technologie mobilne dla rolników i innych producentów żywności, zapewniające dostęp do aktualnych danych, wyników badań, cen; wspierające sieciowanie gospodarstw i wymianę doświadczeń.
- Minimalizowanie wpływu działalności na środowisko naturalne, redukujące skalę lub opóźniające niekorzystne zmiany klimatyczne, które wpływają na uprawy.

3

DOBRE ZDROWIE
I JAKOŚĆ ŻYCIA

- Innowacyjne rozwiązania i technologie wspierające pacjentów w diagnostyce i procesach leczenia.
- Tworzenie produktów i usług promujących zdrowy i aktywny tryb życia.
- Dbałość o bezpieczeństwo i zdrowie psychiczne pracowników; wspieranie ich prozdrowotnych działań i nawyków.
- Popularyzowanie kwestii dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa w całym łańcuchu dostaw (większość śmiertelnych wypadków drogowych zdarza się w trakcie wykonywania pracy).
- Rozwijanie partnerstw publiczno-prywatnych zwiększających dostęp do systemu opieki zdrowotnej.
- Partnerska współpraca firm na rzecz profilaktyki i edukacji zdrowotnej.
- Ograniczenie szkodliwego wpływu niektórych uciążliwych branż na zdrowie ludzi i środowisko przyrodnicze.

4

DOBRA JAKOŚĆ
EDUKACJI

- Efektywne kosztowo produkty i usługi edukacyjne, zwłaszcza cyfrowe (e-learning, m-learning, b-learning), eliminujące bariery w dostępie i poprawiające jakość nauczania.
- Wspieranie nauki przez całe życie i rozwoju umiejętności związanych z nowymi technologiami u pracowników.

- Promowanie i inwestowanie w edukację STEM (tj. Science, Technology, Engineering, Mathematics), ze szczególnym uwzględnieniem dziewcząt i kobiet.
- Wspieranie lub inicjowanie nowych działań edukacyjnych na rzecz lokalnych społeczności (np. w ramach nauki przez całe życie), ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych.
- Edukacja i różnorodne zachęty do zrównoważonego stylu życia.

- Zwiększenie poziomu zatrudnienia kobiet na stanowiskach kierowniczych.
- Zapewnienie sprawiedliwego, równego wynagrodzenia i dodatkowych świadczeń za pracę o tej samej wartości.
- Docenienie i wspieranie opieki rodzica nad dzieckiem lub inną osobą zależną poprzez dostarczenie usług, zasobów czy informacji.
- Polityka „zero tolerancji” wobec wszystkich form przemocy w pracy, w tym werbalnych lub fizycznych oraz przeciwdziałanie molestowaniu seksualnemu.
- Rozwijanie relacji biznesowych z firmami prowadzonymi przez kobiety (w tym małe przedsiębiorstwa i kobiety-przedsiębiorczynie).
- Nowe technologie (w tym ICT), wzmacniające rolę kobiet i ich cyfrowych kompetencji potrzebnych w przyszłości.
- Wzmocnienie roli kobiet w całym łańcuchu wartości i eliminowanie krzywdzących dla nich praktyk.
- Zaspokajanie potrzeb społecznych lub środowiskowych i docieranie do nowych grup klientów – z wykorzystaniem wiedzy i doświadczenia firm, których strategia biznesowa jest silnie powiązana z Celem 5.

- Zwiększenie znaczenia efektywności wodnej w procesach produkcyjnych, poprzez m.in. narzędzia mierzenia tzw. śladu wodnego (czyli efektywności zużycia wody w kluczowych elementach łańcucha wartości).
- Unowocześnianie procesów produkcyjnych (nastawione m.in. na eliminację substancji zanieczyszczających wodę), odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz gospodarowania odpadami.
- Nowe produkty i usługi pozwalające chronić i oszczędzać zasoby wodne
- Zastępowanie wodochłonnych procesów i produktów (np. niektóre uprawy) mniej zależnymi od dostępności zasobów wodnych (przeciwdziałanie ryzykom tzw. osieroconych aktywów).
- Edukacja i zachęcanie pracowników do oszczędzania wody w pracy i w domu; premiovanie innowacji w tym zakresie.
- Edukacja konsumentów w zakresie oszczędzania wody.

- Zwiększenie efektywności energetycznej w procesach operacyjnych, z uwzględnieniem łańcucha dostaw.
- Stopniowe zwiększanie udziału OZE, do pełnego zaspokojenia operacyjnych potrzeb energetycznych.
- Nowe rozwiązania transportowe: ograniczenie zapotrzebowania na transport drogowy poprzez zastępowanie go innymi, mniej energochłonnymi, środkami transportu (np. kolej, szlaki wodne), wsparcie transportu zbiorowego, rozwiązania intermodalne, wymiana floty na samochody zasilane alternatywnymi lub mieszanymi źródłami energii itp..

- Zastępowanie tradycyjnych procesów i produktów procesami i produktami mniej zależnymi od dostępności zasobów energetycznych – przeciwdziałanie ryzykom tzw. osieroconych aktywów.
- Inwestycje w badania i rozwój związane ze zrównoważonymi usługami energetycznymi.
- Inwestycje w lokalną, efektywną energetycznie infrastrukturę.

- Zwiększanie wydajności gospodarczej poprzez dywersyfikację, modernizację technologiczną i innowacje, a także poprzez skupienie się na sektorach o wysokiej wartości dodanej oraz o wysokim wskaźniku pracochłonności.
- Zrównoważona produkcja, w tym zwiększanie efektywności wykorzystania bogactw naturalnych i zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko w procesie produkcji.
- Realizowanie strategii zrównoważonego łańcucha dostaw.
- Rozwijanie zrównoważonej turystyki, która tworzy miejsca pracy oraz promuje lokalną kulturę i produkty.
- Wspieranie rozwoju mikro-, małych- i średnich przedsiębiorstw i włączanie ich w zrównoważone łańcuchy dostaw.
- Prowadzenie programów rozwoju umiejętności w całym łańcuchu dostaw firmy.
- Wspieranie kultury przedsiębiorczości i inwestowanie w mentoring początkujących przedsiębiorców.
- Ułatwianie dostępu do bankowości, ubezpieczeń i usług finansowych dla wszystkich.
- Tworzenie miejsc pracy na godnych warunkach i bezpiecznego środowiska pracy.
- Walka z mobbingiem i molestowaniem w miejscu pracy.
- Eliminacja nieuczciwych praktyk w zakresie rekrutacji i zatrudniania, szczególnie grup narażonych na nadużycia (np. pracownicy migrujący, osoby niepełnosprawne); tworzenie innowacyjnych form ochrony socjalnej takich pracowników.
- Wyrównywanie wynagrodzeń mężczyzn i kobiet, grup wykluczonych za pracę o tej samej wartości.
- Tworzenie możliwości pracy i rozwoju kwalifikacji dla młodych ludzi.
- Skuteczne mechanizmy identyfikowania pracy dzieci i pracy przymusowej w ramach globalnych łańcuchów dostaw oraz wdrażania środków zaradczych w przypadku wykrycia nadużyć.

- Rozwijanie zrównoważonego przemysłu o wysokim poziomie technologicznym i wysokiej wartości dodanej, w tym przez zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów oraz stosowanie czystych i przyjaznych dla środowiska technologii i procesów produkcyjnych.
- Inwestowanie w badania i rozwój, wspieranie ośrodków badawczo-rozwojowych.
- Modernizacja lub inwestycje w nową infrastrukturę – bardziej zrównoważoną, odporną, przyjazną ludziom i środowisku.
- Angażowanie lokalnych społeczności, zwłaszcza grup wrażliwych, w procesy konsultacyjne dotyczące zmian w infrastrukturze.
- Promowanie innowacji i otwartości na pomysły interesariuszy.
- Zrównoważone zarządzanie projektami i inicjatywami firmy, w tym ustanawianie standardów
- Wspieranie mikro-, małych i średnich firm, w tym przemysłowych, poprzez włączanie ich w łańcuchy wartości i ułatwianie im dostępu do finansowania.
- Zwiększanie dostępu do technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz zapewnianie przystępnego i powszechnego dostępu do Internetu.

- Rozwój produktów i usług dostępnych dla uboższych klientów.
- Poprawa dostępu do podstawowych towarów i usług dla osób żyjących w ubóstwie, np. poprzez podstawową działalność biznesową, dialog, inwestycje społeczne.
- Godziwa płaca („living wage”) zapewniająca, że wszyscy pracownicy są w stanie zaspokoić swoje podstawowe potrzeby.
- Przejrzyste systemy wynagradzania i premiowania pracowników.
- Eliminacja nieuczciwych praktyk w zakresie rekrutacji i zatrudniania, szczególnie grup narażonych na nadużycia (np. pracownicy migrujący, osoby niepełnosprawne); tworzenie innowacyjnych form ochrony socjalnej takich pracowników.
- Przeciwdziałanie praktykom dyskryminacyjnym poprzez np. firmową politykę antydyskryminacyjną i szkolenia pracowników.
- Przejrzystość finansowa przedsiębiorstw, nieunikanie płacenia podatków, wprowadzanie i przestrzeganie kodeksów etycznych.
- Włączenie przedsiębiorstw z krajów rozwijających się w łańcuchy wartości, przy zachowaniu wysokich standardów i godziwego wynagrodzenia.
- Zmniejszenie kosztów transakcyjnych zagranicznych przekazów pieniężnych.
- Angażowanie członków lokalnej społeczności w łańcuchy wartości.
- Partnerstwa z lokalnymi organizacjami, służące wzmocnieniu lokalnej przedsiębiorczości.

- Dostarczanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, zrównoważonego transportu miejskiego, bezpieczeństwa na drogach i zarządzania odpadami.
- Dostarczanie bezpiecznych i przystępnych cenowo mieszkań oraz podstawowych usług, również dla mniej zamożny mieszkańców miast.
- Wspieranie zrównoważonej urbanizacji, inwestycje w bezpieczną, trwałą i zrównoważoną infrastrukturę.
- Ścisłejsze integrowanie strategii biznesowej firmy z miejskimi politykami na rzecz zrównoważonego rozwoju.
- Poszukiwanie, wspólnie z administracją publiczną i lokalnymi społecznościami, dobrych rozwiązań na rzecz zrównoważonego rozwoju miast, wspieranie partycypacji społecznej.
- Ograniczanie szkodliwego wpływu działalności firmy i branży na środowisko oraz lokalną społeczność; rozwijanie produktów i usług w sposób zrównoważony.
- Wsparcie, także poza podstawową działalnością, grup wrażliwych w miastach.

- Wdrażanie idei gospodarki obiegu zamkniętego w całym łańcuchu wartości, poprzez m.in. zorganizowanie łańcucha dostaw w formule obiegu zamkniętego, odzyskiwanie i recykling surowców, wydłużenie życia produktu, dostarczanie produktów jako usług lub dóbr współdzielonych.
- Wdrażanie innowacji i innowacyjnych modeli biznesowych w zakresie zrównoważonej konsumpcji i produkcji.
- Ekoprojektowanie produktów – wprowadzenie do etapu projektowania tradycyjnego dodatkowego kryterium, pozwalającego zidentyfikować aspekty środowiskowe (w tym dot. jego recyklingu czy utylizacji) związane z produktem już na wczesnym etapie jego rozwoju.
- Efektywniejsze wykorzystanie surowców i odejście od paliw kopalnych, zastępowanie surowców pierwotnych surowcami pochodzącymi z odzysku czy recyklingu.
- Zmniejszanie oddziaływania procesów produkcyjnych na środowisko i dostępność zasobów naturalnych.

- Ograniczenie ilości produkowanych odpadów i odpowiedzialne nimi zarządzanie.
- Wdrażanie praktyk z zakresu zrównoważonego rozwoju, od "zielonego biura" po zmiany w łańcuchach wartości przedsiębiorstwa.
- Mierzenie śladu środowiskowego i społecznego w całym cyklu życia produktów i prowadzonej działalności oraz publikowanie informacji na ten temat w cyklicznych raportach.
- Edukacja interesariuszy w zakresie zrównoważonego rozwoju, zrównoważonej konsumpcji i przeciwdziałania marnotrawieniu.
- Rozwijanie zrównoważonej turystyki tworzącej miejsca pracy oraz promującej lokalną kulturę i produkty.

- Inwestycje w B&R i rozwijanie nowych produktów i usług pozwalających zredukować emisję gazów cieplarnianych, np. technologie OZE, efektywności energetycznej, wychwytywanie i składowania dwutlenku węgla (CCS).
- Inwestycje w B&R i rozwijanie nowych produktów i usług pozwalających zwiększyć odporność na zmiany klimatu i klęski żywiołowe.
- Poprawianie efektywności energetycznej, korzystanie z energooszczędnych instalacji, dążenie do niezależności energetycznej i korzystanie z OZE w całym łańcuchu wartości, w tym procesie produkcyjnym.
- Inwestycje w innowacje podnoszące efektywność energetyczną produktów firmy.
- Zagwarantowanie zrównoważonego transportu i logistyki (np. ekoflota, lokalne zaopatrzenie, korzystanie z rozwiązań intermodalnych, optymalizacja wykorzystania powierzchni ładunkowej pojazdów i przestrzeni magazynowej).
- Troska o lasy – odpowiedzialne praktyki zaopatrzenia i zastępowanie produktów drzewnych innymi, bardziej przyjaznymi środowisku.
- Wrażliwość na kwestię zagrożenia klimatycznego, podnoszenie odporności firmy i jej łańcucha dostaw na ryzyka klimatyczne, edukacja interesariuszy.
- Włączanie się w szeroką, ogólnopolską i wielosektorową współpracę na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatycznym oraz adaptacji miast Polski do tych zmian.

- Zrównoważone zarządzanie zasobami morskimi i odpowiedzialne rybołówstwo.
- Współtworzenie rynku produktów pochodzących ze zrównoważonych łowisk.
- Dbanie o zrównoważony łańcuch dostaw, wzmocnienie współpracy z lokalnymi rybakami.
- Wzmocnienie współpracy z lokalną społecznością nadmorską.
- Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu mórz, oceanów i wybrzeży w całym łańcuchu wartości.
- Projektowanie, wytwarzanie, dostarczanie, a następnie monitorowanie cyklu życia produktów pod kątem ochrony środowiska morskiego i wybrzeży.
- Odpowiedzialne gospodarowanie odpadami i ściekami, ograniczenie ich wytwarzania i dążenie do tworzenia modelu gospodarki obiegu zamkniętego.
- Zastępowanie materiałów i chemikaliów szkodliwych na środowiska lub ograniczających możliwość wykorzystania ich w obiegu zamkniętym materiałami i środkami obojętnymi dla środowiska.
- Ograniczanie wykorzystania wody w procesach produkcyjnych.
- Budowanie świadomości konsumentów w zakresie ochrony mórz i oceanów, odpowiedzialnego gospodarowania odpadami i wybierania produktów zrównoważonego rybołówstwa.

- Przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej, wylesianiu i degradacji gruntów – zmniejszanie ryzyk związanych z ich utratą lub wyniszczeniem.
- Ocena wpływu firmy i jej łańcucha dostaw na ekosystemy, zwłaszcza wrażliwe; podjęcie działań ograniczających negatywne oddziaływanie.
- Ocena finansowanych inwestycji pod kątem ryzyka utraty bioróżnorodności, wylesiania i degradacji gruntów.
- Troska o zagrożone gatunki: wsparcie dla ich ochrony, inicjowanie i angażowanie się we współpracę, także lokalną, w tym zakresie.
- Inwestycje w bardziej zrównoważone plantacje rolne i gospodarkę leśną, np. z wykorzystaniem środków z Green Climate Fund (GCF).
- Rozwój produktów i usług wytwarzanych w sposób nieszkodliwy dla środowiska i przyrody, np. z materiałów pochodzących z recyklingu.
- Ograniczanie wykorzystania wody w procesach produkcyjnych.
- Inwestycje w technologie i innowacje wspierające ochronę środowiska naturalnego (także jako element budowy przewagi konkurencyjnej oraz zaufania do firmy).

- Przestrzeganie przepisów prawa i międzynarodowych standardów w ramach łańcucha dostaw i przy współpracy z partnerami biznesowymi.
- Całkowite wyeliminowanie pracy przymusowej i pracy dzieci, a także wspierania przestępczości zorganizowanej i nielegalnego przepływu pieniędzy w łańcuchu dostaw.
- Analiza ryzyk i ocena wpływu firmy na jakość państwa prawa i życie społeczności, m.in. pod kątem przeciwdziałania korupcji, przemocy, dyskryminacji i konfliktom.
- Wdrażanie zgodnych z prawem, zrozumiałych, przejrzystych polityk i rozwiązań w obszarze HR, zamówień i procesów korporacyjnych – m.in. compliance, programy etyczne i edukacyjne.
- Współpraca międzysektorowa na rzecz przeciwdziałania zjawiskom korupcji, dyskryminacji czy przemocy oraz zaangażowanie w partnerstwa wspierające pokój i praworządność.
- Zaangażowanie w inicjatywy międzynarodowe, które działają na rzecz umacniania pokoju na świecie (np. Business For Peace).

- Angażowanie się w działania na rzecz państw rozwijających się poprzez m.in.: odpowiedzialne inwestycje, transfer wiedzy i technologii, rozwój handlu, współpracę B2B.
- Włączanie się w partnerstwa międzysektorowe, wsparcie organizacji pozarządowych niosących pomoc krajom rozwijającym się.
- Rozwój i wzmacnianie partnerstw publiczno-prywatnych (PPP) oraz wspieranie społeczeństwa obywatelskiego w działaniach realizujących Cele Zrównoważonego Rozwoju.
- Zaangażowanie w inicjatywy na rzecz Celów Zrównoważonego Rozwoju: globalne, międzysektorowe, branżowe.

Źródło: <https://kampania17celow.pl/17-celow-dla-biznesu/>

Przystąpienie do „Partnerstwa na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju w Polsce” – zainicjowanego przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii

Celem Partnerstwa jest zintegrowanie we współpracy przedstawicieli różnych środowisk na rzecz efektywnego osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju. Inicjatywa zwiększa świadomość coraz to większych kręgów odbiorców nt. przyjętych przez społeczność międzynarodową celów zrównoważonego rozwoju, ich znaczenia dla poszczególnych grup społecznych oraz potrzeby współpracy w efektywnej ich realizacji. Sygnatariusze dają przykład aktywnego zaangażowania i odpowiedzialnego wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju wewnątrz organizacji stanowiąc cenne źródło inspiracji dla innych.

Współpraca szerokiego grona interesariuszy reprezentujących różne środowiska jest istotnym wymiarem działań realizowanych na rzecz efektywnego wdrażania celów. Podczas wystąpienia Polski na Forum ONZ w lipcu 2018 r., podkreślone zostały starania Polski na rzecz aktywnego włączania w planowanie i realizację działań rozwojowych podmiotów publicznych, prywatnych, organizacji pozarządowych, sektora nauki i społeczeństwa obywatelskiego. Zależy nam na zaznaczeniu istoty aktywnej partycypacji interesariuszy w tworzeniu polityk publicznych, podkreśleniu, iż takie działania zwiększają zaufanie do władzy i wywołują gotowość do rezygnacji z partykularnych interesów na rzecz wspólnego dobra. Takie podejście zakłada przelamywanie silosów i dystansu pomiędzy sektorem prywatnym i publicznym, szerszą komunikację, zwiększanie świadomości o potrzebie współpracy i dialogu. W tym kontekście istotne jest również kreowanie wizerunku Polski jako miejsca nowoczesnego, dynamicznego, otwartego na dialog, partnerstwo, o kompleksowym podejściu do rozumienia koncepcji zrównoważonego rozwoju.

Jak przystąpić do Partnerstwa?

Sygnatariusze przystępują do Partnerstwa podczas wydarzeń konferencyjnych organizowanych przez krajowego koordynatora wdrażania SDGs w Polsce – Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Podczas uroczystości przystąpienia do Partnerstwa, Sygnatariusze na jednej wspólnej karcie Partnerstwa, kolejno składają podpisy pod treścią deklaracji:

Świadomi globalnych wyzwań gospodarczych, społecznych i środowiskowych oraz ich złożoności, upatrujemy w celach zrównoważonego rozwoju szansę na wykreowanie nowej rzeczywistości gospodarczej, otwierającej nowe ścieżki rozwoju dla biznesu, opartej na zasadach transparentności i budującej wizerunek Polski, jako wiarygodnego partnera gospodarczego. Uznajemy, że osiągnięcie ambitnych celów i zadań będzie możliwe dzięki wspólnemu działaniu w efektywny sposób, mobilizacji sił, kreowaniu synergii, ożywionemu i wzmocnionemu partnerstwu, będącemu efektem dialogu, otwartego dla wszystkich zainteresowanych stron. Dążąc wspólnie do wykorzystania szans na dokonanie zmian w kraju, regionie i firmie, zwiększania wpływu na zrównoważony rozwój, wyrażamy intencję współpracy w ramach niniejszej inicjatywy partnerstwa na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Oprócz złożenia podpisu pod deklaracją, Sygnatariusze zachęceni są do przekazania indywidualnego zobowiązania tzw. commitmentu, w którym potwierdzają realizację konkretnych działań/projektów, które swym zakresem wpisują się w osiągnięcie wybranych, adekwatnych do działalności firmy lub organizacji, SDGs.

Przystąpienie do Partnerstwa oraz złożenie zobowiązania następuje w obecności przedstawiciela najwyższego kierownictwa Ministerstwa, w ramach, organizowanych cyklicznie wydarzeń konferencyjnych.

Jakie są zasady przystąpienia do Partnerstwa?

- **Otwartość partycypacji** - zapraszamy do współpracy przedstawicieli wszystkich środowisk i grup społecznych.
- **Dobrowolność udziału** - przystąpienie do Partnerstwa nie rodzi zobowiązań dla sygnatariuszy, składane przez sygnatariuszy commitmenty mają charakter dobrowolny i deklaracyjny, przystąpienie do Partnerstwa nie generuje obciążeń finansowych dla żadnej ze stron, nie są podpisywane żadne dodatkowe umowy czy porozumienia pomiędzy Sygnatariuszem a Rządem RP. Koordynator zakłada monitorowanie postępów w realizacji złożonych przez Sygnatariuszy projektów jedynie dla celów informacyjnych i promocyjnych. Monitoring nie ma charakteru weryfikacji osiągnięcia założonych celów i wskaźników ani nie wiąże się z odpowiedzialnością za nie podjęcie lub nie osiągnięcie celów projektu.
- **Deklaratywność współpracy** – przystąpienie do Partnerstwa jest przede wszystkim wyrazem poparcia i uznania dla wizji rozwoju świata zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Złożenie indywidualnego zobowiązania na rzecz wybranego/wybranych Celu Zrównoważonego Rozwoju ONZ nie jest obowiązkowe. Jednakże informacja nt. konkretnych działań/projektów realizowanych przez Sygnatariusza dodatkowo potwierdza fakt realnej integracji zasad zrównoważonego rozwoju w codziennej działalności organizacyjnej czy biznesowej. Dla krajowego koordynatora wdrażania Celu Zrównoważonego Rozwoju ONZ jest to dodatkowe potwierdzenie coraz większej dojrzałości polskich przedsiębiorców i organizacji do wprowadzania zmian w procesach zarządzania i rozwoju biznesowego z większą świadomością oddziaływania na otoczenia.

Zaangażowanie UE na rzecz zrównoważonego rozwoju

Pozycja wyjściowa UE pod względem zrównoważonego rozwoju jest mocna. UE chce także zdecydowanie pełnić rolę prekursora we wdrażaniu agendy ONZ, wraz ze swoimi państwami członkowskimi. Cele zrównoważonego rozwoju znajdują odzwierciedlenie we wszystkich 10 priorytetach Komisji Europejskiej.

W listopadzie 2016 r. Komisja Europejska przedstawiła swoje strategiczne podejście do wdrażania agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, w tym celów zrównoważonego rozwoju.

Najważniejsze działania służące wdrożeniu agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030

- włączenie celów zrównoważonego rozwoju do szeregu polityk i inicjatyw UE, przy przyjęciu zrównoważonego rozwoju za zasadę przewodnią wszystkich polityk Komisji Europejskiej
- przedstawianie regularnych sprawozdań z postępów UE począwszy od roku 2017
- osiągnięcie postępów we wdrażaniu agendy we współpracy z rządami krajów UE, Parlamentem Europejskim, innymi instytucjami europejskimi, organizacjami międzynarodowymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, obywatelami i innymi zainteresowanymi stronami
- uruchomienie wielostronnej platformy wysokiego szczebla, wspierającej wymianę najlepszych praktyk w zakresie międzysektorowego wdrażania agendy na szczeblu krajowym i unijnym
- ogłoszenie długoterminowej wizji w perspektywie po roku 2020.

Aby promować zrównoważony rozwój na arenie światowej, UE będzie nadal współpracować z partnerami zewnętrznymi, wykorzystując do tego celu wszystkie narzędzia dostępne w ramach jej polityk zewnętrznych, szczególnie narzędzia wspierające starania krajów rozwijających się.

Rekomendacje TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures)

Zmiana klimatu stwarza zarówno zagrożenia, jak i szanse dla biznesu teraz i w przyszłości. Wraz ze wzrostem temperatury na Ziemi coraz częstsze klęski żywiołowe zakłócają ekosystemy i zdrowie ludzkie, powodując nieoczekiwane straty biznesowe i zagrażając zasobom i infrastrukturze. W odpowiedzi rządy i podmioty sektora prywatnego rozważają szereg opcji redukcji globalnych emisji, które mogą w niedalekiej perspektywie doprowadzić do destrukcyjnych zmian w sektorach gospodarki i regionach.

Obecnie jednak inwestorzy, pożyczkodawcy i ubezpieczyciele nie mają jasnego obrazu, które firmy przetrwają, a nawet rozwijają się w miarę zmian otoczenia, ewolucji przepisów, pojawiania się nowych technologii i zmian zachowań klientów — i które firmy prawdopodobnie będą zmagać się z problemami.

Bez wiarygodnych informacji finansowych związanych z klimatem, rynki finansowe nie są w stanie prawidłowo wycenić ryzyka i możliwości związanych z klimatem i mogą potencjalnie stanąć w obliczu trudnego przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, z nagłymi zmianami wartości i destabilizującymi kosztami, jeśli branże będą musiały szybko dostosować się do nowego otoczenia.

Rada Stabilności Finansowej¹ ustanowiła TCFD w celu opracowania zaleceń dotyczących bardziej skutecznych ujawnień związanych z klimatem, które mogłyby promować bardziej świadome decyzje inwestycyjne, kredytowe i ubezpieczeniowe, a z kolei umożliwić zainteresowanym stronom lepsze zrozumienie koncentracji aktywów związanych z emisją dwutlenku węgla w sektorze finansowym narażenia sektora i systemu finansowego na ryzyko związane z klimatem.

TCFD zobowiązuje się do przejrzystości i stabilności rynku: „Wierzimy, że lepsze informacje pozwolą firmom uwzględnić ryzyko i szanse związane z klimatem w procesach zarządzania ryzykiem i planowania strategicznego. Gdy to nastąpi, zrozumienie przez firmy i inwestorów konsekwencji finansowych związanych ze zmianą klimatu będzie rosło, umożliwiając rynkom ukierunkowanie inwestycji na zrównoważone i odporne rozwiązania, możliwości i modele biznesowe”.

W 2017 r. TCFD opublikowała zalecenia dotyczące ujawniania informacji finansowych związanych z klimatem, które mają pomóc firmom w dostarczaniu lepszych informacji w celu wspierania świadomej alokacji kapitału.

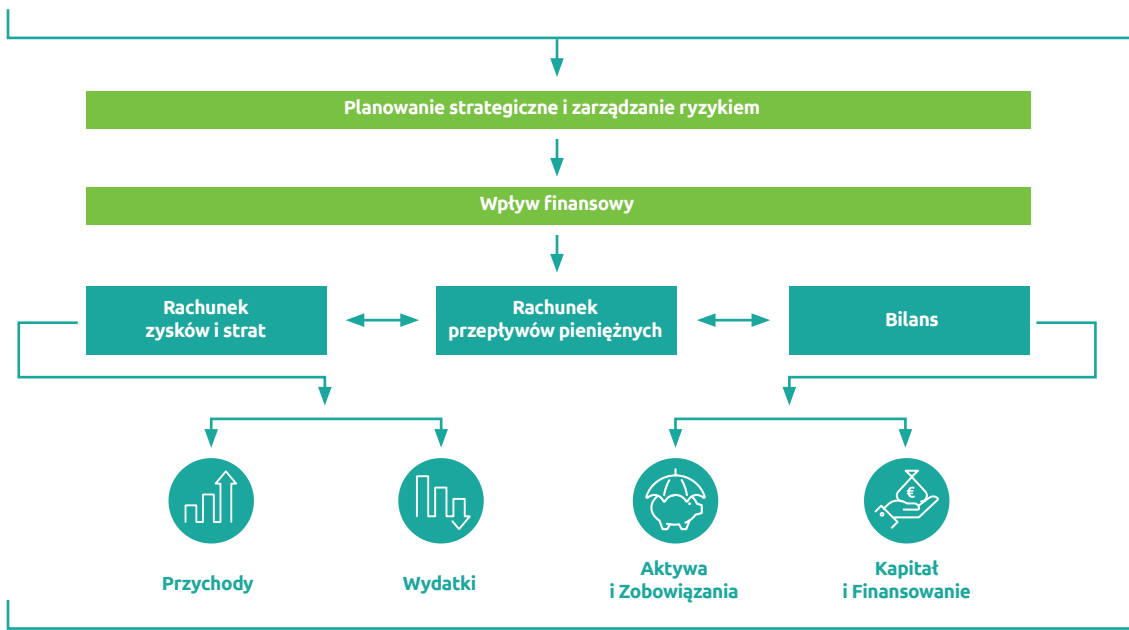
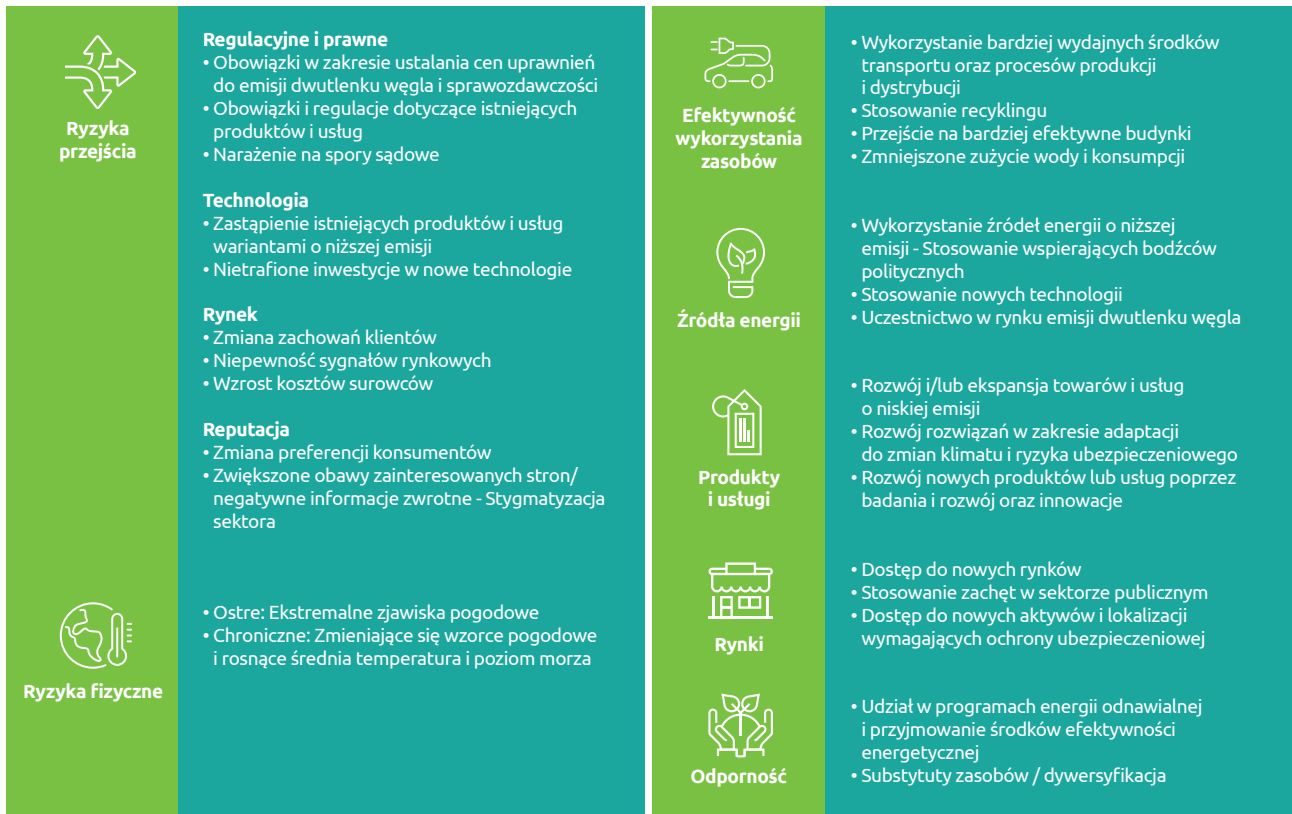
¹ Rada Stabilności Finansowej (FSB), założona w 2009 r., jest międzynarodowym organem monitorującym globalny system finansowy i zgłaszającym zalecenia na jego temat. Jej działania polegają na koordynacji działań krajowych władz finansowych i międzynarodowych organów ustanawiających normy w procesie opracowywania solidnych zasad regulacyjnych, nadzorczych i innych w odniesieniu do sektora finansowego. Promuje ona wyrównanie szans dzięki wspieraniu spójnego wdrożenia zasad we wszystkich sektorach i obszarach. Rada Stabilności Finansowej stara się, poprzez działania stowarzyszonych w niej podmiotów, wzmocnić systemy finansowe oraz zwiększyć stabilność międzynarodowych rynków finansowych. Zasady opracowane w celu realizacji tych celów są wdrażane przez władze krajowe w podległych im jurysdykcjach. Karta FSB została zatwierdzona przez głowy państw i rządów zrzeszonych w Grupie G20.

Ryzyka i szanse wynikające ze zmian klimatu

Grupa zadaniowa zidentyfikowała kilka kategorii zagrożeń i szans związanych z klimatem. Obejmują one potencjalne skutki finansowe, aby pomóc inwestorom, a przedsiębiorstwom rozważyć strategię długoterminowe i najbardziej efektywną alokację kapitału w świetle potencjalnych skutków gospodarczych zmian klimatu.

„Zmiany klimatyczne niosą ze sobą ryzyko i możliwości, których nie można ignorować, ramy dotyczące ujawniania informacji związanych z klimatem są tak ważne. Grupa zadaniowa wnosi te ramy, pomagając inwestorom ocenić potencjalne ryzyko i korzyści wynikające z przejścia na gospodarkę niskoemisyjną..

Przewodniczący TCFD, Michael R. Bloomberg, czerwiec 2017 r

Źródło: TCFD

UJAWNIANIE INFORMACJI ZALECANYCH PRZEZ TCFD

Cztery rekomendacje są poparte konkretnymi informacjami, które organizacje powinny zawrzeć w sprawozdaniach finansowych lub innych raportach, aby dostarczyć inwestorom i innym osobom informacji przydatnych przy podejmowaniu decyzji

Kluczowe cechy rekomendacji

Przyjęte przez wszystkie organizacje

Silny nacisk na ryzyka i szanse związane z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną

Zaprojektowane w celu uzyskania rzetelnych decyzji, wybiegających w przyszłość informacji na temat skutków finansowych

Ujawnienie informacji w ramach strategii i metryki celów rekomendowanych w sprawozdaniach finansowych jest przedmiotem oceny istotności, chociaż wszystkie organizacje zachęca się do publicznego ujawniania, jeśli jest to możliwe

ŁĄD KORPORACYJNY

Ujawnienie zasad zarządzania w odniesieniu do ryzyka związanego z oddziaływaniem klimatycznym (zarówno zagrożenia jak i szanse)

STRETEGIA

Ujawnienie obecnych o potencjalnych oddziaływań klimatycznych na biznes organizacjom, w tym na strategię, planowanie finansowe – w zakresie, w którym oddziaływanie jest istotne

REKOMENDOWANE UJAWNIECIA

Wskazanie ogólnego podejścia Zarządu do kwestii klimatycznych, w tym zagrożeń i szans

Wskazanie roli osób zarządzających w ocenie i zarządzaniu ryzykami klimatycznymi (w tym zagrożeniami i szansami)

Wskazanie zagrożeń i szans klimatycznych, które organizacja zidentyfikowała, zarówno w krótkiej jak i długiej perspektywie

Wskazanie obecnego i potencjalnego poziomu oddziaływań klimatycznych na biznes organizacji, w tym na strategię, planowanie finansowe – w zakresie, w którym oddziaływanie to jest istotne

Wskazanie stopnia odporności strategii organizacji na różne scenariusze klimatyczne, włączając scenariusz + 2°C lub niższy

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Ujawnienie procesów identyfikacji, oceny i zarządzania ryzykami związanymi z klimatem

MIERNIKI I CELE

Ujawnienie mierników i celów wykorzystywanych do oceny i zarządzania poszczególnymi obszarami istotnych ryzyk klimatycznych

REKOMENDOWANE UJAWNIECIA

Wskazanie procesów identyfikacji i oceny ryzyk klimatycznych

Wskazanie procesów zarządzania ryzykami klimatycznymi

Wskazanie sposobów integracji elementów zarządzania ryzykami klimatycznymi w ramach zintegrowanego zarządzania ryzykiem organizacji

Wskazanie mierników wykorzystywanych przez organizację do zarządzania strategicznego oraz zarządzania ryzykiem w odniesieniu do ryzyk klimatycznych

Wskazanie poziomu emisji dla Zakresu 1, 2 i 3 (jeśli ma zastosowanie) w odniesieniu do emisji gazów cieplarnianych (GHG) oraz poszczególnych obszarów istotnych ryzyk

Wskazanie celów jakie zdefiniowała organizacja w odniesieniu do zarządzania ryzykami klimatycznymi oraz obecnie uzyskiwanych efektów zarządzania

Źródło: TCFD

ZALECANE PRZEZ TCFD UJAWNIECIE INFORMACJI		Model biznesowy	Polityka i pro- cesy należytej staranności	Wyniki	Główne rodzaje ryzy- ka i zarządza- nie nimi	Kluczowe wskaźniki wyników
Zarządzanie	Nadzór zarządu		●			
	Rola zarządu		●			
Strategia	Ryzyko i możliwości związane z klimatem				●	
	Wpływ ryzyka i moż- liwości związanych z klimatem	●				
	Odporność strategii organizacji	●				
Zarządzanie ryzykiem	Procesy mające na celu identyfikację i ocenę				●	
	Procesy zarządzania				●	
	Uwzględnianie w całościowym zarządzaniu ryzykiem				●	
Wskaźniki i docelowe wartości	Wskaźniki wykorzysta- ne do przeprowadzenia oceny					●
	Emisje gazów cieplarnianych			●		
	Docelowe wartości			●		

Wytyczne TCFD zostały implementowane do regulacji unijnych w komunikacie Komisji Europejskiej dotyczącym raportowania kwestii klimatu

Źródło: Komisja Europejska

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to nowa strategia rozwoju gospodarczego Unii Europejskiej. Jej celem jest fundamentalna zielona transformacja gospodarki Europy, która z trzeciego największego źródła emisji gazów cieplarnianych na świecie ma w ciągu trzydziestu lat stać się pierwszym neutralnym klimatycznie kontynentem.

Na Europejski Zielony Ład składa się szereg sektorowych strategii i innych regulacji unijnych. Realizacja przyjętego celu wymaga podejścia całościowego, czyli udziału wszystkich działań i polityk UE. Komunikat Komisji w sprawie przyjęcia Europejskiego Zielonego Ładu z 11 grudnia 2019 r. zapowiada inicjatywy w szeregu ściśle powiązanych ze sobą dziedzin, np. w polityce klimatycznej, środowiskowej, energetycznej, transportowej, przemysłowej, rolnej oraz w dziedzinie zrównoważonego finansowania.

Ponadto w ramach Zielonego Ładu wszystkie obecne polityki mające związek z neutralnością klimatyczną poddawane są przeglądowi i w razie potrzeby zmienione stosownie do większych ambicji klimatycznych. Chodzi m.in. o obecne przepisy w dziedzinie emisji gazów cieplarnianych, energii odnawialnej oraz efektywności energetycznej.

Transformacja gospodarki UE z myślą o zrównoważonej przyszłości

Wdrożenie Europejskiego Zielonego Ładu wymaga przemyślenia od nowa strategii politycznych w zakresie dostaw czystej energii w całej gospodarce, w sektorze przemysłu, produkcji i konsumpcji, infrastruktury na dużą skalę, transportu, żywności i rolnictwa, budownictwa, a także opodatkowania i świadczeń socjalnych. Aby móc osiągnąć zakładane cele, musimy zacząć przykładać większą wagę do ochrony i restytucji naturalnych ekosystemów, zrównoważonego wykorzystywania zasobów i poprawy zdrowia ludzkiego. To w tych dziedzinach są najbardziej potrzebne głębokie zmiany i właśnie tam transformacja może przynieść największe korzyści gospodarce, społeczeństwu i środowisku naturalnemu UE. UE powinna również promować niezbędną transformację cyfrową i jej narzędzia oraz prowadzić inwestycje w tej dziedzinie, ponieważ to one przede wszystkim prowadzą do zaistnienia zmian.

Chociaż wszystkie wskazane obszary działań są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie się uzupełniają, to należy zachować szczególną ostrożność w przypadku potencjalnych kompromisów między celami gospodarczymi, środowiskowymi i społecznymi. Na potrzeby Zielonego Ładu będą wykorzystywane w spójny sposób wszystkie narzędzia polityczne: regulacje i standaryzacja, inwestycje i innowacje, reformy krajowe, dialog z partnerami społecznymi oraz współpraca międzynarodowa. Kierunek działań będzie wytyczał Europejski filar praw socjalnych, tak aby nikt nie został pozostawiony w tyle. Nowe środki same w sobie nie wystarczą do osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu. Oprócz uruchamiania nowych inicjatyw Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu zwiększenia unijnych wysiłków na rzecz egzekwowania i skutecznego wdrażania obowiązujących przepisów i polityk mających znaczenie dla Zielonego Ładu.

Europejskie Prawo o klimacie

Wniosek ustawodawczy Komisji w sprawie pierwszego Europejskiego prawa o klimacie przewiduje włączenie do prawa UE celu określonego w Europejskim Zielonym Ładzie. Cel ten polega na osiągnięciu przez unijną gospodarkę i społeczeństwo neutralności klimatycznej do 2050 r.

Oznacza to, że wszystkie kraje UE osiągną zerowe emisje gazów cieplarnianych netto głównie poprzez redukcję emisji, inwestowanie w zielone technologie i ochronę środowiska naturalnego.

Prawo o klimacie ma zagwarantować, że do realizacji wyznaczonego celu przyczynią się wszystkie obszary unijnej polityki, a także wszystkie sektory gospodarki i grupy społeczne.

Cele

- Wyznaczenie długoterminowego kierunku działań w celu osiągnięcia do 2050 r. neutralności klimatycznej we wszystkich obszarach polityki w sposób sprawiedliwy społecznie i racjonalny pod względem kosztów
- Stworzenie systemu służącego do monitorowania postępów i w razie potrzeby podejmowania działań
- Zapewnienie przewidywalności inwestorom i innym podmiotom gospodarczym
- Zagwarantowanie nieodwracalności przejścia na neutralność klimatyczną

Najważniejsze elementy

W ramach Europejskiego prawa o klimacie Komisja proponuje wprowadzenie prawnie wiążącego celu polegającego na osiągnięciu do 2050 r. zerowej emisji gazów cieplarnianych netto. Instytucje UE i państwa członkowskie muszą wprowadzić na poziomie unijnym

i krajowym środki niezbędne do realizacji tego celu, z uwzględnieniem znaczenia wspierania sprawiedliwości i solidarności między państwami członkowskimi.

Prawo o klimacie obejmuje środki umożliwiające monitorowanie postępów i odpowiednie dostosowanie naszych działań w oparciu o istniejące systemy, takie jak proces zarządzania przez państwa członkowskie krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu, regularne sprawozdania Europejskiej Agencji Środowiska oraz najnowsze dowody naukowe dotyczące zmiany klimatu i jej skutków.

Postępy będą poddawane przeglądowi co pięć lat, zgodnie z globalnym przeglądem określonym w porozumieniu paryskim.

Prawo o klimacie dotyczy również kolejnych działań niezbędnych do osiągnięcia celu na 2050 r.:

- Na podstawie kompleksowej oceny skutków Komisja zaproponowała nowy unijny cel na 2030 r. w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r. Komisja zaproponowała, aby uwzględnić w prawie nowy unijny cel na rok 2030.
- Do lipca 2021 r. Komisja dokona przeglądu wszystkich stosownych instrumentów politycznych – i w razie potrzeby proponuje w nich zmiany – w celu osiągnięcia dodatkowych redukcji emisji do 2030 r.
- Komisja proponuje przyjęcie ogólnounijnej trajektorii redukcji emisji gazów cieplarnianych na lata 2030–2050 w celu pomiaru postępów i zapewnienia przewidywalności organom publicznym, przedsiębiorstwom i obywatelom.
- Do września 2023 r., a następnie co pięć lat, Komisja oceni spójność unijnych i krajowych środków z celem zakładającym neutralność klimatyczną oraz z trajektorią redukcji na lata 2030–2050.
- Komisja będzie uprawniona do wydawania zaleceń dla państw członkowskich, których działania są niezgodne z celem zakładającym neutralność klimatyczną, a państwa członkowskie będą zobowiązane do zastosowania się do tych zaleceń lub – jeżeli tego nie zrobią – do przedstawienia wyjaśnień.
- Państwa członkowskie będą również zobowiązane do opracowania i wdrożenia strategii przystosowawczych w celu zwiększenia odporności i zmniejszenia podatności na oddziaływanie zmiany klimatu.

Dalsze działania

Wniosek ustawodawczy został przedłożony Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Ekonomiczno-poteczemu i Komitetowi Regionów do dalszego rozpatrzenia w ramach zwykłej procedury ustawodawczej.

W kwietniu 2021 r. Parlament Europejski i Rada osiągnęły wstępne porozumienie w sprawie rozporządzenia dotyczącego prawa o klimacie. W tej chwili trwają przygotowania do oficjalnego zatwierdzenia.

Ustanawiając europejskie prawo o klimacie, będące częścią europejskiego zielonego ładu, UE wyznaczyła sobie wiążący cel osiągnięcia neutralności klimatycznej do roku 2050. Oznacza to, że w kolejnych dekadach emisje gazów cieplarnianych muszą się znacząco zmniejszyć. Pośrednim krokiem w drodze do neutralności klimatycznej ma być podwyższenie celu klimatycznego polegający na obniżeniu emisji o co najmniej 55% do 2030 r..

UE pracuje nad zmianą swoich przepisów dotyczących klimatu, energii i transportu w ramach pakietu „Gotowi na 55”, aby dostosować obecne przepisy do celów, których osią-

gnięcie zaplanowano do roku 2030 i 2050. W pakiecie zawarto szereg nowych wniosków ustawodawczych.

Unijni ministrowie wymienili poglądy na temat proponowanego pakietu podczas nieformalnego spotkania w Słowenii w lipcu 2021 r.

„Gotowi na 55”

To zestaw wniosków ustawodawczych mających na celu zmianę i aktualizację przepisów unijnych oraz wprowadzenie nowych inicjatyw, które mają sprawić, że polityki UE będą zgodne z celami klimatycznymi uzgodnionymi przez Radę i Parlament Europejski. Pakiet ma stworzyć spójne i zrównoważone ramy umożliwiające osiągnięcie unijnych celów klimatycznych. Ramy te mają być uczciwe i społecznie sprawiedliwe, utrzymywać i wzmacniać innowacje i konkurencyjność unijnego przemysłu, a równocześnie zapewniać równe warunki działania wobec podmiotów gospodarczych z państw trzecich i wspierać pozycję UE jako lidera w globalnej walce ze zmianą klimatu.

Komisja przedstawiła pakiet 14 lipca 2021 r.

Gotowi na
55%

- przegląd unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS), w tym rozszerzenie go na transport morski, przegląd przepisów dotyczących emisji lotniczych oraz utworzenie oddzielnego systemu handlu uprawnieniami do emisji dla transportu drogowego i budownictwa -

- przegląd rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego dotyczącego celów państw członkowskich w zakresie redukcji w sektorach nieobjętych EU ETS-

- przegląd rozporządzenia w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem (LULUCF)

- Społeczny Fundusz Klimatyczny

- inicjatywę ReFuelEU w lotnictwie dotyczącą zrównoważonych paliw lotniczych

- przegląd dyrektywy w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych

- przegląd dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii

- przegląd dyrektywy w sprawie opodatkowania energii

- mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂

- przekształcenie dyrektywy o efektywności energetycznej

- inicjatywę FuelEU Maritime na rzecz zielonej europejskiej przestrzeni morskiej

- zmiana rozporządzenia ustanawiającego normy emisji CO₂ dla samochodów osobowych i dostawczych

- strategię leśną UE

Zmiany muszą zaakceptować poszczególne państwa UE oraz Parlament Europejski. Spodziewane są przynajmniej roczne negocjacje. Dlatego zmiany zaczną obowiązywać najwcześniej w 2024 roku.

Grzegorz Kądziałowski

Wiceprezes Zarządu
Grupa Azoty

BUSINESS CASE

W Grupie Azoty doskonale wiemy, z jak ogromną odpowiedzialnością wiąże się działalność w branży chemicznej. Kwestie zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego biznesu mają dla nas charakter strategiczny.

Strategiczne podejście do zrównoważonego rozwoju traktujemy jako odzwierciedlenie zintegrowanego podejścia do działań podejmowanych w zakresie efektywności ekonomicznej, odpowiedzialności względem pracowników i środowiska oraz relacji z otoczeniem.

Nasze priorytety w zakresie zrównoważonego rozwoju opierają się na efektywnej, innowacyjnej i przyjaznej środowisku produkcji bazującej na rozwijaniu gospodarki w obiegu zamkniętym, zapewnieniu wysokiej jakości naszych produktów oraz inwestowaniu w badania i poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań technologicznych umożliwiających zwiększenie efektywności środowiskowej.

W maju 2021 roku Grupa Azoty S.A. uruchomiła linię pilotażowo-produkcyjną do wytwarzania w 100% biodegradowalnej skrobi termoplastycznej. Nowa linia produkcyjna to odpowiedź Grupy Azoty na Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z czerwca 2019, na mocy której opakowania jednorazowego użytku, które powstają z tworzyw sztucznych zostaną wykluczone z obrotu. Produkcja tworzyw biodegradowalnych, umożliwiających w pełni naturalny i neutralny dla środowiska proces rozkładu materiału, wpisuje się w politykę Europejskiego Zielonego Ładu i jednocześnie jest zgodna z naszymi celami dotyczącymi realizacji polityki zrównoważonego rozwoju.

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

W maju 2020 r. Komisja przyjęła projekt unijnej strategii bioróżnorodnościowej 2030. Strategia ma do 2030 r. nakierować europejską bioróżnorodność na ścieżkę odbudowy, czym przysłuży się ludziom, klimatowi i planecie.

Działania proponowane w strategii to m.in. wzmocnienie obszarów chronionych w Europie oraz odbudowa zdegradowanych ekosystemów poprzez zwiększenie arealu rolnictwa ekologicznego, ograniczenie stosowania pestycydów, zmniejszenie ryzyka im towarzyszącego oraz sadzenie drzew.

W październiku 2020 r. Rada ds. Środowiska przyjęła konkluzje o bioróżnorodności. Zatwierdziła w nich cele unijnej strategii bioróżnorodnościowej. Państwa członkowskie przyznały, że należy zintensyfikować wysiłki i zająć się bezpośrednimi i pośrednimi czynnikami zaniku bioróżnorodności i zasobów przyrody. Ponowiły apel o pełne włączenie celów bioróżnorodnościowych w działania innych sektorów, takich jak rolnictwo, rybołówstwo i leśnictwo, oraz o spójną realizację działań UE w tych dziedzinach.

Dzięki unijnej strategii różnorodność biologiczna w Europie ma zostać odbudowana do 2030 r. dla dobra ludzi, klimatu i planety.

W kontekście przewidywanej sytuacji po pandemii COVID-19 celem strategii jest budowanie odporności naszych społeczeństw na przyszłe zagrożenia, takie jak:

- skutki zmian klimatu,
- pożary lasów,
- brak bezpieczeństwa żywnościowego,
- występowanie chorób – w tym poprzez ochronę dzikiej fauny i flory i zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą.

● Działania

W strategii zawarto konkretne zobowiązania i działania, które należy zrealizować do 2030 r.

● Utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu

UE powiększy istniejące obszary Natura 2000, z uwzględnieniem ścisłej ochrony obszarów o bardzo dużej bioróżnorodności i wartości klimatycznej.

● Rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych

UE zamierza przywrócić do 2030 r. zdegradowane ekosystemy oraz zarządzać nimi w sposób zrównoważony przy pomocy konkretnych zobowiązań i działań. Zwróci przy tym uwagę na główne czynniki powodujące utratę bioróżnorodności.

W ramach planu Komisja zaproponuje przed końcem 2021 r. wiążące cele w zakresie odbudowy przyrody.

● Wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną transformację

W strategii zwrócono uwagę na uwolnienie finansowania na rzecz bioróżnorodności i zastosowanie nowych, wzmocnionych ram zarządzania, aby:

- zapewnić lepszą realizację strategii i śledzenie postępów,
- podnieść poziom wiedzy i zwiększyć finansowanie oraz inwestycje,
- zapewnić lepsze poszanowanie przyrody przy podejmowaniu decyzji w sprawach publicznych i biznesowych.

Wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności

Działania te dowiodą, że UE jest gotowa pełnić wiodącą rolę w walce ze światowym kryzysem bioróżnorodności. UE będzie w szczególności dążyć do pomyślnego przyjęcia ambitnych globalnych ram dotyczących bioróżnorodności na podstawie Konwencji o różnorodności biologicznej.

WPŁYW STRATEGII BIORÓŻNORODNOŚCI NA:

Grunty rolne

W strategii na rzecz bioróżnorodności, a także w opublikowanej w tym samym czasie strategii „od pola do stołu” przewidziano zobowiązanie do odwrócenia tendencji spadkowej w odniesieniu do populacji owadów zapylających. Komisja proponuje, aby 10 proc. gruntów rolnych stanowiły elementy krajobrazu charakteryzujące się wysoką różnorodnością, na przykład w formie żywopłotów lub pasów kwietnych, oraz zaleca znaczne zmniejszenie wpływu sektora rolnego na środowisko do 2030 r. Postęp w realizacji tego celu będzie podlegał stałej weryfikacji i w razie potrzeby korekcie, aby złagodzić niekorzystne skutki dla bioróżnorodności, bezpieczeństwa żywnościowego i konkurencyjności rolników. Jedną czwartą gruntów rolnych należy do 2030 r. zagospodarować na potrzeby rolnictwa ekologicznego, a stosowanie środków ochrony roślin i związane z tym zagrożenia, podobnie jak stosowanie najbardziej niebezpiecznych pestycydów, należy ograniczyć o 50 proc.

Lasy

Przewidziano znaczną mobilizację środków w celu ochrony i odbudowy lasów w UE, w tym lasów pierwotnych i starodrzewów. W strategii zapisano również cel, który zakłada zasadzenie do 2030 r. 3 mld dodatkowych drzew w UE, tj. dwukrotny wzrost w porównaniu z obecnie obserwowaną tendencją. W zamierzeniu działania te mają doprowadzić do zwiększenia powierzchni zalesionej w Unii, podniesienia odporności lasów oraz zwiększenia ich roli w odbudowie utraconej bioróżnorodności, łagodzeniu zmiany klimatu i ułatwianiu dostosowania się do tej zmiany.

Gleby

W strategii zapisano zobowiązanie do odbudowy zdegradowanych gleb, aktualizacji unijnej strategii tematycznej w dziedzinie ochrony gleby oraz realizacji unijnych i międzynarodowych zobowiązań na rzecz neutralności degradacji gruntów. Plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, który Komisja przyjmie w 2021 r., będzie miał na celu w szczególności zapobieganie zanieczyszczeniu gleby i usuwanie jego skutków.

Ekosystemy morskie

Strategia ma na celu wzmocnienie ochrony ekosystemów morskich i przywrócenie ich do stanu równoważnego z „dobrym stanem środowiska”, w tym poprzez rozszerzenie obszarów chronionych oraz ustanowienie obszarów ściśle chronionych w celu odbudowy siedlisk i stad ryb. Podkreślono w niej potrzebę stosowania podejścia ekosystemowego do zarządzania działalnością człowieka na morzu. Oznacza to konieczność ograniczenia nadmiernej eksploatacji zasobów rybnych do poziomu maksymalnego podtrzymywalnego połowu (tj. poziomu, który pozwoli zagwarantować zdrową przyszłość biomasy stad), wyeliminowania przyłowu – lub przynajmniej ograniczenia go do poziomów niepowodujących zagrożenia – aby ochronić morskie ssaki, żółwie i ptaki, zwłaszcza te, które są zagrożone wyginięciem lub których populacja jest w złym stanie. Konieczne jest także wyeliminowanie praktyk przyczyniających się do niszczenia dna morskiego.

Ekosystemy śródkowodne

Wzmocnieniu ulegnie wdrażanie i egzekwowanie unijnych ram prawnych dotyczących wody i przyrody. W związku z tym co najmniej 25 tys. km rzek ponownie odzyska swobodny przepływ dzięki usunięciu barier i przywróceniu równin zalewowych.

Miasta i samorządy terytorialne

Promowanie zdrowych ekosystemów, zielonej infrastruktury i rozwiązań opartych na zasobach przyrody powinno być systematycznie uwzględniane w miejskim planowaniu przestrzennym, w tym przy projektowaniu budynków, przestrzeni publicznych i infrastruktury. Powinno to się odbywać we współpracy z Porozumieniem Burmistrzów w celu stworzenia ruchu na rzecz działań i strategii w zakresie przyrody i bioróżnorodności w ramach nowego „Porozumienia w sprawie zielonego miasta”.

Zanieczyszczenie środowiska

Zanieczyszczenie środowiska jest główną przyczyną utraty bioróżnorodności. W strategii zaapelowano o wyeliminowanie do 2030 r. zanieczyszczeń z przepływów azotu i fosforu pochodzących z nawozów. Do 2030 r. stosowanie nawozów należy ograniczyć o co najmniej 20 proc. Aby osiągnąć ten cel, Komisja przedstawi plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby (w 2021 r.), plan zintegrowanej gospodarki składnikami odżywczymi (w 2022 r.) oraz unijną strategię w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności.

Rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych

W strategii zawarto zobowiązanie do znacznego ograniczenia wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych w celu zmniejszenia o 50 proc. liczby gatunków z czerwonej księgi, dla których inwazyjne gatunki obce stanowią zagrożenie. W tym celu przewiduje się intensyfikację działań służących wdrożeniu rozporządzenia w sprawie inwazyjnych gatunków obcych, koncentrując się na zapobieganiu wprowadzaniu nowych gatunków inwazyjnych i zarządzaniu zdomowionymi gatunkami inwazyjnymi.

Źródło: Pytania i odpowiedzi: Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia Bruksela, 20 maja 2020 r.

Strategia „Od pola do stołu”

Strategia ta ma pomóc UE osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r. poprzez przestawienie obecnego systemu żywnościowego UE na model zrównowagony.

Priorytetem jest bezpieczeństwo żywnościowe, jednak strategia ma również:

- zapewnić – w ramach możliwości planety – **wystarczającą podaż niedrogiej żywności bogatej w składniki odżywcze**
- zagwarantować **zrównoważoną produkcję żywności**, m.in. przez znaczne ograniczenie stosowania pestycydów, środków przeciwdrobnoustrojowych i nawozów oraz zwiększenie produkcji ekologicznej
- propagować bardziej zrównoważoną **konsumpcję żywności i zdrowe odżywianie**
- ograniczać **straty i marnowanie żywności**
- przeciwdziałać **oszustwom** żywnościowym w łańcuchu dostaw
- polepszać **dobrostan zwierząt**.

W październiku 2020 r. Rada przyjęła konkluzje o strategii „Od pola do stołu”, w których **poparła cel polegający na stworzeniu w Europie zrównoważonego systemu żywnościowego** od produkcji do konsumpcji. Konkluzje zawierają trojaki przesłanie polityczne od państw członkowskich, które uzgodniły, że zapewnią:

- **wystarczającą podaż niedrogiej żywności**, przyczyniając się jednocześnie do osiągnięcia przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r.
- **sprawiedliwy dochód i silne wsparcie** dla producentów surowców
- **konkurencyjność** unijnego rolnictwa w świecie.

W maju 2020 r. Komisja przedstawiła swoją strategię „Od pola do stołu” jako jedno z kluczowych działań w ramach **Europejskiego Zielonego Ładu**. Strategia ma przyczynić się do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., a jednocześnie zmienić obecny unijny system żywnościowy na model zrównoważony.

Priorytetem jest bezpieczeństwo żywnościowe, jednak strategia ma również:

- zapewnić – w ramach możliwości planety – **wystarczającą podaż niedrogiej i pełnowartościowej żywności**
- zmniejszyć o połowę korzystanie z **pestycydów** i **nawozów** oraz sprzedaż środków antydegradacyjnych
- zwiększyć ilość gruntów przeznaczanych na **rolnictwo ekologiczne**
- propagować bardziej zrównoważoną **konsumpcję żywności i zdrowe odżywianie**
- ograniczyć **straty żywności i jej marnotrawienie**
- przeciwdziałać **falszowaniu** żywności w łańcuchu dostaw
- poprawić **dobrostan zwierząt**

● **Najważniejsze postanowienie: zmniejszyć użycie pestycydów o 50% do 2030 roku**

Plan działania na rzecz żywności ekologicznej

Plan działania na rzecz rolnictwa ekologicznego, który Komisja przedstawiła w marcu 2021 r. w ramach strategii „Od pola do stołu”, wskazuje szereg działań służących **zwiększeniu skali rolnictwa ekologicznego w UE**.

Główny cel to zwiększyć produkcję ekologiczną, tak by do 2030 r. zostało na nią przeznaczonych 25% gruntów rolnych. Państwa członkowskie UE są zachęcane do stworzenia krajowych planów rolnictwa ekologicznego.

Cel priorytetowy: zwiększyć o 25% uprawy ekologiczne do 2030 r.

W lipcu 2021 r. Rada przyjęła **konkluzje** o zaproponowanym przez Komisję planie działania. Główne punkty uzgodnione przez unijnych ministrów są następujące:

- rolnictwo ekologiczne jest ważne dla zrównoważoności całego europejskiego rolnictwa
- rozwój produkcji ekologicznej zapewni bezpieczne dochody i nowe miejsca pracy
- wyważenie popytu i podaży w sektorze produktów ekologicznych zapewni sektorowi rentowność
- przy definiowaniu celów i interwencji należy uwzględnić specyfikę i różnorodność sytuacji w państwach członkowskich
- kluczowe dla powodzenia strategii jest zaangażowanie interesariuszy publicznych i prywatnych

Rolnicy, rybacy i producenci akwakultury odgrywają kluczową rolę we wdrażaniu Zielonego Ładu. Strategia ta ma na celu nagrodzenie tych rolników, rybaków i innych podmiotów w łańcuchu żywnościowym, które przeszły już transformację w kierunku zrównoważonych praktyk, umożliwienie takiej transformacji innym oraz stworzenie dla nich dodatkowych możliwości biznesowych. Oczekiwania obywateli zmieniają się i napędzają znaczącą zmianę na rynku żywności. Europejska żywność już jest światowym standardem, jest bezpieczna, pełnowartościowa, ma wysoką jakość i jest jej wystarczająco dużo. Transformacja ta pozwoli im na uczynienie ze zrównoważoności swojego znaku towarowego i na zagwarantowanie przyszłości łańcucha żywnościowego UE. Transformacja w kierunku zrównoważonego rozwoju daje wszystkim uczestnikom łańcucha żywnościowego okazję, aby być pionierem na rynku. Przykładem nowego ekologicznego modelu biznesowego jest prowadzenie przez rolników i leśników sekwestracji dwutlenku węgla. Praktyki rolnicze, które usuwają CO₂ z atmosfery, przyczyniają się do osiągnięcia celu neutralności klimatycznej i powinny być nagradzane poprzez wspólną politykę rolną (WPR) albo inne inicjatywy publiczne lub prywatne (rynek uprawnień do emisji dwutlenku węgla).

WPR nadal będzie kluczowym narzędziem transformacji w kierunku zrównoważonego systemu żywnościowego. W reformie WPR z 2018 r. skupiono się już na zrównoważonym charakterze rolnictwa i ściśle powiązano wsparcie w ramach WPR z przepisami w zakresie środowiska, klimatu i bezpieczeństwa żywności.

Hubert Kardasz

Prezes Zarządu
INTERMAG

BUSINESS CASE

Na kwestię zrównoważonego rozwoju można spojrzeć z różnych perspektyw. Ja osobiście podchodzę do kwestii zrównoważonego rozwoju z perspektywy organizacji i branży, w której działam, czyli rolnictwa.

W przypadku organizacji, zrównoważony rozwój oznacza dla mnie, podejmowanie kluczowych decyzji, biorąc pod uwagę długoterminowe skutki nie tylko dla rozwoju biznesu, ale dla wszystkich interesariuszy organizacji, tj., udziałowców, klientów, pracowników, lokalnej społeczności oraz dostawców i innych partnerów biznesowych. W tym przypadku priorytetem nie są krótkoterminowe zyski ale taki rozwój organizacji, który zagwarantuje jej przetrwanie w długim okresie czasu, przynosząc korzyści wszystkim interesariuszom. Jednym z praktycznych narzędzi, które wdrożyliśmy aby promować zrównoważony rozwój organizacji jest „kodeks etyki”, będący swego rodzaju zbiorem wytycznych i wskazówek, które należy wziąć pod uwagę przy podejmowaniu decyzji w sposób etyczny i odpowiedzialny.

W przypadku rolnictwa, zrównoważony rozwój oznacza dla nas promowanie takich rozwiązań w rolnictwie, które umożliwią efektywną uprawę roślin i hodowlę zwierząt bez negatywnych skutków dla środowiska, tak gospodarując zasobami, takimi jak gleba i woda, aby były dostępne dla wielu następnych pokoleń. Wierzę, że w przyszłości, nowe rozwiązania w rolnictwie nie tylko będą neutralne dla środowiska, ale przyczynią się do jego regeneracji, w tym do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Tutaj repozytorium, gdzie mogłyby być „magazynowane gazy cieplarniane” może stać się gleba, gdzie można potencjalnie związać olbrzymie ilości dwutlenku węgla.

Europejska strategia przemysłowa i plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym

10 marca 2020 r. Komisja określiła podstawy unijnej strategii przemysłowej. Strategia miała umożliwić przeprowadzenie dwójakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej, uczynić przemysł UE bardziej konkurencyjnym w skali globalnej i zwiększyć otwartą autonomię strategiczną Europy. Dzień po tym, jak nowa strategia przemysłowa została przedstawiona, Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła wybuch pandemii COVID-19.

Zaktualizowana strategia nie zastępuje strategii z 2020 r. ani nie uzupełnia rozpoczętych w jej ramach procesów, większość z nich jest już bowiem w toku i wymaga solidnych nakładów sił. Aktualizacja jest ukierunkowana i koncentruje się na tym, co jeszcze należy zrobić i jakie wnioski należy wyciągnąć z dotychczasowych doświadczeń.

We wszystkich działaniach w ramach strategii centralnym elementem powinny być małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), które są głównym motorem innowacji w różnych ekosystemach. W wymiarze horyzontalnym oznacza to zwrócenie większej uwagi na obciążenia regulacyjne spoczywające na MŚP. Nowe działania przyniosą znaczne korzyści MŚP i przedsiębiorstwom typu start-up, czy to dzięki wzmocnieniu jednolitego rynku, zmniejszeniu zależności od podaży, czy też przyspieszeniu transformacji ekologicznej i cyfrowej. Strategia obejmuje również szereg środków w sposób szczególnie ukierunkowanych na MŚP, takich jak zwiększanie odporności, zwalczanie opóźnień w płatnościach i wspieranie wytrzymałości.

W strategii przemysłowej 2020 zapowiedziano działania wspierające transformację ekologiczną i cyfrową przemysłu UE, z których wiele zostało już przyjętych lub rozpoczętych. Jednak pandemia drastycznie wpłynęła na tempo i skalę tych przemian. Przedsiębiorstwa wybierające drogę zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji mają większe szanse, by w przyszłości znaleźć się wśród liderów.

Aby przyspieszyć transformację ekologiczną i cyfrową, Komisja proponuje:

Ścieżki transformacji - Współtworzenie wraz z przemysłem i zainteresowanymi stronami ścieżek transformacji w celu zidentyfikowania działań niezbędnych do pomyślnego przeprowadzenia dwójakiej transformacji i zdobycia większej wiedzy na temat skali, korzyści i koniecznych do spełnienia warunków.

Projekty realizowane przez kilka krajów - Aby wesprzeć działania na rzecz odbudowy i rozwinąć zdolności cyfrowe i ekologiczne, Komisja będzie wspierać projekty realizowane wspólnie przez państwa członkowskie w celu maksymalizacji inwestycji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Analiza sektora stali - W celu zapewnienia konkurencyjności i ekologiczności przemysłu stalowego w Europie, Komisja planuje przeanalizować wyzwania, przed jakimi stoi ten sektor, i podjąć odpowiednie działania.

Partnerstwa w ramach programu „Horyzont Europa” - Połączenie finansowania prywatnego i publicznego w celu finansowania badań naukowych i innowacji w zakresie niskoemisyjnych technologii i procesów.

Dostęp do obfitych zasobów przystępnej cenowo i bezemisyjnej energii elektrycznej - Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu przyspieszenia inwestycji w odnawialne źródła energii, sieci energetyczne i usunięcie barier dla rozwoju tego sektora.

Wspieranie przemysłu w przejściu na neutralność klimatyczną

W procesie transformacji prowadzącej do neutralności klimatycznej Europy niektóre sektory będą musiały ulec większej i bardziej radykalnej przemianie niż większość. Sektory energochłonne są dla europejskiej gospodarki niezbędne, a inne sektory są od nich uzależnione. Z tego względu priorytetem musi być modernizacja i dekarbonizacja sektorów energochłonnych.

Europejski Zielony Ład wyznacza cel tworzenia nowych rynków produktów o zamkniętym cyklu życia, które są neutralne dla klimatu, takich jak stal, cement i podstawowe chemikalia. Aby przeprowadzić tę zmianę, Europa potrzebuje nowych procesów przemysłowych i bardziej czystych technologii, obniżających koszty i zwiększających gotowość rynku.

Komisja będzie na przykład wspierać czyste przetomowe technologie prowadzące do bezemisyjnej produkcji stali. Fundusz innowacyjny unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji pomoże wykorzystać inne wielkoskalowe projekty innowacyjne w celu wspierania czystych produktów we wszystkich sektorach energochłonnych.

Nowa strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności przyczyni się do lepszej ochrony ludzi i środowiska przez niebezpiecznymi chemikaliami i stanowić będzie zachętę dla sektora do innowacji i opracowywania bezpiecznych i zrównoważonych rozwiązań alternatywnych.

Europa musi też zająć się kwestią zrównoważoności wyrobów budowlanych oraz poprawić efektywność energetyczną i środowiskową aktywów budowlanych. Bardziej zrównoważone środowisko zbudowane będzie miało zasadnicze znaczenie dla transformacji Europy w kierunku neutralności klimatycznej.

W miarę wzrostu tempa transformacji Europa musi zapewnić, aby nie pozostawiać nikogo w tyle. Akt ustanawiający nowy mechanizm sprawiedliwej transformacji 7 pozwoli uruchomić 100 mld euro na zapewnienie sprawiedliwej transformacji regionów wysoce uzależnionych od węgla podczas procesu przemiany ich przemysłu i gospodarki.

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych we wszystkich gałęziach przemysłu będzie się opierać na zasadzie „efektywność energetyczna przede wszystkim” i będzie uzależnione od bezpiecznych i wystarczających dostaw energii ze źródeł niskoemisyjnych po konkurencyjnych cenach. Wymagać to będzie planowania i inwestycji w technologie, zdolności i infrastrukturę niskoemisyjnego wytwarzania energii. Potrzebować będziemy bardziej strategicznego podejścia do sektorów energii ze źródeł odnawialnych, takich jak energia morska, oraz do łańcucha dostaw takiej energii. Pozwoli to również zaspokoić zapotrzebowanie na znacznie większą ilość energii elektrycznej, związane z dwojaką transformacją. Do tego należy dotożyć starania o lepsze połączenie europejskich systemów elektroenergetycznych, aby zwiększyć bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej i włączyć do nich więcej odnawialnych źródeł energii.

Oznacza to między innymi konieczność bardziej efektywnego wykorzystywania wszystkich nośników energii, w tym energii elektrycznej, gazu i paliw ciekłych, przez łączenie różnych sektorów. Będzie to celem nowej strategii inteligentnej integracji międzysektorowej. W strategii tej Komisja nakreśli również swoją wizję czystego wodoru. Korzystanie z transeuropejskich sieci energetycznych również przyczyni się do przejścia na neutralność klimatyczną.

Szczególną uwagę należy zwrócić także na sektory zrównoważonej i inteligentnej mobilności. Mają one zarówno potencjał, jak i odpowiedzialność, aby uczestniczyć w dwojakiej transformacji, wspierać konkurencyjność przemysłową Europy i podnosić jakość sieci

połączeń. Dotyczy to zwłaszcza przemysłu motoryzacyjnego, lotniczego i kosmicznego, kolejowego oraz stoczniowego, a także paliw alternatywnych oraz inteligentnej mobilności opartej na sieci.

Aby zapewnić unijnym sektorom mobilności zachowanie pozycji lidera na świecie pod względem technologii, niezbędne będzie utrzymanie czołowej pozycji w dziedzinie badań naukowych i innowacji, szybkie uruchomienie koniecznej infrastruktury oraz wprowadzenie solidnych środków zachęty, w tym w drodze zamówień publicznych. Cały łańcuch wartości tego sektora musi pomóc w kształtowaniu nowych międzynarodowych standardów bezpiecznej, zrównoważonej, dostępnej, zabezpieczonej i odpornej mobilności. W kompleksowej strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności przedstawione zostaną kompleksowe środki mające pomóc w wykorzystaniu pełnego potencjału tego sektora.

Jeżeli na świecie utrzymają się różnice pod względem celów klimatycznych, Komisja w 2021 r. wystąpi z propozycją mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂, aby ograniczyć ryzyko ucieczki emisji gazów cieplarnianych, przy pełnej zgodności z zasadami WTO. Działanie to powinniśmy wesprzeć przez wzmocnienie obecnych środków ograniczania ucieczki emisji.

Najważniejsze efekty:

- Strategia inteligentnej integracji międzysektorowej.
- Wspólna europejska przestrzeń danych dotyczących energii pozwoli wykorzystać potencjał danych w celu zwiększenia zdolności innowacyjnych sektora energetycznego.
- Uruchomienie platformy sprawiedliwej transformacji, aby zaoferować wsparcie techniczne i doradztwo regionom i sektorom w dużym stopniu uzależnionym od węgla.
- Strategia UE na rzecz czystej stali oraz strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności.
- Przegląd rozporządzenia w sprawie transeuropejskiej sieci energetycznej.
- Strategia UE na rzecz morskiej energii odnawialnej.
- Kompleksowa strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności.
- Inicjatywa dotycząca fali renowacji oraz strategia na rzecz środowiska zbudowanego.
- Mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ w celu ograniczenia ucieczki emisji, w pełni zgodny z zasadami WTO.

● Budowanie gospodarki o obiegu zamkniętym

Zgodnie z nową europejską strategią na rzecz wzrostu, której założeniem jest, by korzyści przeważały nad kosztami, przemysł europejski musi odgrywać wiodącą rolę w ekologicznej transformacji. Będzie to polegało na ograniczeniu śladu węglowego i materiałowego oraz uwzględnieniu kwestii obiegu zamkniętego we wszystkich sektorach gospodarki.

Aby to osiągnąć, musimy odejść od dotychczas stosowanego modelu polegającego na wykorzystywaniu zasobów naturalnych, aby tworzyć nowe produkty, które potem zużywamy i wyrzucamy. Musimy zrewolucjonizować sposób, w jaki projektujemy, produkujemy, wykorzystujemy i wyrzucamy rzeczy, przez stworzenie systemu zachęt dla przemysłu.

To podejście – w większym stopniu uwzględniające obieg zamknięty – zapewni czystszy i bardziej konkurencyjny przemysł przez ograniczenie wpływu na środowisko i rywalizacji o ograniczone zasoby oraz obniżenie kosztów produkcji. Uzasadnienie biznesowe jest w tym przypadku równie przekonujące, jak względy środowiskowe i moralne. Wprowadzenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym we wszystkich sektorach i branżach przemysłu

może przyczynić się do stworzenia 700 tys. nowych miejsc pracy w całej UE do 2030 r., w tym wielu miejsc pracy w MŚP.

UE ma już silną pozycję w tej dziedzinie i teraz powinna skupić się na wykorzystaniu swojej przewagi wynikającej z pozycji pioniera. W nowym planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym 8 przedstawiono szereg środków, dzięki którym przemysł UE będzie mógł wykorzystać te możliwości.

Kluczowym elementem tego planu są nowe ramy polityki zrównoważonych produktów przewidujące ustanowienie zasad zrównoważoności dla wszystkich produktów, co przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności przemysłu europejskiego. Grupy produktów o dużym oddziaływaniu będą traktowane priorytetowo, a planowane działania obejmą: inicjatywę na rzecz uniwersalnej ładowarki, inicjatywę dotyczącą urządzeń elektronicznych o zamkniętym cyklu życia, wymogi w zakresie zrównoważoności baterii oraz nowe środki w sektorze włókienniczym.

Plan działania zawiera również środki mające wzmocnić pozycję konsumentów, aby odgrywali bardziej aktywną rolę w gospodarce o obiegu zamkniętym. Konsumenti powinni otrzymywać wiarygodne i przydatne informacje, aby móc wybierać trwałe produkty nadające się do naprawy i ponownego użytku. Komisja zaproponuje, w jaki sposób można zwiększyć prawa konsumenckie i ochronę konsumentów, w tym przez prace nad „prawem do naprawy”, które ma przysługiwać konsumentom.

Organy publiczne, w tym instytucje Unii Europejskiej, powinny dawać przykład i wybierać produkty, usługi i roboty budowlane przyjazne środowisku. Dzięki zielonym zamówieniom publicznym organy te mogą pomóc pokierować procesem przejścia na zrównoważoną konsumpcję i produkcję. Komisja przedstawi propozycje nowych przepisów i wskazówek dotyczących proekologicznych zamówień publicznych.

Czas na rezultaty

- Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym przyjęty wraz z niniejszą strategią, w tym nowe ramy polityki zrównoważonych produktów.
- Nowe ramy regulacyjne dotyczące zrównoważonych baterii.
- Strategia UE dla sektora włókienniczego.
- Inicjatywa dotycząca urządzeń elektronicznych o zamkniętym cyklu życia
- Wzmocnienie pozycji konsumentów, aby odgrywali aktywną rolę w gospodarce o obiegu zamkniętym, dzięki bardziej szczegółowym informacjom na produktach i skuteczniejszemu prawom konsumenckim.

Piotr Stachowicz

Prezes Zarządu
PGO Opakomet

BUSINESS CASE

Redukcja śladu węglowego, czyli dekarbonizacja to temat wpisujący się w Dyrektywę Plastikową, która mówi, że od 2025 r. wszystkie butelki plastikowe muszą być wykonane w minimum 25% z materiału pochodzącego z recyklingu, a od 2030 r. - w 30%. W związku z takimi przepisami recykling i produkcja opakowań z biotworzyw będzie musiała nabierać większego tempa. Produkcując opakowania z recyklingu przyczyniamy się do redukcji śladu węglowego. My jako spółka PGO Opakomet S.A. wybiegamy daleko naprzód tym przepisom, ponieważ w naszym portfolio oferujemy opakowania do 100% wykonane z materiałów pokonsumpcyjnych. Stosując recykling pokonsumpcyjny wykorzystujemy opakowania, które już kiedyś trafiły na rynek konsumencki i zostały zawrócone w postaci regranulatu, z którego tworzymy eko-kanistry HDPE. Taki sposób zagospodarowania odpadów wpisuje się w Gospodarkę Obiegu Zamkniętego, a co za tym idzie, również dekarbonizacja. Kolejnym rozwiązaniem zgodnym z polityką Green Deal jest wykorzystanie do produkcji opakowań biopolimerów pochodzących z surowców odnawialnych oraz innych biotworzyw. Spółka PGO Opakomet S.A. prowadzi prace badawczo-wdrożeniowe mające na celu włączenie do praktyki produkcyjnej surowców na bazie skrobi termoplastycznej. Produkt wykonany ze skrobi, czyli surowca biodegradowalnego, w odpowiednich warunkach ulegnie biodegradacji dzięki obecności mikroorganizmów w glebie, promieniowaniu UV czy wilgotności, co w prosty sposób przyczynia się do redukcji śladu węglowego. Elementy wykonane z surowca na bazie skrobi termoplastycznej są produktami nie tylko biodegradowalnymi, ale także kompostowalnymi. Zgodnie z normą ponad 90% produktu musi być zmineralizowana w czasie krótszym niż 6 miesięcy, by spełnić wymóg kompostowalności. Jeszcze jednym innowacyjnym rozwiązaniem jakie wprowadziliśmy jest zastosowanie barwnika mineralnego zastępującego barwnik chemiczny. Wszystkie te działania prowadzone przez Spółkę są działaniami proekologicznymi mającymi na celu troskę o środowisko naturalne. Wpisują się one w Politykę Europejskiego Zielonego Ładu i są zgodne z naszymi celami.

● Czysta, przystępna cenowo i bezpieczna energia

Produkcja i zużycie energii odpowiadają obecnie za 75% emisji gazów cieplarnianych w UE. Transformacja sektora energetycznego jest konieczna, aby UE mogła osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r., co postanowili unijni przywódcy w grudniu 2019 r. w duchu porozumienia paryskiego.

W ramach strategii unii energetycznej zainicjowanej w 2015 r., wprowadzono zasady i cele mające zwiększyć efektywność energetyczną, wspierać bardziej ekologiczne źródła energii i zapewnić lepsze powiązanie krajowych rynków energii. Państwa członkowskie UE zobowiązały się zwiększyć efektywność energetyczną o co najmniej 32,5% poprzez ograniczenie zużycia energii oraz zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii o co najmniej 32% do 2030 r.

Zainicjowanie europejskiego zielonego ładu w grudniu 2019 r. stanowiło kolejny impuls do dekarbonizacji systemu energetycznego UE. W grudniu 2020 r. unijni przywódcy zatwierdzili zmieniony cel dotyczący ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 r. w porównaniu z poziomami z 1990 r. To odnowione zobowiązanie polityczne będzie wymagało przeglądu przepisów i celów polityki energetycznej, aby odzwierciedlić zwiększone ambicje klimatyczne. Rozwijanie i wdrażanie technologii niskoemisyjnych to doskonała okazja, by stymulować

i wspierać ożywienie gospodarcze w UE po pandemii Covid-19. UE pragnie stać się bardziej ekologiczna, w większym stopniu opierać się na obiegu zamkniętym i być bardziej cyfrowa, a jednocześnie chce pozostać konkurencyjna w skali globalnej.

Poprzez Europejski zielony ład i podejmowane w jego ramach inicjatywy UE dąży do dekarbonizacji sektora energetycznego jako jednego z najważniejszych kroków ku osiągnięciu neutralności klimatycznej w UE do 2050 r.

W swoich konkluzjach z czerwca 2020 r. Rada z zadowoleniem przyjęła te inicjatywy i zwróciła się do Komisji o kontynuowanie prac. Chodzi przede wszystkim o :

- przyspieszenie **renowacji budynków**
- strategię UE dotyczącą **integracji systemu energetycznego**
- strategię dotyczącą **energii z morskich źródeł odnawialnych**
- strategię w zakresie **wodoru** ze źródeł odnawialnych
- przegląd wytycznych dotyczących **transeuropejskiej infrastruktury energetycznej**.

Energia z morskich źródeł odnawialnych

pływające farmy wiatrowe

instalacje wykorzystujące energię fal i pływów morskich

pływające instalacje fotowoltaiczne

stosowanie alg do produkcji biopaliw.

Rozwój tego sektora i powiązanie ogromnego potencjału energii wiatrowej z europejską siecią energetyczną nie tylko korzystnie wpływa na **środowisko** poprzez zmniejszenie emisji pochodzących z produkcji energii i przyczynianie się do ochrony **różnorodności biologicznej**, ale również stwarza możliwości dla **inwestycji i wzrostu**, w tym na obszarach przybrzeżnych.

W poświęconych tym zagadnieniom konkluzjach z grudnia 2020 r. Rada z zadowoleniem przyjęła komisijną strategię jako podstawę dyskusji na temat tego, jak zwiększyć w UE możliwości produkcji energii z morskich źródeł odnawialnych. Zdaniem Rady, aby możliwe było powszechniejsze wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych, potrzebna jest dalsza integracja **wewnętrznego rynku energii**. Służyc jej mają:

- lepsze wzajemne połączenia między państwami członkowskimi
- rozwój infrastruktury i sieci
- rozwiązania umożliwiające magazynowanie energii.

Można ją osiągnąć dzięki większej liczbie projektów transgranicznych, co z kolei wymaga, by inwestorom zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa. Dlatego też Rada wezwała Komisję do przedstawienia ram wsparcia dla transgranicznych i innych odpowiednich krajowych projektów w zakresie energii ze źródeł odnawialnych.

Wodór

Wodór produkowany z odnawialnych źródeł energii nie emituje dwutlenku węgla, przez co przyczynia się do dekarbonizacji gospodarki.

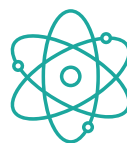
Wodór uznawany jest za przyszłościowy nośnik energii, ponieważ może ułatwić dekarbonizację wysokoemisyjnych sektorów, takich jak transport i branża energochłonna.

Komisja przyjęła strategię w zakresie wodoru w lipcu 2020 r., a w unijnym planie odbudowy uznała wodór za jeden z priorytetów inwestycyjnych. Aby wspierać inwestycje i pobudzać popyt w sektorze energetycznym, Komisja uruchomiła również europejski sojusz na rzecz czystego wodoru, w którym reprezentowane są: przemysł, społeczeństwo obywatelskie oraz władze krajowe i regionalne.

W konkluzjach z grudnia 2020 r. Rada uznała ważną rolę wodoru, zwłaszcza wodoru ze źródeł odnawialnych w:

- realizowaniu celów UE w zakresie dekarbonizacji
- ożywianiu gospodarki w kontekście Covid-19
- przyczynianiu się do konkurencyjności UE na arenie międzynarodowej.

Integracja systemu energetycznego

By Europa mogła osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 roku, musi radykalnie przekształcić swój system energetyczny w system zintegrowany charakteryzujący się wysokim udziałem energii ze źródeł odnawialnych i znaczną poprawą efektywności energetycznej. Integracja systemu oznacza wzajemne połączenia między sektorami energetycznymi oraz połączenia z sektorami zastosowań końcowych, takimi jak budownictwo, transport i przemysł. Taki system jest wydajniejszy pod względem ekonomicznym i technicznym oraz pozwala uniknąć utraty ciepła.

W swojej strategii integracji systemu energetycznego Komisja Europejska zaproponowała stworzenie systemu energetycznego o bardziej zamkniętym obiegu, którego głównym filarem byłaby efektywność energetyczna. Pomogłoby to zapewnić więcej energii elektrycznej i bardziej ekologiczną energię elektryczną sektorom takim jak transport i przemysł, a także promować paliwa niskoemisyjne, w tym wodór, w sektorach, w których trudniej jest obniżyć emisyjność.

Podczas nieformalnej wideokonferencji w grudniu 2020 r. unijni ministrowie energii rozmawiali o integracji systemu energetycznego. Wymienili poglądy na temat priorytetowych środków politycznych i wyzwań związanych z aktualizacją unijnych ram regulacyjnych w celu ułatwienia tej integracji. Omówili też kwestię ewentualnego dostosowania celów UE w zakresie energii na 2030 r. do wyższego poziomu ambicji klimatycznych na 2030 r.

Źródło: <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/clean-energy/>

Unijna strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności

Chemikalia są niezbędne dla nowoczesnego standardu życia oraz dla gospodarki. Mogą jednak także szkodzić ludziom i środowisku. W marcu 2021 r. Rada przyjęła konkluzje zatwierdzające unijną strategię w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności, przedstawioną przez Komisję.

Strategia wyznacza długofalową wizję unijnej polityki w zakresie chemikaliów. UE i jej państwa członkowskie chcą:

- lepiej chronić zdrowie ludzi
- zwiększyć konkurencyjność przemysłu
- wspierać nietoksyczne środowisko.

Strategia jest zasadniczą częścią europejskiego zielonego ładu i ma służyć osiągnięciu zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń.

W strategii w zakresie chemikaliów w pełni uznano fundamentalne znaczenie chemikaliów dla dobrostanu człowieka oraz dla ekologicznej i cyfrowej transformacji europejskiej gospodarki i europejskiego społeczeństwa. Jednocześnie uznano w niej pilną potrzebę zajęcia się wyzwaniami zdrowotnymi i środowiskowymi powodowanymi przez najbardziej szkodliwe chemikalia. W tym duchu w strategii określono konkretne działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa i zrównoważoności chemikaliów już na etapie projektowania oraz dopilnowanie, by chemikalia mogły przynosić wszystkie związane z nimi korzyści bez szkody dla planety oraz obecnych i przyszłych pokoleń. Obejmuje to zapewnienie unikania stosowania chemikaliów najbardziej szkodliwych dla zdrowia ludzkiego i środowiska do zastosowań innych niż niezbędne dla społeczeństwa, w szczególności w produktach konsumpcyjnych i w przypadku grup najbardziej wrażliwych, ale także zapewnienie bardziej bezpiecznego i zrównoważonego stosowania wszystkich chemikaliów. Przewiduje się szereg działań w zakresie innowacji i inwestycji, które będą towarzyszyć przemysłowi chemicznemu w tej transformacji. W strategii zwrócono również uwagę państw członkowskich na możliwości inwestowania przez Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w transformację ekologiczną i cyfrową przemysłu UE, w tym sektora chemicznego.

Zwiększenie ochrony zdrowia i środowiska

Strategia ma na celu znaczną poprawę ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed szkodliwymi chemikaliami, zwłaszcza ochronę szczególnie wrażliwych grup społecznych. Inicjatywy przewodnie obejmują w szczególności:

- stopniowe wycofywanie z produktów konsumpcyjnych – takich jak zabawki, artykuły pielęgnacyjne dla dzieci, kosmetyki, detergenty, materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością i tekstylia – najbardziej szkodliwych substancji, które obejmują między innymi substancje zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego, chemikalia oddziałujące na układ odpornościowy i oddechowy oraz substancje trwałe, takie jak substancje per- i polifluoroalkilowe (PFAS), chyba że ich stosowanie okaże się niezbędne dla społeczeństwa;
- w miarę możliwości minimalizowanie i zastępowanie obecności substancji potencjalnie niebezpiecznych we wszystkich produktach. Priorytetowo traktowane będą te kategorie produktów, które dotyczą szczególnie wrażliwych grup społecznych, i te, które mają największy potencjał w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym;
- zajęcie się problemem połączonych wpływu chemikaliów (oddziaływania różnych substancji występujących w połączeniu ze sobą) poprzez lepsze uwzględnienie ryzyka, jakie stwarza dla zdrowia ludzkiego i środowiska codzienne narażenie na szereg różnych chemikaliów z rozmaitych źródeł;

- zapewnienie producentom i konsumentom dostępu do informacji na temat zawartości chemikaliów i ich bezpiecznego stosowania poprzez wprowadzenie wymogów informacyjnych w związku z inicjatywą w zakresie polityki zrównoważonych produktów.

Pobudzanie innowacji i promowanie konkurencyjności UE

Uczynienie chemikaliów bezpieczniejszymi i bardziej zrównoważonymi stanowi ciągłą potrzebę, a także wielką szansę gospodarczą. Strategia ma na celu wykorzystanie tej szansy i umożliwienie transformacji ekologicznej sektora chemicznego oraz jego łańcuchów wartości. W miarę możliwości nowe chemikalia i materiały muszą być bezpieczne i zrównoważone na etapie projektowania, tj. od produkcji do końca okresu użytkowania. Pomoże to uniknąć najbardziej szkodliwych skutków chemikaliów i zapewnić jak najmniejszy potencjalny wpływ na klimat, wykorzystanie zasobów, ekosystemy i różnorodność biologiczną. W strategii przewidziano, że przemysł UE stanie się konkurencyjnym w skali światowej producentem i użytkownikiem bezpiecznych i zrównoważonych chemikaliów. Działania zapowiedziane w strategii będą wspierać innowacje przemysłowe, dzięki którym takie chemikalia staną się normą na rynku UE i punktem odniesienia na świecie. Będzie się to odbywać głównie poprzez:

- opracowanie kryteriów bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania i zapewnienie wsparcia finansowego na rzecz komercjalizacji i stosowania bezpiecznych i zrównoważonych chemikaliów;
- zapewnienie opracowywania i wykorzystywania bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania substancji, materiałów i produktów za pomocą unijnego finansowania i instrumentów inwestycyjnych oraz partnerstw publiczno-prywatnych;
- istotne wzmocnienie egzekwowania przepisów UE zarówno na granicach, jak i na jednolitym rynku;
- uruchomienie programu badań naukowych i innowacji w dziedzinie chemikaliów, aby wypełnić luki w wiedzy na temat wpływu chemikaliów, promować innowacje i odejść od badań na zwierzętach;
- uproszczenie i konsolidacja ram prawnych UE – np. poprzez wprowadzenie jednej procedury oceny jednej substancji, wzmocnienie zasady „brak danych, brak obrotu” oraz wprowadzenie ukierunkowanych zmian w REACH i przepisach sektorowych.

Źródło: Rada UE

Zrównoważona i inteligentna mobilność

Pandemia Covid-19 miała poważny wpływ na transport i konektywność w UE, co wpłynęło z kolei na całą unijną gospodarkę. W lipcu 2020 r. przywódcy UE zaaprobowali kompleksowy pakiet, który ma pomóc odbudować unijną gospodarkę. Głównymi założeniami planu odbudowy są transformacja ekologiczna i zasada zrównoważoności. Są one też zgodne ze zobowiązaniem przywódców UE, by do 2050 r. zbudować gospodarkę i społeczeństwo o zerowych emisjach netto.

Aby można było do 2050 r. osiągnąć neutralność klimatyczną, swoją rolę musi odegrać sektor transportu. Musi przejść transformację, która będzie polegać na radykalnym zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych - o 90% do 2050 r. - a zarazem na zapewnieniu obywatelom przystępnych i zdrowych rozwiązań. Zrównoważony transport jest szansą: wspierze odbudowę i wzrost unijnej gospodarki.

Zgodnie z celami zielonego ładu Rada podjęła ostatnio prace nad kilkoma inicjatywami ustawodawczymi i nieustawodawczymi:

- ogłoszenie roku 2021 Europejskim Rokiem Kolei
- zmiana zasad pobierania opłat drogowych od pojazdów ciężkich

- nowe finansowanie w ramach instrumentu „Łącząc Europę” wspierające dekarbonizację transportu.

Polityka zrównoważonego transportu

UE od dawna wspiera rozwój unijnych systemów transportowych, po to by kształtować jednolity rynek i zwiększać łączność między regionami Europy. Ponieważ rozwój sektora musi iść w parze z unijnymi aspiracjami w dziedzinie środowiska, wprowadzona została unijna polityka na rzecz bardziej zrównoważonego transportu. Inne środki są przedmiotem dyskusji.

Opłaty drogowe

Ustawodawstwo UE zawiera przepisy o pobieraniu opłat za użytkowanie części infrastruktury przez pojazdy ciężkie. Unijne instytucje są w trakcie uaktualniania tych przepisów, m.in. by stawki lepiej odzwierciedlały wpływ pojazdów na środowisko. Rada pracuje nad nowelizacją dyrektywy o eurowiniecie. Projekt zakłada, że państwa członkowskie miałyby wycisnąć opłaty na podstawie emisji CO₂ pojazdu, co zachęcałoby do używania pojazdów bardziej ekologicznych. W grudniu 2020 r. ambasadorowie państw członkowskich uzgodnili mandat negocjacyjny dotyczący nowelizacji. Dzięki temu można rozpocząć negocjacje z Parlamentem Europejskim w sprawie ostatecznej wersji tekstu.

Europejski Rok Kolei 2021

Transport kolejowy jest bezpieczny: znajduje się na drugim miejscu po transporcie lotniczym z najniższą liczbą ofiar śmiertelnych wśród pasażerów na kilometr w Europie. Jest to także najbardziej zrównoważony środek transportu. Według danych Europejskiej Agencji Środowiska w 2017 r. tylko 0,5% całkowitych unijnych emisji gazów cieplarnianych pochodziło z sektora kolejowego.

Na podstawie wniosku Komisji Rada i Parlament Europejski postanowiły ogłosić rok 2021 Europejskim Rokiem Kolei zgodnie z procedurą współdecyzji. Podczas Europejskiego Roku Kolei w całej Europie organizowane są wydarzenia i kampanie mające promować transport kolejowy jako zrównoważony, innowacyjny i bezpieczny środek mobilności Europejczyków

Emisje CO₂ z transportu

W kwietniu 2019 r. Rada ustaliła surowsze limity emisji dla samochodów osobowych i dostawczych. Dzięki przepisom od 2030 r.:

- nowe samochody osobowe będą emitować średnio 37,5% mniej CO₂
- nowe samochody dostawcze będą emitować średnio 31% mniej CO₂ w porównaniu z poziomami z 2021 r. Między rokiem 2025 a 2029 emisje CO₂ z samochodów osobowych i dostawczych muszą być niższe średnio o 15%.

W czerwcu 2019 r. przyjęte zostały limity dla samochodów ciężarowych i innych pojazdów ciężkich. Nowe przepisy zobowiązują producentów do zmniejszenia emisji CO₂ (w porównaniu z poziomami z 2019 r.) średnio o:

- 15% od 2025 r.
- 30% od 2030 r.

ReFuelEU w lotnictwie

Zrównoważone paliwa lotnicze (zaawansowane biopaliwa i elektropaliwa) mogą znacznie ograniczyć emisje z ruchu lotniczego. Potencjał ten jest jednak w dużej mierze niewykorzystany: paliwa takie stanowią zaledwie 0,05% całości paliwa zużywanego w sektorze lotniczym. Komisja rozpoczęła konsultacje społeczne w sprawie inicjatywy mającej zwiększyć podaż zrównoważonych paliw lotniczych w UE i popyt na nie. Zmniejszy to ślad środowiskowy sektora lotniczego i pozwoli mu wspomóc realizację unijnych celów klimatycznych. Rada oceni projekt Komisji, po tym jak zostanie on zaprezentowany.

Instrument „Łącząc Europę” 2021 - 2027

Promowanie zasady zrównoważoności jest jednym z głównych celów instrumentu „Łącząc Europę”. Instrument ten, będący podstawowym mechanizmem finansowania inwestycji w unijne systemy transportowe, pomoże zdekarbonizować sektor mobilności, a tym samym osiągnąć do 2050 r. cel w postaci neutralności klimatycznej.

16 marca 2021 r. negocjatorzy z Rady i Parlamentu Europejskiego osiągnęli wstępne porozumienie co do instrumentu „Łącząc Europę” na lata 2021–2027. Ma on dysponować znacznym budżetem w wysokości 33,71 mld EUR i nadal finansować kluczowe projekty w dziedzinie transportu, cyfryzacji i energetyki. Po tym jak Rada i Parlament Europejski przyjmą rozporządzenie w sprawie instrumentu, wejdzie ono w życie dzień po publikacji w Dzienniku Urzędowym UE i będzie obowiązywać z mocą wsteczną od 1 stycznia 2021 r.

Zrównoważoność lotnictwa międzynarodowego

Wszystkie kraje UE są członkami Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO). Wraz z pozostałymi członkami pracują nad poprawą efektywności środowiskowej lotnictwa.

Chcąc zminimalizować negatywny wpływ międzynarodowego lotnictwa cywilnego na globalny klimat i promować zrównoważony wzrost tego sektora, ICAO pracuje nad szeregiem środków, w tym:

- udoskonaleniami technologicznymi samolotów
- usprawnieniami operacyjnymi
- zrównoważonymi paliwami lotniczymi
- środkami rynkowymi, takimi jak mechanizm kompensacji i redukcji CO₂ dla lotnictwa międzynarodowego (CORSIA).

W czerwcu 2020 r. UE potwierdziła swój udział w mechanizmie CORSIA od początku fazy dobrowolnej, czyli od 1 stycznia 2021 r.

Emisje z żeglugi

W ramach Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) UE pracuje nad redukcją emisji gazów cieplarnianych ze statków. W 2011 r. przyjęta została międzynarodowa strategia redukcji emisji, a przed 2023 r. powinny zostać zakończone środki krótkoterminowe.

Prezydencja Rady uczestniczy w posiedzeniach członków IMO. Do organizacji tej należą wszystkie państwa członkowskie UE.

Źródło: Rada UE

Fala renowacji

Sektor budynków jest jednym z największych odbiorców energii w Europie: przypada na niego ponad jedna trzecia unijnych emisji gazów cieplarnianych. Strategia „Fala renowacji” ma zintensyfikować renowacje w UE, po to by skłonić sektor budynków do współudziału w zaplanowanej na 2050 r. neutralności klimatycznej oraz zapewnić sprawiedliwą i uczciwą transformację ekologiczną. Renowacje są niezbędne, by:

- zdekarbonizować sektor budynków
- odbudować gospodarkę
- walczyć z ubóstwem energetycznym.

W czerwcu 2021 r. unijni ministrowie zatwierdzili konkluzje Rady w sprawie strategii „Fala renowacji” i zwrócili uwagę na takie aspekty, jak włączenie społeczne, odbudowa gospodarcza i zielona transformacja. Ministrowie zaaprobowali cel strategii, którym jest co najmniej podwojenie do 2030 r. odsetka renowacji energetycznych.

Fala renowacji: ekologiczne budynki przyszłości

Co roku 1% budynków w Europie przechodzi remont mający zredukować zużycie energii. Większe renowacje pomogą dekarbonizować sektor budynków odbudować gospodarkę i zmniejszyć ubóstwo energetyczne. Po co?

Budynki a energia

1

Budynki pochłaniają 40% energii w UE i powodują 36% energopochodnych emisji gazów cieplarnianych

2

2/3 europejskich budynków nie jest energooszczędna - w wielu mieszkają rodziny o niskich dochodach

3

85% - 95% dzisiejszych budynków będzie stać jeszcze w 2050 r.

Dlaczego fala renowacji jest tak ważna?

Może znacznie pomóc ograniczać emisję i redukować zużycie energii w UE

Może pomóc w odbudowie popandemicznej, tworzeniu miejsc pracy i stymulowaniu gospodarki

Zmniejszy wydatki energetyczne mieszkańców, poprawi ich jakość życia i przyczyni się do sprawiedliwej transformacji ekologicznej

A w praktyce?

1. poprawi charakterystykę energetyczną budynków

Zwiększy efektywność energetyczną

Zmniejszy zużycie energii

Rozpowszechni rozwiązania odnawialne

Zdekarbonizuje ogrzewanie i chłodzenie

2. Będzie proponować obieg zamknięty

wesprze ekoprojektowanie i etykietowanie energetyczne

rozpropaguje innowacyjne zrównoważone praktyki budowlane

wypromuje (ponowne) użycie materiałów pozyskiwanych w pobliżu i w zrównoważony sposób

3. Zapewni fundusze na renowację

połączy inwestycje prywatne, publiczne i programy UE, promując opcje finansowe jak zielone dotacje, zachęty do zielonych pożyczek i systemy zobowiązujące do oszczędności energii

UE wesprze każde swoich państw w intensyfikowaniu renowacji w sposób kosztowo optymalny, z uwzględnieniem specyfikacji krajowej

Fala renowacji ma do 2030 r. zredukować emisję gazów cieplarnianych z budynków o 60%

Źródło: <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/renovation-wave/>

Strategia promuje w szczególności renowację redukującą zużycie energii, ograniczającą emisje gazów cieplarnianych, zwiększającą efektywność środowiskową budynków oraz generującą oszczędności. Państwa członkowskie podkreślają, że punktem wyjścia do renowacji powinna być optymalna redukcja zapotrzebowania na energię oraz zastąpienie wysokoemisyjnych lub nieefektywnych energetycznie technologii ogrzewania i chłodzenia. Powinno to iść w parze z integracją rozwiązań energooszczędnych oraz z wykorzystaniem energii odnawialnej i ciepła lub chłodu odpadowego.

Rada zwraca uwagę na znaczenie ekoprojektu, środków ochrony środowiska i etykietowania energetycznego w promowaniu ekologicznych rozwiązań grzewczych i chłodzących oraz w stopniowym wycofywaniu w najbardziej optymalny sposób sprzętu zasilanego paliwami kopalnymi.

Rada wskazuje na kluczową rolę renowacji budynków w procesie odbudowy gospodarczej po pandemii Covid-19. Przypomina o zasadniczej okazji, jaką daje Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, aby uruchomić inwestycje i nadać priorytet renowacjom budynków. UE wyznaczyła cel, zgodnie z którym co najmniej 30% środków z wieloletnich ramach finansowych 2021-2027 ma być przeznaczane na działania klimatyczne. W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ma to być co najmniej 37%.

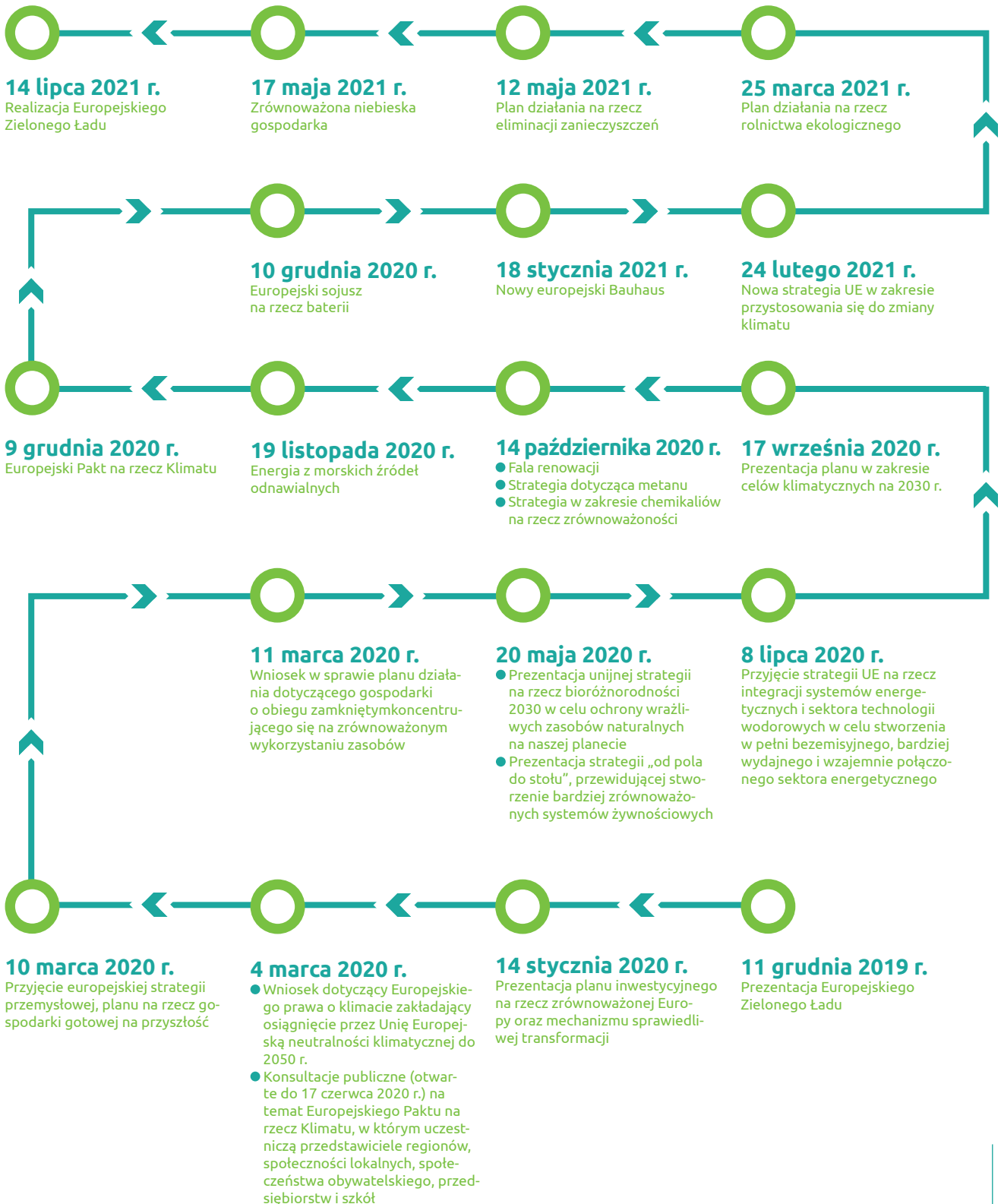
Rada podkreśla, że należy kontynuować prace nad rozszerzeniem i łączeniem dostępnych możliwości finansowania renowacji budynków, takich jak zielone dotacje, zachęty podatkowe i zachęty do zielonych pożyczek, zielone obligacje, systemy zobowiązujące do oszczędności energii.

Sektor budynków jest jednym z największych odbiorców energii w Europie: przypada na niego ponad jedna trzecia unijnych emisji gazów cieplarnianych. Ponieważ miliony Europejczyków nie mogą sobie pozwolić na odpowiednie ogrzewanie domu, renowacja jest również ważną odpowiedzią na ubóstwo energetyczne - pozwoli podnieść jakość życia obywateli.

Źródła:

- Komunikat Komisji Europejskiej, *Europejski Zielony Ład (2019) Bruksela*
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające ramy na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie)
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno- Społecznego i Komitetu Regionów, *Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy (2020) Bruksela*
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno- Społecznego i Komitetu Regionów, *Strategia „od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego (2020) Bruksela*
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 – *Przywracanie przyrody do naszego życia (2020) Strasburg*
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno- Społecznego i Komitetu Regionów, *Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 Przywracanie przyrody do naszego życia (2020) Bruksela*
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno- Społecznego i Komitetu Regionów *EMPTY „Gotowi na 55”: osiągnięcie unijnego celu klimatycznego na 2030 r. w drodze do neutralności klimatycznej (2021) Bruksela*
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno- Społecznego i Komitetu Regionów, *Europejski Pakt Klimatyczny (2020) Bruksela*
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno- Społecznego i Komitetu Regionów, *Strategia UE na rzecz wykorzystania potencjału morskiej energii odnawialnej na rzecz neutralnej dla klimatu przyszłości (2020) Bruksela*
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno- Społecznego i Komitetu Regionów, *Fala renowacji dla Europy – zazielenianie naszych budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa życia (2020) Bruksela*
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno- Społecznego i Komitetu Regionów, *Strategia chemiczna na rzecz zrównoważonego rozwoju. W kierunku środowiska wolnego od toksyn (2020) Bruksela*
- Komunikat Komisji Europejskiej, *Nowa strategia przemysłowa dla Europy (2020) Bruksela*
- Komunikat z Wytycznych Komisji w sprawie sprawozdawczości niefinansowej: *Suplement dotyczący zgłaszania informacji związanych z klimatem (2019/C 209/01)*
- <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/green-deal/>
- *Raport TCFD, Recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures (2017)*

Kalendarium Europejskiego Zielonego Ładu

Część 2.

Taksonomia Unii Europejskiej

---

dr Aleksandra Stanek-Kowalczyk

Dyrektor Zarządzająca
SAPERE

KOMENTARZ EKSPERTA

W Unii Europejskiej trwa proces budowania spójnych ram zrównoważonego finansowania, opartych na trzech filarach: systemie klasyfikacji zrównoważonej działalności gospodarczej, ramach raportowania dla przedsiębiorstw finansowych i niefinansowych oraz narzędziach inwestycyjnych, w tym benchmarkach, standardach i znakowaniu. System klasyfikacji zrównoważonej działalności gospodarczej (taksonomia), jest podstawą tego systemu. Jasne i precyzyjne kryteria, pozwalające jednoznacznie stwierdzić, która działalność jest zrównoważona, a która nie, to nie tylko szansa na ujednoczenie rozumienia pojęcia zrównoważona działalność gospodarcza, ale też na zwiększenie wiarygodności działalności, które przedstawiane są jako zrównoważone. To także możliwość podejmowania lepszych i bardziej rzetelnych decyzji biznesowych i inwestycyjnych powiązanych ze zrównoważonym rozwojem. Jasno zdefiniowane kryteria techniczne, które musi spełniać działalność gospodarcza, aby mogła zostać uznana za zrównoważoną, to także konkretna informacja dla firm, pozwalająca jednoznacznie określić, jakich kryteriów nie spełniają, a tym samym jakie działania powinny podjąć, aby ich działalność mogła być uznana za zrównoważoną.

Taksonomia

Rosnące zainteresowanie tematyką zrównoważonego rozwoju sprawiło, że temat ten stał się interesujący także dla biznesu. Na rynku zaczęto się pojawiać coraz więcej produktów, które określane były jako „zielone” bądź „zrównoważone”. Dotyczyły to nie tylko produktów codziennego użytku (np. kosmetyki), ale także produktów finansowych: obligacji, pożyczek, kredytów oraz innych. W celu uporządkowania tej tematyki oraz wsparcia przekierowania środków finansowych na inwestycje, produkty i działania, które spełniają określone kryteria powstała taksonomia.

Regulacją wprowadzającą taksonomię jest: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2020/852 w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088.

Szczegółowe kryteria dotyczące zrównoważonej działalności gospodarczej definiują akty delegowane, które już zostały opublikowane, bądź zostaną opublikowane w przyszłości.

Zgodnie z artykułem 1 taksonomia „ustanawia kryteria służące ustaleniu, czy dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako „zrównoważona środowiskowo”. Oznacza to, że rozporządzenie w obecnym kształcie odnosi się wyłącznie do celów środowiskowych. Zrównoważona działalność gospodarcza, może jednak także obejmować działalność, która ma istotny wkład w realizację celów społecznych. Ze względu na obecne priorytety Unii Europejskiej związane z przeciwdziałaniem zmianom klimatycznym, przyjęto założenie, że w ramach opracowywania taksonomii, w pierwszym kroku „zostaną opracowane jasne wskazówki dotyczące działalności kwalifikującej się jako działalność przyczyniająca się do realizacji celów środowiskowych, które pomogą inwestorom w uzyskaniu informacji o inwestycjach finansujących zrównoważoną środowiskowo działalność gospodarczą. Dalsze wskazówki dotyczące działalności przyczyniającej się do realizacji innych celów dotyczących zrównoważonego rozwoju, w tym celów społecznych, mogą zostać opracowane na późniejszym etapie.”

Niniejszy materiał dotyczy zatem **działalności zrównoważonej środowiskowo**.

Cele stworzenia taksonomii:

- **Likwidacja barier** w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego pod względem pozyskiwania środków na projekty związane ze zrównoważonym rozwojem
- Ułatwienie wprowadzenia **ogólnounijnych norm** dla zrównoważonych środowiskowo produktów finansowych, a docelowo oznakowań formalnie stwierdzających zgodność z tymi normami w całej UE
- Ułatwienie inwestorom **porównania** różnych produktów finansowych
- Zwiększenie zaufania inwestorów, rozwiązanie problemów związanych z „pseudoeologicznym marketingiem”
- Zwiększenie **świadomości** inwestorów na temat skutków dla środowiska wyboru określonych produktów finansowych
- Zachęcenie firm do dobrowolnego publikowania i ujawniania informacji o prowadzonej zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej

Źródło: Rozporządzenie UE 2020/852

Głównym zadaniem taksonomii jest pomoc w ustaleniu: czy dana **działalność gospodarcza** kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo na potrzeby określenia stopnia, w jakim **dana inwestycja** jest zrównoważona środowiskowo.

W tym celu w aktach delegowanych zostały zdefiniowane kryteria precyzujące, kiedy dana działalność może być uznana za zrównoważoną środowiskowo, a kiedy nie.

Czym jest, a czym nie jest taksonomia?

TAKSONOMIA

JEST	NIE JEST
<ul style="list-style-type: none"> ● Listą działalności gospodarczych oraz kryteriów, pozwalających określić czy dana działalność gospodarcza jest zrównoważona 	<ul style="list-style-type: none"> ● Systemem oceny dobrych i złych firm ● Obowiązkową listą zgodnie z którą należy inwestować

Źródło: TEG supplementary report, using the taxonomy, 2019

Taksonomia jest elastyczna i może być dostosowywana do strategii inwestycyjnych. Została przygotowana w oparciu o najlepszą wiedzę naukową i doświadczenia biznesowe. Jest dynamiczna – może ulegać zmianom w odpowiedzi na zmiany w otoczeniu, w tym nauce, technologii, czy działalności gospodarczej.

Nie jest źródłem i podstawą do oceny wyników finansowych firmy.

Jak definiowana jest działalność gospodarcza?

„Działalność gospodarcza” obejmuje wszelką działalność producentów, handlowców lub usługodawców, włącznie z górnictwem, działalnością rolniczą i wykonywaniem wolnych zawodów lub uznanych za takie. Za działalność gospodarczą uznaje się w szczególności wykorzystywanie, w sposób ciągły, majątku rzeczowego lub wartości niematerialnych w celu uzyskania z tego tytułu dochodu.

Źródło: Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej.

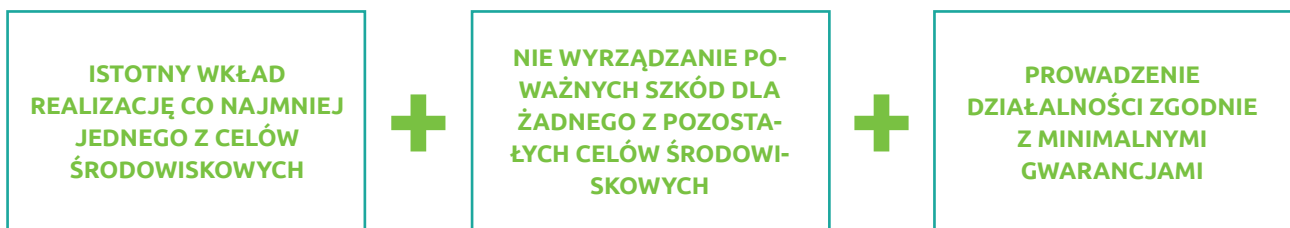
Co to znaczy, że działalność gospodarcza jest zgodna z taksonomią?

Według rozporządzenia, działalność gospodarcza może być:

- działalnością zrównoważoną środowiskowo
- działalnością wspomagającą
- działalnością przejściową

Działalność gospodarcza zrównoważona środowiskowo

Aby działalność mogła zostać uznana za zrównoważoną zgodnie z taksonomią, musi spełnić **WSZYSTKIE** trzy poniższe kryteria:

Działalność wspomagająca

Działalność wnosząca istotny wkład w realizację co najmniej jednego z celów środowiskowych, jeżeli bezpośrednio wspomaga inne rodzaje działalności we wnoszeniu istotnego wkładu w realizację co najmniej jednego z tych celów.

Warunki, które musi spełnić:

- nie prowadzi do uzależnienia od aktywów, które podważają długoterminowe cele środowiskowe, z uwzględnieniem ekonomicznego cyklu życia tych aktywów;
- ma istotne pozytywne skutki dla środowiska na podstawie względów związanych z cyklem życia.

Działalność przejściowa

Działalność gospodarcza, dla której nie istnieją alternatywne, niskoemisyjne rozwiązania wykonalne pod względem technologicznym i ekonomicznym, może zostać zakwalifikowana jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu, jeżeli:

- wspomaga ona przejście do gospodarki neutralnej dla klimatu zgodnie ze ścieżką prowadzącą do ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5st C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej, w tym poprzez stopniowe wycofywanie emisji gazów cieplarnianych, w szczególności emisji ze stałych paliw kopalnych, oraz jeżeli taka działalność:
  - wytwarza emisje gazów cieplarnianych na poziomie odpowiadającym najlepszym wynikom w danym sektorze lub danej gałęzi przemysłu;
  - nie utrudnia rozwoju i wdrażania alternatywnych niskoemisyjnych rozwiązań;
  - nie prowadzi do uzależnienia od aktywów wysokoemisyjnych, z uwzględnieniem ekonomicznego cyklu życia tych aktywów.

Cele środowiskowe

W ramach taksonomii zostało zdefiniowanych 6 celów środowiskowych:

1. Łagodzenie zmian klimatu
2. Adaptacja do zmian klimatu
3. Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich
4. Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym
5. Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola
6. Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

Cele te są punktem odniesienia dla definiowania działalności uznawanej za zrównoważoną środowiskowo.

Istotny wkład w realizację celów środowiskowych

W ramach poszczególnych celów zostały określone działania, które są uznawane za wnoszące istotny wkład w realizację danego celu. W ramach aktu delegowanego, zostały określone konkretne kryteria² precyzujące te zapisy.

Istotny wkład w realizację poszczególnych celów oznacza:

1 Łagodzenie zmian klimatu

Działalność kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu, jeśli wnosi istotny wkład w ustabilizowanie stężenia gazów cieplarnianych w atmosferze poprzez:

- niedopuszczanie do powstania emisji gazów cieplarnianych
- ograniczanie emisji gazów cieplarnianych
- zwiększanie pochłaniania gazów cieplarnianych

poprzez:

- wytwarzanie, przekazywanie, przechowywanie, dystrybuowanie lub wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych, również poprzez wykorzystywanie innowacyjnych technologii mogących przynieść znaczne oszczędności w przyszłości lub poprzez niezbędne wzmocnienie lub rozbudowę sieci;
- poprawę efektywności energetycznej, z wyjątkiem działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, jak określono w art. 19 ust. 3;
- zwiększenie czystej lub neutralnej dla klimatu mobilności;
- przejście na wykorzystywanie materiałów odnawialnych ze zrównoważonych źródeł;
- zwiększenie wykorzystania bezpiecznych dla środowiska technologii wychwytywania i utylizacji dwutlenku węgla (CCU) oraz wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS), które zapewniają redukcję netto emisji gazów cieplarnianych;
- wzmocnienie lądowych pochłaniaczy dwutlenku węgla, w tym poprzez przeciwdziałanie

² Na moment przygotowywania niniejszego materiału (maj 2021) zostały zaproponowane kryteria techniczne dla dwóch pierwszych celów środowiskowych

wylesianiu i degradacji lasów, rekultywację lasów, zrównoważone gospodarowanie gruntami uprawnymi, obszarami trawiastymi i terenami podmokłymi oraz ich rekultywację, zalesianie oraz rolnictwo regeneracyjne;

- stworzenie infrastruktury energetycznej wymaganej do obniżenia emisyjności systemów energetycznych;
- produkowanie czystych i wydajnych paliw ze źródeł odnawialnych lub neutralnych pod względem emisji dwutlenku węgla;

Art. 19 ustęp 3

Zgodnie z założeniem taksonomii nie powinno się kwalifikować działalności gospodarczej jako zrównoważonej środowiskowo, jeśli przynosi ona więcej szkód niż korzyści dla środowiska, dlatego też zapis z art. 19 ust 3 mówi: „techniczne kryteria kwalifikacji, o których mowa w ust. 1, zapewniają, by **działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z użyciem stałych paliw kopalnych**, nie kwalifikowała się jako zrównoważona środowiskowo działalność gospodarcza”

2 Adaptacja do zmian klimatu

Działalność wnosząca istotny wkład w adaptację do klimatu to:

- rozwiązania, które istotnie ograniczają ryzyko niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych przyszłych warunków klimatycznych dla tej działalności gospodarczej lub istotnie ograniczają te niekorzystne skutki bez zwiększania ryzyka niekorzystnych skutków wywieranych na ludzi, przyrodę lub aktywa;
- działalność, która zapewnia rozwiązania w zakresie adaptacji (działalność wspomagająca), które wnoszą istotny wkład w zapobieganie ryzyku niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych przyszłych warunków klimatycznych wywieranych na ludzi, przyrodę lub aktywa, lub w ograniczanie tego ryzyka, bez zwiększania ryzyka niekorzystnych skutków wywieranych na ludzi, przyrodę lub aktywa;
- rozwiązania, które istotnie ograniczają ryzyko niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych przyszłych warunków klimatycznych dla tej działalności gospodarczej podlegają ocenie i uszeregowaniu pod względem priorytetów z wykorzystaniem najlepszych dostępnych prognoz klimatycznych oraz co najmniej:
  - zapobiegają niekorzystnym skutkom zmian klimatu dla danej działalności gospodarczej związanym z lokalizacją i kontekstem lub ograniczają te skutki;
  - lub zapobiegają potencjalnym niekorzystnym skutkom zmian klimatu wywieranym na środowisko, w którym prowadzona jest dana działalność gospodarcza lub ograniczają te skutki.

3 Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich

Działalność wnosi istotny wkład w zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich poprzez:

- istotny wkład w osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód, w tym jednolitych części wód powierzchniowych i wód podziemnych;
- zapobieganie pogorszeniu się dotychczas dobrego stanu jednolitych części wód;
- wnoszenie istotnego wkładu w osiągnięcie dobrego stanu środowiska wód morskich;
- zapobieganie pogorszeniu ich dotychczas dobrego stanu;

- ochronę środowiska przed niekorzystnymi skutkami przepływu zrzutów ścieków komunalnych i przemysłowych, w tym nowo pojawiających się zanieczyszczeń powodujących niepokój, takich jak produkty farmaceutyczne i mikrodrobiny plastiku, na przykład poprzez zapewnienie odpowiedniego zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków komunalnych i przemysłowych;
- ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnymi skutkami wszelkiego zanieczyszczenia wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dzięki zapewnieniu, by woda była wolna od wszelkich mikroorganizmów, pasożytów i substancji, które stanowią potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi, a także zwiększenie dostępu narodów do czystej wody pitnej;
- poprawę gospodarki wodnej i efektywności zużycia wody, w tym poprzez ochronę i poprawę stanu ekosystemów wodnych, poprzez promowanie zrównoważonego zużycia wody dzięki długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych, między innymi dzięki zastosowaniu takich środków, jak ponowne wykorzystanie wody, poprzez zapewnianie stopniowego ograniczania emisji zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i wód podziemnych, poprzez przyczynianie się do łagodzenia skutków powodzi i susz lub poprzez jakąkolwiek inną działalność, która chroni lub prowadzi do poprawy stanu jakościowego i ilościowego jednolitych części wód;
- zapewnianie zrównoważonego wykorzystania morskich usług ekosystemowych lub przyczynianie się do dobrego stanu środowiska wód morskich, w tym poprzez ochronę, zachowanie lub odbudowę środowiska morskiego oraz poprzez zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska morskiego lub ograniczenie go.

4

Przejdźcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym

Działalność kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, jeżeli:

- wykorzystuje bardziej efektywnie w produkcji zasoby naturalne, w tym pochodzące ze zrównoważonych źródeł surowce pochodzenia biologicznego i inne surowce, w tym poprzez: ograniczenie zużycia surowców pierwotnych lub zwiększenie wykorzystywania produktów ubocznych i surowców wtórnych; lub środki w zakresie efektywnego gospodarowania zasobami i efektywności energetycznej;
- zwiększa trwałość produktów, a także możliwości ich naprawy, ulepszenia lub ponownego użycia, szczególnie w procesie projektowania i produkcji;
- zwiększa możliwości recyklingu produktów, w tym możliwości recyklingu poszczególnych materiałów zawartych w tych produktach, między innymi poprzez zastąpienie lub ograniczone stosowanie produktów i materiałów, które nie nadają się do recyklingu, szczególnie w procesie projektowania i produkcji;
- istotnie ogranicza zawartość substancji niebezpiecznych oraz prowadzi do zastąpienia substancji wzbudzających szczególnie duże obawy w materiałach i produktach w całym ich cyklu życia, zgodnie z celami określonymi w prawie Unii, w tym poprzez zastąpienie takich substancji bezpieczniejszymi alternatywami i zapewnienie identyfikowalności;
- przedłuża okres użytkowania produktów, w tym poprzez ich ponowne wykorzystanie, projektowanie z myślą o długim użytkowaniu, zmianę przeznaczenia, demontowanie, regenerację, ulepszenie oraz naprawę i wspólne użytkowanie produktów;
- zwiększa wykorzystywanie surowców wtórnych i podniesienia ich jakości, również poprzez wysokiej jakości recykling odpadów;
- zapobiega wytwarzaniu odpadów, w tym wytwarzaniu odpadów pochodzących z wydobywania minerałów oraz odpadów z budowy i rozbiórki budynków, lub ogranicza ich wytwarzanie;
- intensyfikuje działania w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów;
- pobudza rozwój infrastruktury gospodarowania odpadami niezbędnej do zapobiegania ich powstawaniu, do przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów, przy jednoczesnym zapewnieniu, by odzyskane w ten sposób materiały zostały poddane

recyklingowi jako surowiec wtórny stanowiący wysokiej jakości czynnik produkcji, tym samym unikając downcyklingu;

- minimalizuje spalanie odpadów i prowadzi do uniknięcia unieszkodliwiania odpadów, w tym składowania, zgodnie z zasadami hierarchii postępowania z odpadami;
- unika wytwarzania śmieci i ogranicza je.

Aktywności podejmowane w ramach danej działalności gospodarczej wnoszącej istotny wkład w przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym mogą dotyczyć:

- A. Wykorzystania zasobów
- B. Wykorzystania substancji/ surowców niebezpiecznych
- C. Trwałości i okresu użytkowania produktów
- D. Wykorzystania surowców wtórnych
- E. Recyklingu produktów
- F. Zapobiegania wytwarzania odpadów
- G. Gospodarowania odpadami
- H. Ponownego wykorzystywania

5 Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola

Zanieczyszczenia mogą być generowane do:

- powietrza
- wody
- gleby

Dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrolę, jeżeli działalność ta wnosi istotny wkład w ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami poprzez:

- zapobieganie lub, gdy nie jest to możliwe do zrealizowania, ograniczanie emisji zanieczyszczeń – innych niż emisje gazów cieplarnianych – do powietrza, wody lub ziemi;
- poprawę jakości powietrza, wody lub gleby na obszarach, na których prowadzona jest dana działalność gospodarcza, przy jednoczesnym minimalizowaniu wszelkich niekorzystnych skutków lub zagrożeń dla zdrowia ludzi i dla środowiska;
- zapobieganie wszelkim niekorzystnym skutkom dla zdrowia ludzi i dla środowiska wynikającym z produkcji, stosowania lub unieszkodliwiania chemikaliów lub minimalizowania takich niekorzystnych skutków;
- usuwanie śmieci i innych rodzajów zanieczyszczeń.

6 Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

Działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, jeżeli działalność ta wnosi istotny wkład w:

- ochronę, zachowanie lub odbudowę bioróżnorodności;
- osiągnięcie dobrego stanu ekosystemów;
- ochronę ekosystemów będących dotychczas w dobrym stanie.

Wkład ten wnoszony jest poprzez:

- zachowanie przyrody i bioróżnorodności, w tym osiągnięcie korzystnego stanu zachowania siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz gatunków lub zapobieganie pogorszeniu ich dotychczas korzystnego stanu zachowania, oraz ochronę i odbudowę ekosystemów

łądowych, morskich i innych ekosystemów wodnych w celu poprawy ich stanu i zwiększenia ich zdolności do świadczenia usług ekosystemowych;

- zrównoważone użytkowanie gruntów i gospodarowanie nimi, w tym odpowiednią ochronę bioróżnorodności gleby, neutralność degradacji gruntów i remediację terenów zanieczyszczonych;
- zrównoważone praktyki rolnicze, w tym praktyki, które przyczyniają się do zwiększenia bioróżnorodności lub do powstrzymania degradacji gleby i innych ekosystemów, wylesiania i utraty siedlisk lub do zapobiegania tym procesom;
- zrównoważoną gospodarkę leśną, w tym praktyki i sposoby wykorzystywania lasów i gruntów leśnych, które przyczyniają się do zwiększenia bioróżnorodności lub do powstrzymania degradacji ekosystemów, wylesiania i utraty siedlisk lub do zapobiegania tym procesom

Poważne szkody

Działalność **nie może** być uznana za zrównoważoną środowiskowo jeśli wyrządza poważne szkody dla przynajmniej jednego z celów środowiskowych.

Skutki środowiskowe należy analizować w odniesieniu do:

- samej działalności;
- wpływu na środowisko produktów i usług przez cały ich cykl życia szczególnie z uwzględnieniem wytwarzania, użytkowania i zakończenia cyklu życia tych produktów i usług.

Wyrządzanie poważnych szkód dla poszczególnych celów środowiskowych

Cel	Wyrządzane szkody
Łagodzenie zmian klimatu	Prowadzi do znaczących emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu	Prowadzi do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych, wywieranych na tę działalność lub na ludzi, przyrodę lub aktywa.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Szkodzi: dobremu stanowi lub, dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód podziemnych; lub dobremu stanowi środowiska wód morskich.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym	Działalność ta prowadzi do znaczącego braku efektywności w wykorzystywaniu materiałów lub w bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniu zasobów naturalnych, takich jak nieodnawialne źródła energii, surowce, woda i grunty, na co najmniej jednym z etapów cyklu życia produktów, w tym pod względem trwałości produktów, a także możliwości ich naprawy, ulepszenia, ponownego użycia lub recyklingu; działalność ta prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu; lub długotrwałe składowanie odpadów może wyrządzać poważne i długoterminowe szkody dla środowiska.
Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola	Prowadzi do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi w porównaniu z sytuacją sprzed rozpoczęcia tej działalności.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	W znacznym stopniu szkodzi dobremu stanowi i odporności ekosystemów, lub jest szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii Europejskiej.

Minimalne gwarancje

Minimalne gwarancje to procedury stosowane przez przedsiębiorstwo, które zapewniają przestrzeganie:

- Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych,
- Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka, w tym zasad i praw określonych w ośmiu podstawowych konwencjach wskazanych w Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy oraz zasad i praw określonych w Międzynarodowej Karcie Praw Człowieka.

W ramach stosowania powyższych zasad należy przestrzegać zasady „nie czynić poważnych szkód”.

Kryteria techniczne

W celu doprecyzowania zapisów Rozporządzenia zdefiniowane zostały (bądź zostaną zdefiniowane) tzw. kryteria techniczne, które określają najistotniejsze potencjalne wkłady w realizację danego celu środowiskowego, z poszanowaniem zasady neutralności technologicznej oraz minimalne wymogi, które należy spełnić, aby uniknąć poważnej szkody dla któregośkolwiek z odnośnych celów środowiskowych.

Kryteria techniczne mają według założeń być łatwe w użyciu i zostały sformułowane w sposób ułatwiający weryfikację ich przestrzegania.

21 kwietnia 2021 roku został przyjęty akt delegowany zatwierdzający kryteria techniczne dla celu 1 i 2 taksonomii.

Kogo dotyczy taksonomia?

Rozporządzenie wskazuje bezpośrednio trzy grupy podmiotów i działań, których dotyczy:

- przyjętych przez państwa członkowskie lub Unię środków określających wymogi dla uczestników rynku finansowego lub emitentów w odniesieniu do produktów finansowych lub obligacji korporacyjnych, które są udostępniane jako zrównoważone środowiskowo,
- uczestników rynku finansowego, którzy udostępniają produkty finansowe,
- przedsiębiorstw, które podlegają obowiązkowi informacyjnemu na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE.

Każde przedsiębiorstwo podlegające obowiązkowi publikowania informacji niefinansowych na mocy Dyrektywy 2013/34/UE zobowiązane jest ujawniać informacje na temat tego, w jaki sposób i w jakim stopniu działalność tego przedsiębiorstwa jest związana z działalnością gospodarczą, która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo.

Informacje, które przedsiębiorstwa są zobowiązane ujawnić:

- udział procentowy obrotu pochodzący z produktów lub usług związanych z działalnością gospodarczą, która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo,
- udział procentowy nakładów inwestycyjnych odpowiadający aktywom lub procesom związanym z działalnością gospodarczą, która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo,
- udział procentowy wydatków operacyjnych odpowiadający aktywom lub procesom związanym z działalnością gospodarczą, która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo,

Zakres i sposób prezentacji danych ujawnianych zgodnie z taksonomią został zaproponowany w akcie delegowanym opublikowanym 7 maja 2021.

Co taksonomia oznacza dla innych firm?

Firmy inne niż wskazane powyżej nie mają obowiązków sprawozdawczych ani żadnych innych wynikających bezpośrednio z rozporządzenia.

Należy jednak zwrócić uwagę na pośrednie skutki taksonomii, które będą dotyczyły także innych podmiotów:

- **Ocena projektów, na które są pozyskiwane środki finansowe z instytucji finansowych, pod względem spełniania kryteriów taksonomii.** Należy się spodziewać, że z czasem coraz częściej starając się o finansowanie zewnętrzne, każda firma będzie analizowana w odniesieniu do kryteriów taksonomii, ponieważ np. banki zgodnie z taksonomią mają obowiązek raportowania swojego wskaźnika zielonych aktywów (Green Asset Ratio, GAR).
- **Rozwój zrównoważonej oferty produktowej banków oraz innych instytucji finansowych.** Należy się spodziewać, że będzie rozszerzana oferta zielonych produktów na rynku, a taksonomia będzie dla wielu z nich punktem odniesienia.

W efekcie, podmioty, których taksonomia nie wskazuje bezpośrednio będą analizowane pod względem zgodności prowadzonej działalności z taksonomią. Może to także oznaczać utrudniony dostęp do finansowania zewnętrznego dla firm z branż szkodliwych dla środowiska – od wzrostu kosztów pozyskania kapitału, po znaczne ograniczenie dostępności finansowania dla określonych podmiotów i projektów.

Jak sprawdzić czy moja działalność jest zrównoważona, zgodnie z taksonomią?

01 Ustal jaką działalność prowadzisz

Jeśli działalność jest wymieniona w załączniku do taksonomii (tzn. akcie delegowanym wskazującym kryteria techniczne dla poszczególnych celów taksonomii) jest tzw. działalnością kwalifikującą się do taksonomii (taxonomy eligible). Oznacza to, że może w istotny sposób kontrybuować do celów środowiskowych zdefiniowanych w taksonomii.

02 Sprawdź, czy Twoja działalność kontrybuje do któregoś z celów środowiskowych zdefiniowanych w taksonomii

Sprawdź, czy spełniasz kryteria wymienione w części „istotny wkład w realizację celu”. Dla każdego z celów są zdefiniowane osobne kryteria. Twoja działalność może nie kontrybuować do żadnego celu, może kontrybuować do obu/wszystkich, lub kontrybuować tylko do jednego z celów. Dlatego też, należy sprawdzić czy Twoja działalność wnosi istotny wkład w realizację celów środowiskowych dla każdego z celów osobno.

03 Sprawdź, czy Twoja działalność nie czyni poważnych szkód

Sprawdź czy Twoja działalność spełnia kryteria, pozwalające potwierdzić, że nie czyni poważnych szkód dla pozostałych celów środowiskowych – innych niż ten/te, do których w istotny sposób kontrybuuje (co zostało zweryfikowane w punkcie 2).

04

Potwierdź, że Twoja działalność jest prowadzona zgodnie z minimalnymi gwarancjami

Potwierdź, czy/że posiadasz odpowiednie procedury pozwalające zapewnić przestrzeganie Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych oraz Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka.

05

Powtóż cały proces dla każdego rodzaju działalności, który prowadzisz

Jeśli Prowadzona przez Ciebie działalność:

- jest na liście o której mowa w punkcie 1
- kontrybuuje przynajmniej do jednego z celów środowiskowych (punkt 2)
- nie szkodzi pozostałym celom środowiskowym (punkt 3)
- jest prowadzona zgodnie z minimalnymi gwarancjami (punkt 4)

jest działalnością zrównoważoną zgodnie z taksonomią (taxonomy aligned).

Jeśli nie spełnia przynajmniej jednego z punktów 2-4, ale spełnia punkt 1, **jest działalnością kwalifikującą się do taksonomii** (taxonomy eligible).

Jeśli poszukujesz finansowania zewnętrznego na określony projekt i chcesz sprawdzić, czy jest on zgodny z taksonomią, możesz sprawdzić to w taki sam sposób.

W jaki sposób można się przygotować do nowych wymagań?

● **Podmioty objęte obowiązkiem raportowania wynikającym z Dyrektywy dotyczącej sprawozdawczości niefinansowej (NFRD)**

Podmioty te już w roku 2022 (za rok 2021) będą zobowiązane ujawniać określone dane zgodnie z taksonomią. W kolejnym roku obowiązkowe będzie już pełne raportowanie zgodne z taksonomią. Dlatego też, niezbędne jest określenie poziomu zgodności prowadzonej działalności z taksonomią tzn.:

- udziału procentowego **obrotu** pochodzącego z produktów lub usług związanych z działalnością gospodarczą, która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo,
- udziału procentowego **nakładów inwestycyjnych** odpowiadający aktywom lub procesom związanym z działalnością gospodarczą, która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo,
- udziału procentowego **wydatków operacyjnych** odpowiadający aktywom lub procesom związanym z działalnością gospodarczą, która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo.

● Pozostałe podmioty, nieobjęte obowiązkiem raportowania wynikającym z Dyrektywy dotyczącej sprawozdawczości niefinansowej (NFRD)

Podmioty te nie mają obowiązku ujawniać w ramach cyklicznych raportów danych wynikających z rozporządzenia. Należy jednak zwrócić uwagę na dwie kwestie:

- 1. PROJEKTY:** planując nowe inwestycje/projekty, na które będą pozyskiwać finansowanie zewnętrzne, warto wcześniej przeanalizować kryteria ujęte w taksonomii dla danego rodzaju działalności gospodarczej, którego dotyczyć będzie projekt i zapewnić zgodność z nimi.
- 2. PODMIOTY:** zgodnie z proponowanym projektem zmian w Dyrektywie dotyczącej sprawozdawczości niefinansowej (NFRD) zakres podmiotów objętych obowiązkiem sprawozdawczym zostanie znacznie poszerzony. Dane dotyczące zrównoważonego rozwoju będą zobowiązane ujawniać wszystkie duże firmy. Oznacza to, że firmy te już za rok 2023 będą także zobowiązane raportować wskaźniki wynikające z taksonomii. Warto się do tego przygotować, analizując swoją działalność i zbierając dane pozwalające na raportowanie zgodnie z taksonomią.

● Taksonomia – szansa, czy zagrożenie?

Taksonomia, jak każde nowe rozwiązanie i regulacja niesie ze sobą szereg szans, ale też określone zagrożenia, z których należy sobie zdawać sprawę.

Taksonomia jest szansą dla **środowiska naturalnego**, ponieważ wprowadza jednolite kryteria, pozwalające jednoznacznie określić, czy dana działalność jest zrównoważona czy nie, a tym samym utrudnia greenwashing. Jest też szansą dla **innowacyjnych przedsiębiorstw**, które chcą się rozwijać, przy równoczesnym ograniczaniu negatywnego wpływu na środowiska. Taksonomia powinna takim firmom ułatwić dostęp do finansowania zewnętrznego, zarówno prywatnego jak i publicznego.

Taksonomia jest zagrożeniem dla działalności gospodarczych szkodliwych dla środowiska, **które nie chcą się zmienić** i ograniczyć swojego negatywnego wpływu środowiskowego.

● Taksonomia - plan wdrożenia

Rozporządzenie UE 2020/852 zostało przyjęte 18 czerwca 2020. Należy jednak podkreślić, że Rozporządzeniu temu towarzyszy, bądź będzie towarzyszyć szereg aktów delegowanych, które precyzują jego zapisy.

● Kalendarium:

18 czerwca 2020 – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088

21 kwietnia 2021 – zatwierdzenie przez Komisję Europejską aktów delegowanych dla celu 1 i 2 taksonomii (stosowanie od 1 stycznia 2022)

6 lipca 2021 - przyjęcie aktu delegowanego precyzującego treść i sposób prezentacji informacji wynikających z taksonomii (artykuł 8 taksonomii)

Do 30 grudnia 2021 – przyjęcie aktu delegowanego dla celów 3-6 taksonomii (stosowanie od 1 stycznia 2023)

Należy pamiętać o tym, że rozporządzenie w obecnym kształcie odnosi się wyłącznie do celów środowiskowych. Zrównoważona działalność gospodarcza, może jednak także obejmować działalność, która ma istotny wkład w realizację celów społecznych. Do dnia 31 grudnia 2021 r. „Komisja opublikuje sprawozdanie opisujące przepisy, które byłyby wymagane do rozszerzenia zakresu stosowania rozporządzenia poza zrównoważoną środowiskowo działalność gospodarczą oraz opisujące przepisy niezbędne do objęcia tym zakresem między innymi innych celów dotyczących zrównoważonego rozwoju, w tym celów społecznych”. (UE 2020/852, art. 26).

Źródło: Rozporządzenie UE 2020/852 (taksonomia): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=PL>

**Robert
Tomaszewicz**

Prezes Zarządu
ELPLC S.A.

BUSINESS CASE

W ELPLC S.A. podchodzimy to tych zagadnień od strony praktycznej i zdroworozsądkowej. Dla nas nieodłącznym elementem spełnienia wymagań taksonomii i zrównoważonego rozwoju jest odpowiedni poziom technologiczny. Szczególną uwagę poświęcamy cyfryzacji nie tylko własnych procesów, ale również naszym klientom proponujemy sprawdzone rozwiązanie digital twin- ELPLC Smart Factory. Dlaczego cyfryzacja? Po pierwsze eliminacja papieru tam gdzie się tylko da, po wtóre konkretne korzyści operacyjne dla nas i klientów w postaci chociażby zoptymalizowania pracy zakładu, zużycia surowców i energii. Szybka i użyteczna analiza dużych ilości danych ułatwia podejmowanie decyzji optymalizacyjnych. Budując maszyny i linie stosujemy innowacyjne i prototypowe technologie, skracające czasy maszynowe, zmniejszające energochłonność procesów przez zwiększenie ich efektywności oraz niwelujące ilość braków / odpadów z produkcji. Warto też nadmienić, że nasze produkty są przygotowane do zdalnego serwisowania, co ogranicza ilość potrzebnych podróży np. lotniczych. Wdrażamy rozwiązania rozszerzonej i mieszanej rzeczywistości aby jeszcze bardziej ułatwić utrzymanie ruchu.

Część 3.

Raportowanie zrównoważonego rozwoju

Liliana Anam

CEO CSRinfo

KOMENTARZ EKSPERTA

Kierunek nowych regulacji nakreśla nam przyszłość, gdzie raportowanie zrównoważonego rozwoju jest powszechną praktyką biznesową, a analiza wyników społecznych i środowiskowych jest niezbędna do oceny działalności firmy. W tym raportowaniu, jak w żadnym innym, podanie faktycznego stanu rzeczy, zmienia standardy prowadzenia biznesu i wpływ biznesu na otoczenie społeczne i środowiskowe – Liliana Anam, CEO CSRinfo

Raportowanie zrównoważonego rozwoju dla przedsiębiorstw

W biznesie mierzymy i oceniamy jego kondycję na podstawie danych, najczęściej finansowych jak zysk, przychód, koszty czy przepływy finansowe. Przyglądamy się też realizacji kluczowych wskaźników dla projektów, dzięki którym rozwijamy firmę. Dzisiaj do tej listy narzędzi jakimi dysponujemy na co dzień dołącza raport zrównoważonego rozwoju.

Raportowanie zrównoważonego rozwoju, zwane też **raportowaniem niefinansowym lub ESG** (z jęz. ang. E- environment S – social G- governance) jest narzędziem, która pozwala nam jeszcze precyzyjniej ocenić jak działa nasza firma.

Raport zrównoważonego rozwoju obejmuje kwestie społeczne np. dotyczące struktury zatrudnienia, szkoleń, zdrowia pracowników, naszej działalności społecznej, czy tego jak traktujemy dostawców; kwestie środowiskowe np. naszego wpływu na klimat, zużycie energii, odpady etc. oraz nasze standardy zarządzania firmą np. polityki, strategie i czy podejście do zarządzania ryzykami.

Te raporty razem z raportami finansowymi **pozwalają na pełniejszą ocenę działalności spółki i ułatwiają** podejmowanie decyzji, nam zarządzającym, ale również klientom, a niedługo instytucjom finansującym jak banki.

Już w latach 90-tych pojawiły się na świecie pierwsze raporty tego typu. Od tego czasu ten rodzaj sprawozdawczości bardzo szybko się rozwija. W Polsce, głównie duże przedsiębiorstwa, raportują w ten sposób od początku XXI wieku. Raporty można znaleźć na stronach firm lub w bazie www.rejestrraportow.pl, stworzonej w 2010 przez CSRinfo, a zawierającej ponad pół tysiąca raportów.

Przez długi czas raportowanie zrównoważonego rozwoju było dobrowolne. Spółki raportowały by uzyskać korzyści np. związane z dostępem do finansowania, do klientów lub dla budowania wizerunku. Dzisiaj się to zmienia. **Coraz ważniejsze są motywacje związane z dostępem do kapitału, wymagania regulatora, klientów lub inwestorów oraz potrzeby samych zarządzających spółkami, by mieć dostęp do ważnych informacji o spółce. Czy raportowanie zrównoważonego rozwoju będzie obowiązkowe?**

Obecnie na terenie Unii Europejskiej raportowanie niefinansowe jest już obowiązkowe dla wybranych przedsiębiorstw tzw. jednostek interesu publicznego np. banków, ubezpieczycieli, funduszy inwestycyjnych czy spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW), które spełniają kryteria dot. liczby pracowników (powyżej 500 osób) oraz jednego z dwóch kryteriów finansowych.

Ten obowiązek został wprowadzony dyrektywą w 2014 roku. Spółki, na których on ciąży raportują takie zagadnienia jak: model biznesowy, polityki społeczne, pracownicze, środowiskowe, praw człowieka, przeciwdziałania korupcji, ich wyniki, procesy należytej staranności oraz istotne ryzyka, które mogą negatywnie wpływać na kwestie ESG.

W kwietniu 2021 roku została przedłożona propozycja unijnej dyrektywy CSRD (*z j.ang. Corporate Sustainability Reporting Directive*), która będzie poszerzała ten obowiązek od 2023 roku. Będzie on dotyczył już nie wybranych przedsiębiorstw, ale wszystkich dużych podmiotów oraz wszystkich spółek notowanych na GPW (poza mikroprzedsiębiorstwami).

Czy MŚP będą objęte obowiązkiem raportowania zrównoważonego rozwoju?

Małe i średnie przedsiębiorstwa nie są objęte obowiązkiem raportowania zrównoważonego rozwoju, a na mocy nowej dyrektywy objęte będą tylko te, które są notowane na GPW.

Natomiast niezależnie od obowiązku prawnego coraz więcej MŚP spotyka się z oczekiwaniami dot. podawania wskaźników społecznych czy środowiskowych ze strony klientów, którzy objęci są obowiązkiem. Nowe regulacje dot. zrównoważonego finansowania będą zwiększały zapotrzebowanie na te dane również ze strony instytucji finansujących.

Dlatego małe i średnie przedsiębiorstwa w trakcie konsultacji unijnych dot. raportowania niefinansowego wyraziły poparcie dla stworzenia dobrowolnego standardu raportowania dla małych i średnich firm, by zmniejszyć ich obciążenie dot. prezentowania informacji społecznych i środowiskowych.

Czego możemy spodziewać się po nowej dyrektywie dot. raportowania zrównoważonego rozwoju?

Nowa dyrektywa dot. raportowania zrównoważonego rozwoju (tzw. CSRD) wprowadza wiele zmian do obecnej praktyki raportowania niefinansowego. Najważniejsze z nich możemy podzielić na pięć kategorii.

1 Firmy objęte obowiązkiem.

Obecnie grono firm objętych obowiązkiem raportowania jest stosunkowo wąskie. Dyrektywa poszerza je 10-krotnie. Mają to być wszystkie duże podmioty oraz spółki giełdowe (poza mikroprzedsiębiorstwami). Duże przedsiębiorstwa to takie, które zatrudniają 250 lub więcej pracowników bądź przekroczyły dwa kryteria finansowe (roczny obrót przekracza 50 milionów euro, a całkowity bilans roczny - 43 miliony euro).

2 Standard raportowania.

Obecnie spółka mogła wybrać standard według jakiego sporządzi raport. Najbardziej popularnym standardem na świecie i w Polsce jest Global Reporting Initiative, który jest bezpłatny. W przyszłości firmy będą raportowały zgodnie z jednolitym europejskim zestawem standardów.

Ich pierwszą część mamy poznać już w październiku 2022. Planowany jest również standard dla małych i średnich przedsiębiorstw. W ten sposób raportowane informacje będą jednolite.

3 Publikacja raportu.

Obecnie spółka może wybrać czy opublikuje raport jako część sprawozdania z działalności zarządu czy jako odrębny raport. Dyrektywa ujednocila praktykę i raport zrównoważonego rozwoju będzie stanowił część sprawozdania rocznego przedsiębiorstwa. Docelowo wszystkie raporty będą miały formę elektroniczną i będą dostępne na unijnej platformie.

4 Audyt raportu.

Dotąd to spółka decydowała czy chce poddać raport audytowi zewnętrznemu. Nowa dyrektywa przewiduje obowiązek audytu podobnie jak to ma się w przypadku raportowania finansowego, po to by użytkownicy raportów mieli co do nich większą pewność.

5 Zakres raportowania.

Zmierzamy w kierunku coraz większej transparentności i liczba informacji jaką podają firmy będzie się zwiększała. Zakres raportowania będzie obejmował w szczególności:

- Model biznesowy i strategię, w tym:
  - ich odporność na ryzyka zrównoważonego rozwoju
  - szanse dot. zrównoważonego rozwoju/ ESG
  - plany, które mają zapewnić to, że model i strategia są kompatybilne z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną
  - to jak uwzględnia interesy interesariuszy oraz wpływ jednostki na zrównoważony rozwój/ESG
  - to jak strategia jest wdrażana przy uwzględnieniu zrównoważonego rozwoju/ESG
- Postawione cele, możliwe ryzyka, przyjęte polityki, procesy należytej staranności
- Wskaźniki adekwatne do powyższych kwestii
- Rola zarządu i rady nadzorczej

Wszystkie te informacje spółka powinna podać w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju/ESG, z jęz. angielskiego sustainability matters.

Zakres raportowania będzie również obejmował na zasadzie proporcjonalności informacje odnoszące się do łańcucha wartości organizacji raportującej. To ważna informacja dla mniejszych organizacji, które mogą spotkać się z nowymi wymaganiami ze strony swoich dużych klientów.

Natomiast należy pamiętać o dwóch istotnych sprawach. **Po pierwsze by przygotować raport spółka będzie musiała przeprowadzić tzw. badanie istotności czyli ocenić, jakie tematy zrównoważonego rozwoju są na tyle istotne, by zostać ujęte w raporcie. Po drugie będzie dostępny standard, według którego wszystkie spółki będą raportowały.**

● Jak się dobrze przygotować do nowej praktyki biznesowej, jeśli będą objęty raportowaniem?

Jeśli spółka dotąd nie raportowała, a będzie objęta obowiązkiem, to w praktyce oznacza wprowadzenie nowego procesu w organizacji.

Podobnie jak raportowanie finansowe, do którego dedykowane są konkretne osoby z odpowiednimi kompetencjami, narzędzia technologiczne i procesy, raportowanie zrównoważonego rozwoju będzie wymagało zasobów.

Niezbędni będą specjaliści, dlatego szczególną uwagę zwróciłabym na budowę kompetencji dot. raportowania i ESG w firmie. Mimo tego, że prowadzimy szkolenia i studia podyplomowe dot. zrównoważonego rozwoju zdecydowaliśmy się uruchomić profesjonalny 5 tygodniowy kurs „Mistrzowski raport ESG”, ponieważ jest to tak specjalistyczna wiedza.

Dodam, że raportowanie ESG jest trudne, ponieważ nie raportujemy jednego obszaru (finansowego), ale wiele tematów, które są rozproszone w organizacji. Dlatego niezbędna jest budowa architektury informacji, w tym narzędzia IT, które są kosztowne. Do tego dochodzi zespół i wiodący lider.

Dlatego rekomendujemy 5 kroków:

- Budowa kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju/ESG
- Budowa zespołu raportującego – identyfikacja osób dostarczających dane
- Przyjrzenie się wiodącemu standardowi Global Reporting Initiative (jest on dostępny bezpłatnie na stronie www.globalreporting.org), by zrozumieć zakres możliwych danych.
- Rozpoznanie możliwości gromadzenia danych na obecnych narzędziach w firmie lub wybór dostępnych na rynku rozwiązań. Jest już szereg przetestowanych narzędzi, głównie w formie rozwiązań chmurowych.
- Samodzielne lub przy wsparciu zewnętrznym opracowanie procesu raportowania w spółce.

● Na co zwrócić uwagę, jeśli moja firma nie jest objęta obowiązkiem?

Jeśli Twoja firma nie jest dużym podmiotem lub nie jest notowana na GPW to nie oznacza, że zmiany rynkowe Ciebie nie dotyczą. Na początek są trzy tematy, na które warto zwrócić uwagę:

● Skorzystaj z informacji jakie są zawarte w raportach

Raporty zrównoważonego rozwoju to świetne źródło informacji o firmie. W ten sposób możesz lepiej poznać swojego klienta czy konkurencję.

● Przygotuj się na to, że i tak możesz być zapytany o wskaźniki

Jeśli Twoimi klientami są duże spółki, to możesz spodziewać się, że w ramach raportowania ich wpływu w łańcuchu dostaw, Twoja firma może otrzymać pytania dot. wskaźników społecznych czy środowiskowych. Być może warto będzie zastanowić się nad wdrożeniem certyfikacji lub przystąpieniem do systemu dla dostawców gromadzących dane o firmach i przyznających im system ocen np. EcoVadis.

● Poznaj standard raportowania dla MŚP

Warto poznać nowy standard raportowania, po to by z niego skorzystać nie tylko w relacjach z klientami, ale na własne wewnętrzne potrzeby. Raportowanie zrównoważonego rozwoju daje zarządzającym lepszy obraz firmy, pokazuje szanse i ryzyka w szerszym wymiarze niż tylko finansowym.

● Podsumowanie

Raportowanie zrównoważonego rozwoju w ciągu najbliższych lat upowszechni się i ujednotoci w skali globalnej. Unia Europejska jako pierwsza ujednotolica zasady raportowania i tworzy jeden standard by obniżyć obciążenie związane z raportowaniem dla spółki.

Warto pamiętać, że raportowanie zrównoważonego rozwoju jest częścią większych zmian regulacyjnych, których celem jest osiągnięcie limitu emisji CO₂ w Europie i utrzymanie dobrej jakości życia. Szczególną grupą regulacji są te dotyczące zrównoważonego finansowania, które mówią o tym, że decyzje finansowe będą podejmowane w oparciu o kryteria ESG czyli społeczne, środowiskowe i ładu organizacyjnego.

By móc podejmować takie decyzje zarówno banki jak i konsumenci potrzebują dostępu do dobrej jakości informacji o firmach. I temu służy raportowanie zrównoważonego rozwoju, podejmowaniu decyzji, które będą korzystne dla nas jak i dla środowiska i społeczeństwa.

Źródła:

www.csrinfo.org – informacja o szkoleniach, kursach i bezpłatnych wydarzeniach dot. ESG i raportowania np. esgwspolce.csrinfo.org oraz mistrzowskiraportesg.csrinfo.org
CSRinfo na Youtube – filmy z konferencji dot. raportowania niefinansowego

www.rejestrraportow.pl serwis z raportami prowadzony w latach 2010-2020 przez CSRinfo

www.globalreporting.org strona organizacji właściciela standardów raportowania zrównoważonego rozwoju

https://www.gpw.pl/pub/GPW/ESG/Wytyczne_do_raportowania_ESG.pdf Wytyczne GPW dot. raportowania ESG – proste wytyczne w języku polskim pozwalające na orientację w tej tematyce

Część 4.

Finansowanie publiczne Zielonej Transformacji

**dr Andrzej
Wojciech
Stępnikowski**

KOMENTARZ EKSPERTA

Europejski Zielony Ład dla Polski jest wyzwaniem wielowymiarowym, zarówno przedmiotowo (GOZ, efektywność energetyczna i ograniczanie emisji CO₂), jak i podmiotowo - w odniesieniu do edukacji, kultury organizacyjnej i finansowania zrównoważonego rozwoju. Procesy transformacji będą wymagały budowania bardziej efektywnych modeli biznesowych oraz adaptowania procesów do kolejnych wyzwań, które wynikają zarówno z potrzeb gospodarczych, jak i prawodawstwa UE. Pomocą służyć mają wytyczne i mapy drogowe transformacji, jak np.: Mapa drogowa GOZ, która pokazuje, że nowe rozwiązania i modele biznesowe mogą być w przyszłości premiowane przy zamówieniach publicznych oraz pozyskiwaniu wsparcia finansowego ze środków komercyjnych i finansów publicznych. Środki z funduszy europejskich (wspierane krajowymi) mogą odegrać kluczową rolę w „zazielenianiu” firm. Kwoty na projekty środowiskowe są znacznie większe niż w poprzednich perspektywach - na ten rok uważamy szczególnie LIFE+ i Horyzont2020 oraz Granty na Eurogranty. Niniejszy przewodnik ma pomóc przedsiębiorcom w znalezieniu klucza do sfinansowania działań potrzebnych firmom w kontekście EZŁ pozwalając je właściwie (i z odpowiednim wyprzedzeniem) zaadresować.

Unia Europejska rozpoczęła proces przechodzenia do zrównoważonej, a więc niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki już w poprzedniej perspektywie finansowej (lata 2014-2020) wydając środki z funduszy strukturalnych. Jesteśmy świadkami wprowadzania nowego, Europejskiego Zielonego Ładu uruchamiając jeszcze większe fundusze, w perspektywie na lata 2021-27, a nawet dalej, do 2030 i 2050 roku. Warto skorzystać z funduszy by przygotować przedsiębiorstwo i pracowników do trwałej zmiany w gospodarce i wesprzeć rozwój i konkurencyjność firmy. Poniżej wskazane zostaną dostępne i planowane do uruchomienia z nowym rokiem środki publiczne, które mają wesprzeć podmioty gospodarcze w „zielonej” transformacji. Będą to zarówno środki krajowe, często pokrywające część dofinansowania, jak i europejskie (w tym te pochodzące z Europejskiego Obszaru Gospodarczego). Europejski Zielony Ład stał się powszechnie obowiązującą w UE doktryną, za którą idzie coraz więcej dokumentów strategicznych i zaleceń KE, które następnie są dość dynamicznie transponowane do prawa i praktyki krajów członkowskich. Do skutecznych i szerokich wdrożeń tych zasad nowego ładu potrzebne jest jednak zewnętrzne finansowanie. Takie środki zostały przewidziane dla wielu osób i podmiotów, także dla firm (od których oczekuje się zwiększenia wkładu w finansowanie wydatków związanych ze środowiskiem i klimatem)³. Działania na rzecz EZŁ zostaną także wzmocnione środkami z instrumentów na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Bezpłatną pomoc poszukiwaniu możliwości złożenia projektu na planowane działania (w tym udział w konferencjach i szkoleniach) można uzyskać w blisko 70 punktach informacyjnych Funduszy Europejskich (PIFE) zlokalizowanych na terenie kraju⁴. Możliwość szybkiego dotarcia do solidnej informacji będzie w najbliższych miesiącach w kontekście Funduszy Europejskich szczególnie ważna, gdyż na jesieni planowane jest przyjęcie ostatecznych wersji programów, tak aby z początkiem roku 2022 można było rozpocząć konkursy. Na bazie doświadczeń z konsultacji społecznych i negocjacji z Komisją Europejską założeń programowych, można stwierdzić, że obecnie dostępne wersje stosunkowo w niewielkim

³ M.in. poprzez ustanowienie zachęt i metod pobudzających przedsiębiorstwa do pomiaru środowiskowych kosztów ich działalności i zysków pochodzących z korzystania z usług środowiskowych, zob. decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/UE.

⁴ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/punkty/#/>

stopniu będą odbiegać od tych ostatecznie zatwierdzanych, tak więc zachęcamy do lektury niniejszej części Przewodnika i poszukiwań interesujących możliwości sfinansowania zielonej transformacji w Waszych przedsiębiorstwach.

Wyszukiwarka dotacji i „Granty na Eurogranty”

Zanim przejdziemy do nowej perspektywy, warto jeszcze sięgnąć do wyszukiwarki dotacji funduszy europejskich <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/wyszukiwarka>, gdzie przedsiębiorcy mogą znaleźć informację o konkursach na pozyskanie środków m.in. na poprawę innowacyjności produktowej i procesowej, zwiększenie możliwości rozwojowych start-upów, a także ofertę pożyczek (np. na efektywność energetyczną, czy termomodernizację) i poręczeń finansowych – niewydatkowanych jeszcze i dostępnych możliwości w poszczególnych regionach. Szczególnie interesującą ofertą może być tu udział w otwartym jeszcze konkursie Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, POIR 2.3.6 **Granty na Eurogranty** (nabór wniosków do 27.01.2022), gdzie dofinansowanie w wysokości do 280.060 złotych mogą otrzymać wnioski dotyczące przygotowania projektu planowanego do realizacji w ramach jednego z Programów UE zarządzanych centralnie – także na kolejną już perspektywę. Przygotowanie projektu do programu UE może obejmować działania:

- 1) związane z usługami doradczymi i opracowaniem studium wykonalności;
- 2) podejmowane w związku z poszukiwaniem partnerów tego projektu w Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami;
- 3) polegające na przygotowaniu wniosku/aplikacji do Programu UE, zgodnie z wymaganiami określonymi przez organizatora konkursu w ramach Programu UE; w tym sfinansowanie kosztów tłumaczenia dokumentacji aplikacyjnej przedkładanej organizatorowi konkursu
- 4) związane z ewentualną korektą wniosku/aplikacji; podejmowane w związku z prezentacją wniosku/aplikacji przed organizatorem konkursu.

Wszelkie informacje na temat tego działania można uzyskać na stronie internetowej PARP pod adresem <https://www.parp.gov.pl/component/grants/grants/granty-na-eurogranty>

Granty na Eurogranty są interesującą (wcześniej nie praktykowaną na taką skalę) ścieżką wsparcia dla przedsiębiorców poszukujących źródeł finansowania zielonej transformacji w najbliższej dekadzie umożliwiając, jak widać z powyższego, sfinansowanie kosztów przygotowania wniosku aplikacyjnego. Tymczasem możliwości składania projektów w obszarze dostosowań do Europejskiego Zielonego Ładu przewidziano sporo (choć wciąż brakuje wielu szczegółów).

Typy projektów możliwe do powiązania z Europejskim Zielonym Ładem (do wyczerpania alokacji)

- Środki na przygotowanie wniosków aplikacyjnych (Granty na Eurogranty),
- Dotacje na poprawę innowacyjności procesowej i produkcyjnej
- Zwiększenie możliwości rozwojowych start-up
- Pożyczki na termomodernizację i zwiększenie efektywności energetycznej.

Tab.1 Typy projektów możliwe do sfinansowania z oszczędności „starej perspektywy”

Typy projektów możliwe do powiązania z EZŁ (stara perspektywa)

Granty na przygotowanie wniosków aplikacyjnych (program Granty na eurogranty, POIR 2.3.6)	Wnioski na poprawę innowacyjności procesowej i produkcyjnej oraz zwiększenie możliwości rozwojowych start-upów	pożyczki m.in. na zapewnienie efektywności energetycznej, termomodernizację, poręczenia finansowe
---	--	---

Źródło: opracowanie własne w oparciu o <https://www.parp.gov.pl/component/grants/grants/granty-na-eurogranty> oraz <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/wyszukiwarka> (dostęp: 24.08.2022)

HORYZONT EUROPA 2021 - 2027

HORYZONT 2021 - 2027 jest nowym programem ramowym przeznaczonym do realizacji unijnych inwestycji w badania naukowe i innowacje na każdym etapie procesu innowacji od podstawowych badań po zastosowania rynkowe. Jego głównymi celami priorytetowymi są generowanie doskonałej nauki poprzez tworzenie przywództwa w dziedzinie technologii przemysłowych oraz odpowiadanie na wyzwania społeczne.

Budżet programu „Horyzont Europa na lata 2021-2027 wynosi 95,5 mld EUR i zostanie podzielony na cztery filary

I. DOSKONAŁA I OTWARTA NAUKA

Wspieranie i wzmacnianie europejskich talentów w dziedzinie badań naukowych i innowacji

II. GLOBALNE WYZWANIA I KONKURENCYJNOŚĆ EUROPEJSKIEGO PRZEMYSŁU

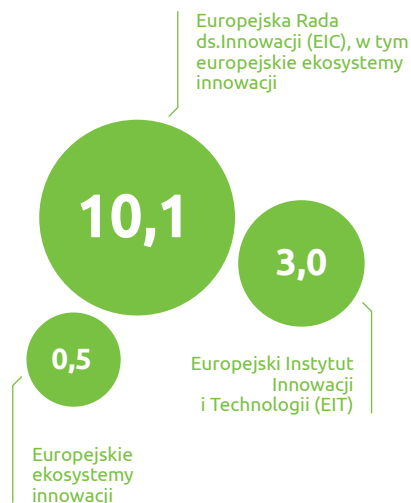
Zagwarantowanie finansowania i uwzględnienia całego procesu badań naukowych i innowacji w kontekście globalnych wyzwań

III. INNOWACYJNA EUROPA

Wsparcie przedsiębiorczości
opartej na badaniach naukowych

IV. ROZSZERZANIE UCZESTNICTWA I WZMACNIANIE EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI BADAWCZEJ

Wsparcie sieci naukowców
na rzecz lepszej współpracy

Źródło: Parlament Europejski

 Climate-KIC	innowacje na rzecz ochrony klimatu	 Digital	wsparcie i budowa silnej cyfrowej Europy
 Food	kształtowanie zrównoważonych łańcuchów dostaw od pola do stołu	 Health	razem na rzecz zdrowego życia w Europie
 InnoEnergy	innowacyjne zmiany w zakresie zrównoważonej energii	 Manufacturing	wzmacnianie konkurencyjności produkcji w Europie
 RawMaterials	przekształcenie surowców w ważny atut Europy	 Urban Mobility	inteligentny, ekologiczny i zintegrowany transport

Źródło: https://eit.europa.eu/sites/default/files/eit_country_factsheet_pl.pdf

Przykładem projektów składanych przez konsorcja (z obowiązkowym udziałem partnerów z przemysłu) może być rozwijanie modeli kształcenia zawodowego w oparciu o cyfrowe bliźniaki (EIT Manufacturing), czy tworzenie map kompetencyjnych dla sektorów strategicznych UE (EIT Raw Materials). Kluczowe jest to, aby projekt miał potencjał komercjalizacji i wносił istotny wkład w rozwój branży, stąd też w składzie konsorcjów międzynarodowych znajdują się zarówno instytuty badawcze, jak i uczelnie wyższe oraz przedsiębiorcy i ich organizacje. Ważne! Na etapie składania wniosku przedsiębiorca, który chce wejść w skład konsorcjum nie musi opłacać składki, natomiast jest ona wymagana po pozytywnej ocenie i rozpoczęciu projektu. Dla przykładu, wnioski do EIT Manufacturing złożono w 2021,

następują dwa etapy oceny eksperckiej, podpisanie umowy i rozpoczęcie projektu od stycznia 2022, dopiero wtedy – przy rozpoczęciu działań wymagane jest opłacenie składki. Ich wysokość różni się w zależności od programu i charakteru członkostwa.

KONTAKT

EIT-KIC Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT) - Społeczność Wiedzy i Innowacji (KIC)	EIT RIS HUB (HUB dla Regionalnego Schematu Innowacji EIT)/Lokalizacja	Kontakt	Adres strony internetowej
EIT Klimat (KIC)	Warszawa	poland@climate-kic.org	https:// poland.climate-kic.org
EIT Digital (cyfrowy)	Kraków	sbazan@kpt.krakow.pl	https:// www.eitdigital.eu
EIT Food (żywność)	Warszawa	Aleksandra.nizynska@eitfood.eu	https:// www.eitfood.eu/in-your-country/country/poland
EIT Health (zdrowie)	Gdańsk	Joanna.borzyszkowska@gumed.edu.pl	https:// eithealth.eu/in-your-region/innostars/
EIT InnoEnergy (innowacje w zrównoważonej energii)	Kraków	central.europe@innoenergy.co	https:// www.innoenergy.com/contact/
EIT Raw Materials (surowce naturalne)	Kraków	+48 532 517 603 https://eitrawmaterials.eu/clc-location/clc-east/	eitrawmaterials.eu/clc-location/clc-east/
EIT Urban Mobility (ożywianie przestrzeni miejskich i czynienie ich przyjaznymi)	Poznań	przemyslaw.zawodny@ilim.poznan.pl	https://eitum.ilim.lukasiewicz.gov.pl/ https://www.eiturbanmobility.eu/
EIT Manufacturing (produkcja przemysłowa)	Warszawa	Krzysztof.lipiec@lukasiewicz.piap.gov.pl	https://eitmanufacturing.eu https://piap.pl/badanie/eit-manufacturing-hub/

Program LIFE+

To jedyny program europejski w całości poświęcony ochronie środowiska. Jego celem ogólnym jest wspieranie przejścia na zrównoważoną, energooszczędną, opartą na odnawialnych źródłach energii, neutralną dla klimatu i odporną na zmianę klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Działania te będą podejmowane w celu ochrony, odbudowy i poprawy jakości środowiska, w tym powietrza, wody i gleby, oraz zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, a także przeciwdziałania degradacji ekosystemów, w tym poprzez wspieranie wdrażania sieci Natura 2000 i zarządzania nią, a tym samym przyczynianie się do zrównoważonego rozwoju.

Na Program LIFE 2021-2027 przeznaczono o prawie 2 mld Euro więcej środków niż w perspektywie 2014-2021 - alokacja wynosi 5,4 mld Euro.

Dzięki montażowi finansowemu środków z Programu LIFE (60%) i NFOŚiGW (35%) można liczyć na dofinansowanie w formie dotacji nawet do 95% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia, a wsparcie KE nie jest traktowane jako pomoc publiczna. Dodatkowo Narodowy Fundusz od 22 kwietnia kontynuuje pomoc w ramach Inkubatora wniosków LIFE (w tym roku nabór do Inkubatora jest zakończony, ale w przyszłym zostanie ponownie uruchomiony), udostępniając środki na przygotowanie projektów i wniosków (w bieżącym naborze nawet do 80 tys. zł), a także wspiera potencjalnych beneficjentów merytorycznie w formie szkoleń i konsultacji.

Typy działań dla przedsiębiorstw to głównie granty w postaci dotacji na Standard Action Project's (SAP's), czyli tzw. projekty tradycyjnie finansowane z LIFE i ukierunkowane na:

- Rozwijanie, demonstrowanie i promowanie innowacyjnych technik i metod,
- przyczynianie się do tworzenia bazy wiedzy i najlepszych praktyk
- wspieranie opracowywania, wdrażania, monitorowania i egzekwowania prawodawstwa i polityki UE
- katalizowanie wdrożeń na dużą skalę skutecznych rozwiązań technicznych

Poziom dofinansowania z KE wynosi 60% (za wyjątkiem działań dot. siedlisk i gatunków priorytetowych). Ważne! Czas trwania projektów wydłużono i mogą być realizowane nawet 10 lat (standardowo 4-6 lat).

Najlepsze praktyki to rozwiązania najwłaściwsze i najnowocześniejsze w skali kraju i sektora

Innowacyjne techniki to rozwiązania nowe w porównaniu ze stanem wiedzy państwa członkowskiego i sektora

Projekty strategiczne (SNAP's) – w tym dla miast, regionów i sektorów - oraz zintegrowane (SIP's) mają z kolei na celu wdrożenie:

- Planów i strategii wymaganych przez prawodawstwo UE
- Na dużą skalę terytorialną (min. Region, preferowany kraj)
- Przy zaangażowaniu kluczowych interesariuszy
- Oraz przez mobilizację innych funduszy europejskich, krajowych lub regionalnych w celu sfinansowania działań uzupełniających (poziom dofinansowania, co do zasady również 60%). Maksymalny czas trwania nawet 14 lat (średnio trwają 8-10 lat), przeważnie przeznaczony dla organów państwowych odpowiedzialnych za realizację strategii.

Programowi nadano nową strukturę:

● **obszar „Środowisko”, który obejmuje podprogramy:**

- „Przyroda i różnorodność biologiczna”;
- „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia” (GOZ, hałas, powietrze, chemikalia, wypadki przemysłowe, gleba, odpady, woda i środowisko miejskie, zarządzanie i informacja w zakresie środowiska);

Typy projektów dla firm wpisujące się w podprogram GOZ i jakość życia (przykład)

- Wspieranie technologii i rozwiązań gotowych do wdrożenia w warunkach zbliżonych do rynkowych, na skalę przemysłową lub komercyjną, w czasie tworzenia projektu,
- New European Bauhause – łączące w sobie design, zrównoważoność, całościowe zmniejszenie wpływu nowych budynków na środowisko, w kierunku regeneracji miast (pośrednio)
- Projekty zintegrowane (SIP) skupione na strategiach i mapach drogowych GOZ, plany gospodarki odpadami, programy zapobiegania powstawaniu odpadów.

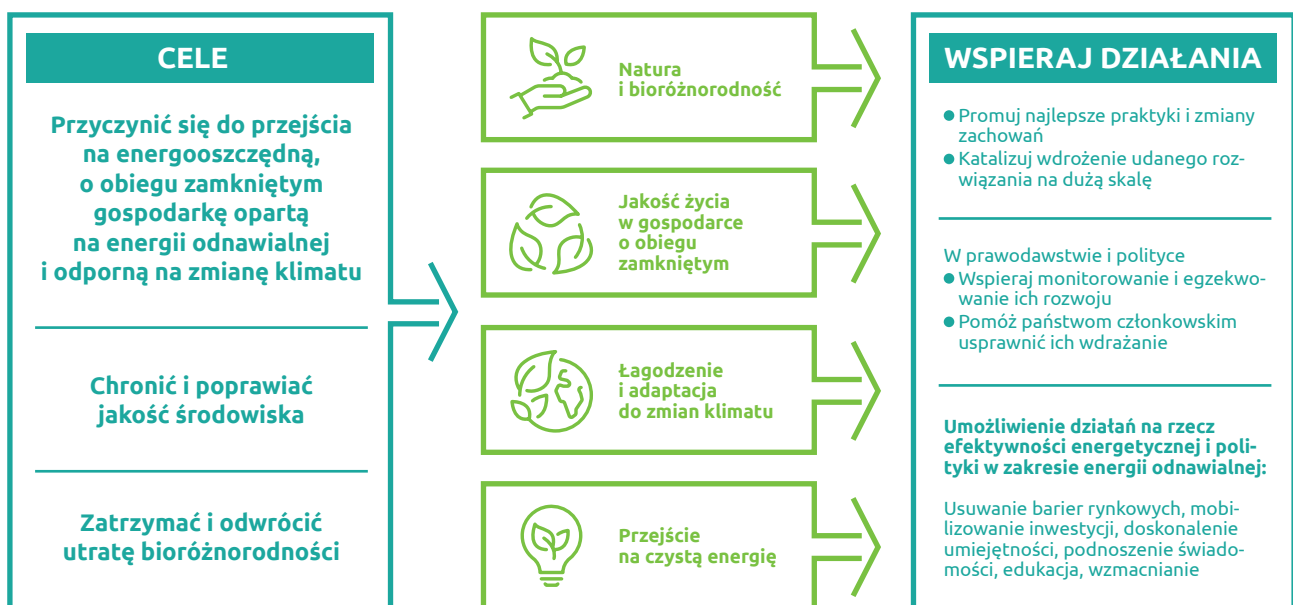
obszar „Działania na rzecz klimatu”, który obejmuje podprogramy:

- „Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej” (działania na rzecz łagodzenia zmian klimatu, adaptację do nich oraz governance, czyli zarządzanie informacją) – znacząco wspierając realizację unijnej polityki energetyczno-klimatycznej 2030, długoterminowej strategii i planowanej strategii adaptacyjnej;
- „Przejście na czystą energię” (rozwijanie i powielanie europejskich najlepszych praktyk we wdrażaniu EE i OZE, dzięki tworzeniu szerokich konsorcjów projektowych reprezentujących minimum 3 kraje i mieszane sektory (publiczny, prywatny, konsumentów i użytkowników energii). Dofinansowanie 95%, a kwalifikowane będą głównie koszty pracy. Przykładem działań, które mogłyby tu być rozwijane jest utworzona sieć doradców energetycznych dla gospodarstw domowych (umożliwiających zwiększenie efektywności niskim kosztem) w projekcie stepenergy.eu.

Typy projektów dla firm wpisujące się w podprogram „Przejście na czystą energię” (przykład)

- Przyspieszenie wdrażania technologii, cyfryzacji, **nowych usług i modeli biznesowych oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych** na rynku wspierających przejście na czystą energię,
- głębokie renowacje budynków i ulepszanie gotowości budynków do podłączenia do inteligentnych sieci,
- skuteczne wdrażanie audytów energetycznych w przedsiębiorstwach.

Łagodzenie zmian klimatu

Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych poprzez:

efektywność energetyczną

energię odnawialną

Ograniczanie produkcji przemysłowej energochłonnej

ochrona naturalnych
pochtaniaczy CO₂

transport i paliwa

zaangażowanie wszystkich sektorów gospodarki

aktywny udział prywatnych
podmiotów komercyjnych

zmiany zachowań (działania
Europejskiego Pakietu Klimatycznego)

Źródło: opracowanie własne w oparciu o informacje z Dnia Otwartego LIFE+, CINEA, NFOŚiGW

Zgodnie z zapowiedziami Komisja Europejska ogłosiła nabory wniosków w lipcu, termin końcowy składania projektów SAP (standardowych/tradycyjnych) to 30 listopada 2021. Zachęcamy do śledzenia strony nowej agencji wdrażającej program – CINEA - https://cinea.ec.europa.eu/life/life-calls-proposals_en (znajdują się tam także FAQ, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania dotyczące naboru).

Tab. Nabór wniosków LIFE+ w 2021 roku

PODPROGRAM	TYP PROJEKTU	PROCEDURA	TERMIN
Przyroda i bioróżnorodność	SAP	Jednoetapowa	30 listopada 2021 r.
Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia	SAP	Jednoetapowa	30 listopada 2021 r.
Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja	SAP	Jednoetapowa	30 listopada 2021 r.
Przyroda i bioróżnorodność	SNAP	Dwuetapowa	Fiszka do 19 października 2021 r. Pełny wniosek do 7 kwietnia 2022 r.
Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia	SIP		
Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja			
Przyroda i bioróżnorodność	TA-PP	Jednoetapowa	22 września 2021 r.
Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia			
Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja			
Wszystkie	NGO-OG	Dwuetapowa	28 września 2021 r. (SGA+FPA)
Przejście na czystą energię	OA	Jednoetapowa	12 stycznia 2022 r.

Źródło: Prezentacja Dzień otwarty LIFE, CINEA, NFOŚiGW

Dodatkowe omówienie programów i kryteriów naboru będzie omawiane na kolejnych webinarach we wrześniu 2021. Wnioski będą składane za pośrednictwem eGrants, tak więc warto zapoznać się z treściami przewodnika pod adresem: <https://webgate.ec.europa.eu/funding-tenders-opportunities/display/OM/Online+Manual> (portal: EU „Funding&tender opportunities”). Wniosek podzielono na 3 części, tj. administracyjną, techniczną oraz wskaźniki (KPI). Wnioski będą pisane w Word ale składane przez system w PDF.

Nowe kryteria oceny wniosków

Wnioski będą oceniane pod kątem 4 kryteriów:

1. Relevance
2. Quality
3. Impact
4. Resources

Możliwe punkty bonusowe

- Synergies between LIFE sub-programmes
- Outermost Regions and areas with specific needs and projects
- Exceptional catalytic potential
- Transnational cooperation among Member States

- Za każde kryterium przyznawane są punkty od 0 do 20, a punkcją kryterium „wpływ” otrzymuje wagę 1.5.

- punkty bonusowe są oparte na kryterium tak/nie. Nie przewiduje się stopniowania: każdemu wnioskowi przypisuje się 0 lub 2 punkty bonusowe

UWAGA: w niektórych naborach nie ma punktów bonusowych

Preferowane są projekty o wartości ponad 500.000 Euro, średnio 5 mln Euro, które mogą mieć przełożenie na dalsze upowszechnianie w Europie. Przeciętny czas trwania projektów wynosi od 3 do 5 lat. Aplikację można składać w języku polskim, aczkolwiek streszczenie musi być przygotowane w języku angielskim. Na bazie dotychczasowych doświadczeń można stwierdzić, że ich realizacja rozpocznie się nie wcześniej niż 1 września 2022 roku.

Regulamin naboru LIFE+ dostępny pod adresem: Nabór 2021 podstawowy / uzupełniający - Dotacja - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - Portal Gov. pl (www.gov.pl)

Istnieje możliwość konsultacji koncepcji projektu LIFE poprzez eKonsultantLIFE. W tym celu należy wypełnić koncepcję projektu LIFE i wysłać na adres: ekonsultantlife@nfosigw.gov.pl lub zadzwonić: tel. (22) 45 90 254 / (22) 45 90 402 w godz. 8.00-14.00

Nowa perspektywa 2021-2027

Umowa Partnerstwa 2021-2027 przewiduje, że na ten okres Polska otrzyma z budżetu Unii Europejskiej łącznie ok. 133,6 mld zł, z czego 57 mld euro w ramach nowego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności, 72,2 mld euro na realizację polityki spójności w nowym okresie programowania (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny+), a 4,4 mld euro w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FEST). Obszar ochrony środowiska jest szczególnie widoczny w 2 z 6 celów polityki spójności, tj.

- a) **Bardziej Zielona Europa (EFRR)** – 20 536 mln euro na obniżenie emisyjności i adaptację do zmian klimatu (wsparcie OZE, efektywności energetycznej, ochrony środowiska i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej),

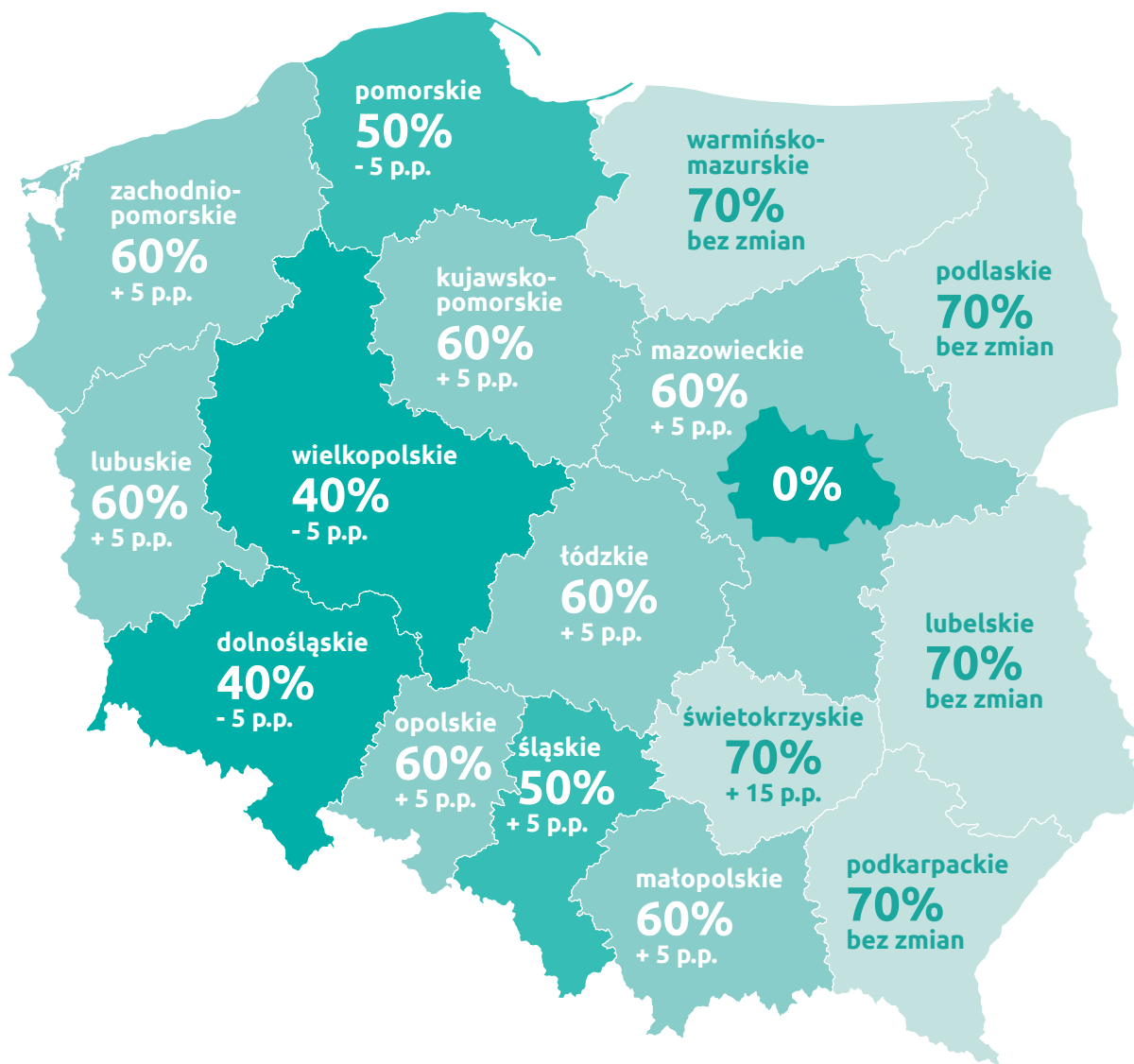
b) **Sprawiedliwa Transformacja (FST)** – 4 234 mln euro na łagodzenie społecznych, gospodarczych i społecznych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu⁵.

W Polsce cele spójności będą realizowane głównie poprzez tzw. programy Fundu Europejskie (FE). Przyjęto założenia 9 Funduszy Europejskich, z których na wyzwania Europejskiego Zielonego Ładu przewidziano dla przedsiębiorstw wsparcie bezpośrednie głównie z pięciu programów. Dopełnieniem oferty wsparcia dla przedsiębiorców będą Regionalne Programy Operacyjne.

Od stycznia 2022 roku inwestorzy z większości polskich regionów zyskają, przy czym największa zmiana szykuje się w województwie świętokrzyskim, gdzie firmy zyskają dodatkowe 15% dofinansowania i tym samym zrównają się z całą ścianą wschodnią, gdzie poziom dotacji pozostanie na poziomie 70% dla mikro i małych przedsiębiorstw. Na większe wsparcie mogą liczyć takie województwa jak: zachodniopomorskie, kujawsko-pomorskie, lubuskie, opolskie, łódzkie, małopolskie i część mazowieckiego, gdzie dotacja wzrośnie o 5%. Pozostałe województwa tj.: pomorskie, wielkopolskie, dolnośląskie i śląskie stracą jednak 5%. Z dotychczasowej mapy wypadnie po raz pierwszy jeden region – warszawski stołeczny.

---

⁵ Źródło: Projekt Umowy Partnerstwa, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa 2021.

Źródło: www.edoradca.pl

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

Program zakłada odpowiedź na najważniejsze wyzwania gospodarcze, tym bardziej, że najistotniejsze bariery dla eko-innowacji w Polsce mają głównie charakter ekonomiczny, znanionowany wysokimi kosztami realizacji, utrudnionym dostępem do kapitału, niepewnym zwrotem z inwestycji. Ecoinnovation Scoreboard pokazuje, że szansą zmiany tej sytuacji może być m.in. znaczący dopływ inwestycji ze źródeł unijnych i krajowych. Z raportu Ecoinnovation Scoreboard również wynika, że w 2019 roku Polska zajęła piąte od końca miejsce w unijnym rankingu eko-innowacji z wynikiem znacznie poniżej średniej UE (59 na 100).

Program przewiduje wspieranie przechodzenia na nowy model gospodarczy ukierunkowany na ograniczenie powstawania odpadów (gospodarka o obiegu zamkniętym - GOZ),

wymagający umiejętności przedsiębiorstw w obszarze projektowania pozwalającego na utrzymanie produktów w gospodarczym obiegu tak długo jak to możliwe, a następnie wykorzystanie poszczególnych ich elementów w postaci surowców wtórnych w innych procesach produkcyjnych (tym bardziej, że na przykład od 2030 roku niedozwolone będzie wywożenie tworzyw sztucznych na wysypiska śmieci w UE, co w sposób naturalny zwiększy potrzeby poddawania wykorzystanych produktów recyklingowi).

Priorytet 1. Wsparcie dla przedsiębiorstw (55% alokacji FENG) dotyczy kompleksowych projektów składających się z modułów. Takie kompleksowe projekty mają odpowiadać potrzebom przedsiębiorców z zakresu m.in.: prac B+R, rozwoju infrastruktury B+R oraz wdrożeń wyników badań, internacjonalizacji, rozwoju kompetencji pracowników i osób zarządzających przedsiębiorstwem, a także cyfryzacji (w kierunku Przemysłu 4.0) i „zazieleniania” przedsiębiorstw.

Wsparcie w ramach 1 Priorytetu udzielane jest w trybie konkursowym. Jedyne zakres wsparcia w ramach tego Priorytetu stanowią kompleksowe projekty (*tailor-made-measure*). Wnioskodawca-przedsiębiorca wybiera z podanego katalogu te moduły, które wynikają z jego potrzeb – przy czym jeden z modułów: prace B+R lub infrastruktura B+R jest obowiązkowy. Pozostałe moduły są fakultatywne. Możliwe jest wsparcie projektów linearnych, które umożliwiają przeprowadzenie innowacyjnego przedsięwzięcia przez kolejne etapy jego rozwoju, jak również projektów nielinearnych, w których poszczególne moduły odpowiadają na zidentyfikowane potrzeby przedsiębiorcy z obszaru B+R+I, lecz ich realizacja nie jest od siebie uzależniona.

Dla przykładu w ramach modułu B+R, wnioskodawca może uzyskać finansowanie na wszystkie lub wybrane elementy procesu badawczego, począwszy od badań przemysłowych, przez prace rozwojowe, w tym tworzenie demonstratora/prototypu, testowanie go (również z zaangażowaniem odbiorców ostatecznych). Z kolei moduł „Zazielenienie przedsiębiorstw” wspiera transformację przedsiębiorstw w kierunku zrównoważonego rozwoju oraz GOZ, **w tym rozwój nowych modeli biznesowych**. Realizacja modułu „*ma wpływać na zmianę myślenia przedsiębiorstw o całości prowadzonej działalności gospodarczej, uwzględnienia jej aspektów środowiskowych i przestawieniu jej na model cyrkularny: od wyboru kontrahentów i zasobów, przez projektowanie produktów i usług, aż po zrównoważoną produkcję i zarządzanie odpadami oraz cyklem życia produktów*”. Moduł zazieleniania obejmuje wsparcie ekoprojektowania, przeprowadzania ocen środowiskowych i dotyczących cyklu życia produktu (jak ETV, PEF czy LCA) oraz wdrożenie płynących z nich rekomendacji i wsparcie inwestycji w ramach zazieleniania przedsiębiorstw, w tym wdrożenie wyników B+R.

FENG ma kompleksowo wpływać na powstawanie nowych modeli biznesowych i zmianę myślenia przedsiębiorstw o całości prowadzonej działalności gospodarczej i przestawieniu jej na model cyrkularny: od wyboru kontrahentów i surowców, przez projektowanie produktów i usług, aż po zrównoważoną produkcję i śledzenie cyklu życia produktów. Powyższe cele będą realizowane w FENG zarówno w ramach kompleksowych projektów w module Zazielenienie przedsiębiorstw w formie dotacji, jak i w ramach instrumentów finansowych, mieszanych oraz przy wykorzystaniu alternatywnych metod finansowania B+R (jak innowacyjne zamówienia publiczne czy wielkie wyzwania). Do realizacji tych celów będzie przyczyniać się także działalność ośrodków innowacji wspieranych w FENG, w szczególności Green Innovation Hubs (GIH).

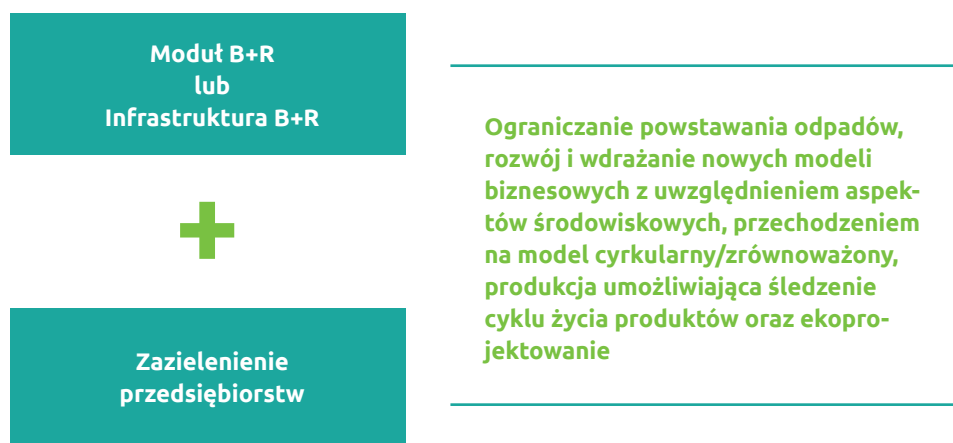
Do konkursów inwestycyjnych dopuszczone zostaną duże firmy, które zostały podzielone na: *Small Mid-Caps* (firmy zatrudniające do 499 pracowników) i *Mid-Caps* (przedsiębiorstwa zatrudniające do 3000 pracowników). Wsparcie udzielane jest przez dwie Instytucje Pośredniczące (IP), do których projekty przypisywane są zależnie od typu Wnioskodawcy:

- Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) – wyłącznie MSP i ich konsorcja;
- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) – duże przedsiębiorstwa oraz konsorcja z MSP i organizacjami badawczymi, a także konsorcja MSP z organizacjami badawczymi.

Typy projektów powiązane z Europejskim Zielonym Łądem finansowane z FENG (1 priorytet)

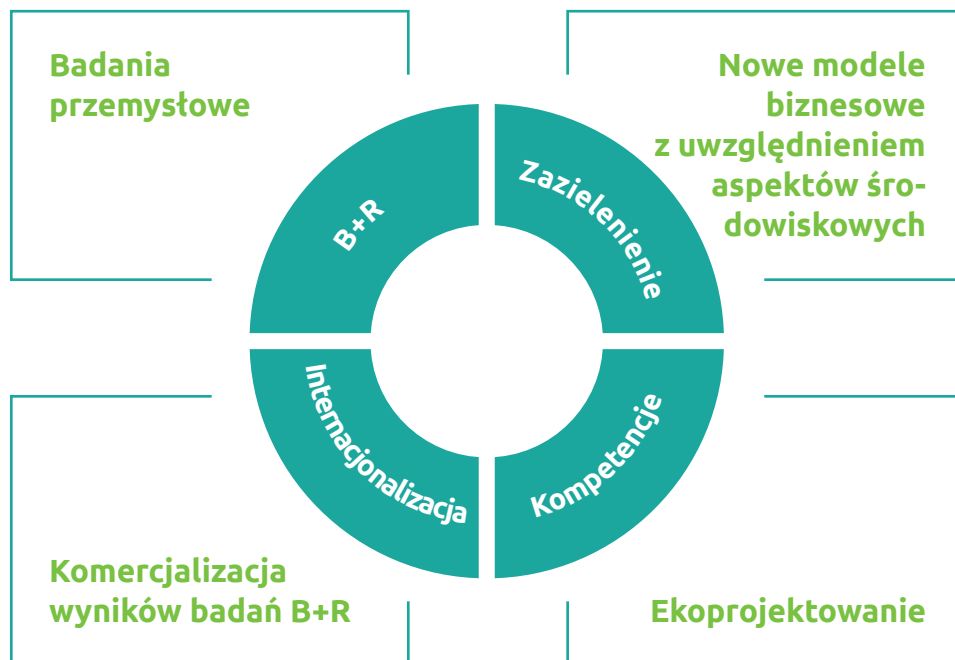
- Jeden z modułów obowiązkowych to B+R (badania przemysłowe, prace rozwojowe, tworzenie demonstratorów/prototypów i testowanie ich) lub infrastruktura B+R polegający na tworzeniu ośrodków badawczych (do wyboru) jest obligatoryjny, następne są uzupełniające, tj.
- Dodajemy **moduł uzupełniający: „zazielenienie przedsiębiorstw”**, który pomoże wdrożyć działania EZŁ poprzez: ekoprojektowanie, ograniczenie powstawania odpadów, rozwój i wdrażanie nowych modeli biznesowych z uwzględnieniem aspektów środowiskowych (np.: taksonomia UE) i przechodzeniem na model cyrkularny/zrównoważony - wraz z produkcją uwzględniającą śledzenie cyklu życia produktów i /lub
- **moduł „Wdrożenie innowacji”**, w ramach którego możliwe będzie finansowanie m.in. prac przedwdrożeniowych, badań rynku, uzyskania praw ochrony własności intelektualnej, zakupu maszyn i innych elementów niezbędnych do wdrożenia rozwiązania w przedsiębiorstwie;
- **moduł „Kompetencje”** na rozwój i doskonalenie kompetencji pracowników i osób zarządzających przedsiębiorstwem, m.in. z zakresu obszarów inteligentnej specjalizacji, transformacji Przemysłu 4.0, transferu i zarządzania innowacjami, ekoprojektowania;
- **moduł „Internacjonalizacja”** obejmujący m.in. komercjalizację wyników prac B+R za granicą, udział w międzynarodowych łańcuchach dostaw, promocję zagraniczną produktów lub usług przedsiębiorstwa, uzyskanie ochrony praw własności intelektualnej lub jej utrzymanie poza Polską;
- **moduł „Cyfryzacja”**, w ramach którego wspierana będzie transformacja przedsiębiorstw w kierunku Przemysłu 4.0

Wykres 1. Typy projektów powiązanych z EZŁ możliwe do realizacji przez dotacje FENG (I priorytet)

Źródło: opracowanie własne

Wykres 2. Przykładowa konfiguracja modułów w projektach FENG (I priorytet)

Źródło: opracowanie własne

- Priorytet 2. Środowisko sprzyjające innowacjom (43% alokacji programu)** Przewidziano tu instrumenty wsparcia, które mogą wpływać na zwiększoną współpracę naukową polskich i międzynarodowych organizacji badawczych, w szczególności pod kątem wymiany doświadczeń dotyczących efektywnej współpracy pomiędzy nauką i gospodarką. Wdrażane instrumenty będą również skutkować wzrostem potencjału polskich organizacji badawczych i przedsiębiorstw do udziału w projektach finansowanych z programów międzynarodowych (np. Horyzont Europa).

Wsparcie otrzymają również projekty infrastrukturalne dotyczące rozwoju zasobów materialnych sektora nauki (inwestycje w infrastrukturę badawczą organizacji badawczych), w celu lepszego ich dopasowania do współpracy z przedsiębiorcami i świadczenia usług badawczo-rozwojowych dla biznesu. Ciekawą propozycją mogą być tzw. Projekty teamowe - wsparcie zespołów badawczych prowadzonych przez naukowców z całego świata w Polsce, realizowanych w partnerstwie z laboratorium zagranicznym (powadzonym przez jednostki akademickie lub firmy) oraz przedsiębiorcą z Polski, polegające na dofinansowaniu badań naukowych oraz rozwoju zespołów badawczych

Wsparcie infrastruktury organizacji badawczych, przeznaczonej do realizacji prac badawczych na rzecz gospodarki, -możliwą formą działań w tym obszarze jest tworzenie sieci „fabryk uczących” (learning factory), które umożliwiają szkolenie w realistycznych środowiskach produkcyjnych, modyfikując proces uczenia się i przybliżając go do praktyki przemysłowej oraz wykorzystują praktykę przemysłową poprzez przyjęcie nowych umiejętności produkcyjnych, wiedzy i technologii.

W przypadku wsparcia projektów obejmujących jedynie wdrożenie, których wsparcie zaplanowane zostało w 2. Priorytecie, w FENG nie jest przewidywane wsparcie dotacyjne,

a jedynie zwrotne lub mieszane, podczas gdy w uzasadnionych przypadkach w ramach RPO będzie możliwe wsparcie bezzwrotne. Ponadto, wsparcie w FENG koncentruje się na obszarach Krajowej Inteligentnej Specjalizacji, natomiast RPO kierują wsparcie na obszary dopasowane do specyfiki i potrzeb regionu, w szczególności regionalne inteligentne specjalizacje.

Typy projektów możliwe do powiązania z EZŁ w ramach II priorytetu (wsparcie zwrotne lub mieszane)

- projekty „teamowe” - współpraca pracodawców z zespołem badawczym realizowane z laboratoriami zagranicznymi
- tworzenie sieci fabryk uczących – nowe zdolności produkcyjne, wiedza i technologie

● Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)

Programy FENG i FEnIKS wspierają się i adresują w sposób komplementarny m.in. wyzwania związane ze zrównoważonym rozwojem oraz aspektami środowiskowymi oraz GOZ.

Obszary interwencji programu FE Infrastruktura, klimat i środowisko

- Efektywność energetyczna i zmniejszanie emisji gazów cieplarnianych, rozwój ciepła systemowego, OZE, inteligentne sieci energetyczne, systemy magazynowania energii, inteligentna infrastruktura gazowa
- Adaptacja do zmian klimatu, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, ochrona przyrody, edukacja ekologiczna
- Transport miejski, kolejowy, drogowy, morski, wodny śródlądowy, lotniczy
- Infrastruktura ochrony zdrowia, kultury i dziedzictwa kulturowego.

Projekty dla przedsiębiorców przewidziano w FEnIKS głównie w zakresie efektywnego wykorzystania zasobów (sektor środowisko), a dla przedsiębiorców energetycznych przewidziano z kolei projekty w zakresie lepszego wykorzystania energii, zwiększenia produkcji z OZE oraz wsparcia infrastruktury energetycznej i inteligentnych rozwiązań (wsparcie infrastrukturalne przewidziano też dla klastrów energetycznych). Z kolei w sektorze zdrowie przewidziano w grupie beneficjentów podmioty lecznicze.

FEnIKS koncentruje się na ochronie środowiska, przystosowaniu do zmian klimatycznych i łagodzeniu jej skutków, gospodarczym wykorzystaniu zasobów środowiskowych, efektywności energetycznej, OZE, wsparciu infrastruktury energetycznej i systemów „smart grid”. FEnIKS w zakresie GOZ rozwija systemy selektywnego zbierania i zagospodarowania odpadów, ich przetwarzania, odzysku i recyklingu, zapobiega powstawaniu odpadów żywnościowych oraz wspiera rekultywację terenów zdegradowanych. Oprócz powyższych możliwości przewidziano absorpcję innowacji, wyników prac B+R i nowoczesnych technologii wspieranych w FENG w ramach projektów inwestycyjnych finansowanych z FEnIKS. W szczególności dotyczy to technologii środowiskowych, niskoemisyjnych, z zakresu GOZ, OZE, zastosowania energooszczędnych metod produkcji, a także wprowadzania inteligentnych systemów zarządzania energią oraz systemu inteligentnych sieci energetycznych. Wspierane będą również projekty dotyczące ograniczenia uciążliwości dla społeczeństwa i środowiska wynikających z polskiego systemu transportowego.

Warto zwrócić uwagę, iż w FENG istnieje również możliwość wypracowania innowacyjnych rozwiązań dla problemów w obszarze błękitnej i zielonej gospodarki, adaptacji do zmian klimatu i łagodzenia ich skutków, transformacji energetycznej i zrównoważonego transportu, zidentyfikowanych przez sektor publiczny (np. poprzez mechanizm przedkomercyjnych zamówień publicznych), a następnie ich wdrożenie dzięki wsparciu ze środków FEnIKS.

Typy projektów powiązane z EZŁ możliwe do sfinansowania w ramach FEnIKS

- Wsparcie wdrażania rozwiązań zakresie efektywnego wykorzystania zasobów (ogólnie dla przedsiębiorców), np.; energooszczędne metody produkcji, GOZ, OZE i niskoemisyjnych technologii środowiskowych;
- dotyczące wdrażania rozwiązań nakierowanych na lepsze wykorzystanie energii, zwiększenie produkcji z OZE oraz wsparcie infrastruktury energetycznej i inteligentnych rozwiązań (dla przedsiębiorców energetycznych).

● Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS)

W FERS wsparcie zostało ukierunkowane na podnoszenie umiejętności i kompetencji kadry podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w zakresie szeroko rozumianej dydaktyki, jak również na działania szkoleniowe i doradcze dla pracowników i ich pracodawców. Ponadto w FERS, w kontekście rozwoju kwalifikacji oraz kompetencji niezbędnych na rynku pracy, planuje się także dalsze rozwijanie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz wdrażanie systemowych rozwiązań wynikających ze Zintegrowanej Strategii Umiejętności.

FERS przewiduje kilka celów szczegółowych, w tym jeden pn. „wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy”, gdzie przewidziano szkolenia i działania realizowane w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. W tych ramach (oś I . Lepsze podejście dla rozwoju społecznego) zaplanowano wsparcie szkoleniowo-doradcze w zakresie niskiej/zerowej emisyjności lub gospodarki o obiegu zamkniętym. Projekty dotyczyć będą m.in. zorientowane na korzyści biznesowe wynikające ze stosowania rozwiązań wpisujących się w obszar zielonej ekonomii. Wsparcie będzie dostosowane do indywidualnych potrzeb przedsiębiorców, powiązanych z ich wielkością oraz specyfiką branżową.

FERS zapewni również wsparcie współpracy z pracodawcami poprzez wspieranie doktoratów wdrożeniowych (oś V. Szkolnictwo wyższe i nauka). W programie przewidziano wspieranie kształcenia doktorantów w ramach szkół doktorskich we współpracy z zatrudniającymi ich przedsiębiorcami albo innymi podmiotami, czego efektem będzie wdrażanie w tych podmiotach wyników prowadzonej przez doktorantów działalności naukowej (nie ma przeciwwskazań, aby doktoraty wdrożeniowe były realizowane w obszarze zazieleniania przedsiębiorstw).

Typy projektów powiązane z EZŁ możliwe do sfinansowania z FERS

- Wsparcie szkoleniowe i doradcze (oś I . lepsze polityki dla rozwoju społecznego) w zakresie niskiej/zerowej emisyjności lub GOZ, zorientowanie na zieloną ekonomię i korzyści biznesowe

● Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)

FEPW zwany jest także Programem Polska Wschodnia+, jako że do tej pory z programu dla Polski Wschodniej korzystało pięć województw: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie, ale w nowej perspektywie budżetowej UE dołączy do nich również województwo mazowieckie (jednakże bez Warszawy i dziewięciu otaczających ją powiatów). W puli FEPW jest 11,4 miliarda złotych skoncentrowane na czterech głównych obszarach: przedsiębiorczość i inwestycje, energia i klimat, spójna sieć transportowa oraz kultura, turystyka i usługi uzdrowiskowe.

Działania Programu pogrupowano w 5 priorytetów, odpowiadających celom polityki spójności Unii Europejskiej. W ramach FEPW zaplanowano wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności MŚP poprzez wprowadzenie w przedsiębiorstwach inteligentnych rozwiązań z zakresu GOZ (Priorytet 1. Przedsiębiorczość i innowacje). Wsparcie zostanie przeznaczone na analizę potrzeb w zakresie możliwości wprowadzenia nowych rozwiązań w danym MŚP oraz ich wdrożenie. Kontynuowane będzie rozwijanie systemu platform startowych, w tym wsparcie prac nad rozwojem pomysłu biznesowego, przygotowania a następnie wdrożenia odpowiedniego modelu biznesowego. Poza tym Priorytet 1 obejmuje wsparcie dla MŚP na wprowadzenie nowych rozwiązań gospodarki cyrkularnej, które pozwolą ograniczyć negatywny wpływ działalności na środowisko naturalne, przy jednoczesnym podniesieniu jakości wytwarzanych produktów i oferowanych usług. Wartość i forma wsparcia w 1 Priorytecie wynosi 500 mln EUR - dotacja: 400 mln EUR/ pożyczki 100 mln EUR).

W priorytecie 2. Energia i klimat wsparcie przewidziano głównie dla JST, choć w obszarze energia na dotację mogą liczyć także przedsiębiorstwa energetyczne – operatorzy sieci dystrybucyjnych (wartość i forma wsparcia wynosi 240 mln EUR).

W Priorytecie 4. Kapitał społeczny, turystyka oraz usługi uzdrowiskowe na dofinansowanie liczyć będą mogli w tym programie także przedsiębiorcy tworzący szlaki turystyczne (w min. 2 województwach) odwotujące się do walorów przyrodniczych, czy historycznych oraz przedsiębiorstwa świadczące usługi sanatoryjne/ uzdrowiskowe/ zakłady lecznictwa uzdrowiskowego.

Komplementarność wsparcia FEPW i FENG związana jest przede wszystkim z wprowadzeniem w FENG wymogu komponentu B+R w kompleksowym projekcie, podczas gdy w FEPW zaplanowana jest inwestycja w wybrane obszary działalności przedsiębiorstwa, np. te związane z GOZ. Warto podkreślić, że w FEPW nie przewiduje się bezpośredniego wsparcia projektów B+R

Typy projektów powiązane z EZŁ możliwe do sfinansowania z FEPW

- Wprowadzanie w przedsiębiorstwach MŚP inteligentnych rozwiązań z zakresu GOZ (priorytet 1), w tym analiza możliwości i ich wdrażanie oraz finansowanie prac nad rozwojem pomysłu/modelu biznesowego
- Wprowadzenie rozwiązań produkcyjnych mających na celu ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko przy wytwarzaniu produktów i usług
- Wsparcie dla przedsiębiorstw energetycznych – operatorów sieci dystrybucyjnych
- Wsparcie dla przedsiębiorstw tworzących szlaki turystyczne odwotujące się do walorów przyrody

● Fundusze Europejskie dla regionów/ Regionalne Programy Operacyjne 2021-2027

Na wstępie zaznaczyć należy, iż programy regionalne są w trakcie konsultacji społecznych, część z nich nie jest jeszcze dostępna. Na bazie dostępnych źródeł można jednak stwierdzić, iż programy te będą zorientowane na takie priorytety jak: czysta energia, OZE, GOZ, gospodarka wodno-ściekowa, a także tzw. wydatki klimatyczne związane z prewencją wobec klęsk żywiołowych. W dostępnych programach przedsiębiorcy są najczęściej wskazywani jako beneficjenci wspierani w przechodzeniu na GOZ i nabywaniu efektywności energetycznej i inne – różnicowane pod kątem strategii regionów.

Co do zasady, w RPO możliwe jest wsparcie dla przedsiębiorców (ogólnie) i podmiotów ze stosunkowo niewielkim doświadczeniem, dopiero budujących swój potencjał - komplementarnie do FENG skierowanego do firm o dużym, ponadregionalnym potencjale. Analogicznie wsparcie dla klastrów i instytucji otoczenia biznesu (IOB) przewidziane jest zarówno w FENG, jak i w RPO, jednak na poziomie krajowym przewidziano wsparcie jedynie dla podmiotów o większym zakresie działania.

Na bazie przyjętych programów można wskazać priorytety związane z czystą energią (kujawsko-pomorskie, pomorskie, lubelskie, łódzkie, śląskie), niskoemisyjność (podkarpackie, lubelskie z redukcją gazów cieplarnianych), efektywne wykorzystanie zasobów (kujawsko-pomorskie, łódzkie w słabiej rozwiniętych podregionach, śląskie). Część programów ma dedykowane priorytety środowiskowe, jak np.: „Bardziej Zielone Pomorze”, Łódzkie – „Zielony Region”.

Typy projektów dla przedsiębiorców powiązane z EZŁ (przykład RPO Kujawsko-pomorskie 2021-2027)⁶

- racjonalizacja zużycia i energii i ograniczanie jej strat
- promowanie OZE
- wspieranie przechodzenia przedsiębiorstw na GOZ, m.in. poprzez ekoinnowacje, zarządzanie efektywnością środowiskową, eco-labels,
- gospodarka wodno-ściekowa i efektywne (inteligentne) sieci wodociągowe
- edukacja ekologiczna przedsiębiorców.

Typy projektów dla przedsiębiorców powiązane z EZŁ (przykład Fundusze Europejskie dla Łódzkiego)

- inwestycje w zakresie selektywnego zbierania (w połączeniu z edukacją lokalnej społeczności objętej projektem w tym także promowanie ponownego użycia)
- instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych odpadów lub recyklingu odpadów
- inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów lub promujące ponowne użycie
- inwestycje wspierające GOZ w przedsiębiorstwach
- Wsparcie ekologicznych procesów produkcyjnych oraz efektywnego wykorzystywania zasobów w MŚP (w podregionach słabiej rozwiniętych).

Typy projektów dla przedsiębiorców powiązane z EZŁ (przykład Fundusze Europejskie dla Śląskiego)

- rozwój MSP (m.in. proinnowacyjne usługi dla przedsiębiorców, Wsparciem objęte zostaną również inwestycje w MŚP związane z dostosowaniem lub zmianą profilu prowadzonej działalności gospodarczej oraz modelu biznesowego),
- rozwój OZE i efektywności energetycznej (w MSP),
- przystosowanie regionu do zmian klimatu,
- ochronę terenów, cennych pod względem przyrodniczym,
- gospodarkę wodno-ściekową i odpadową.

Ponadto, opierając się na informacjach medialnych z województw, można przypuszczać, iż realizowane będą także takie typy projektów, jak:

⁶ uchwała Nr 26/1163/19 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 3 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia projektu Założeń Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2027 / BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu

- budowa magazynów ciepła i źródeł energii produkujących paliwa zdekarbonizowane z OZE
- budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych (RPO woj. lubelskie, 2021-2027).

Projekty dla przedsiębiorców będą komplementarne z inwestycjami komunalnymi i samorządowymi w infrastrukturę, komunikację, adaptację do zmian klimatycznych, w tym systemy ostrzegania i reagowania na klęski żywiołowe, gospodarkę odpadami i wodno-ściekową oraz zbiorników retencyjnych (m.in. RPO mazowieckie, lubelskie, podkarpackie i inne).

Fundusze Europejskie dla Sprawiedliwej Transformacji (FEST)

Mechanizm sprawiedliwej transformacji jest kluczowym narzędziem służącym zapewnieniu, by transformacja na rzecz gospodarki neutralnej dla klimatu przebiegała w sposób sprawiedliwy, nie pozostawiając nikogo w tyle. Ukierunkowane wsparcie w latach 2021–2027 pozwoli uruchomić co najmniej 100 mld euro w regionach najbardziej dotkniętych negatywnymi społeczno-gospodarczymi skutkami transformacji i złagodzić te skutki. Mechanizm pozwoli uruchomić inwestycje niezbędne, aby udzielać wsparcia pracownikom i społecznościom, których funkcjonowanie zależy od łańcucha wartości paliw kopalnych.

Program Fundusze Europejskie dla Sprawiedliwej Transformacji realizuje Cel Polityki 6 - Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu i wynika bezpośrednio z EZŁ.

FEST składa się z priorytetu horyzontalnego oraz 6 priorytetów regionalnych (śląskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego, małopolskiego i lubelskiego) odzwierciedlających specyficzne potrzeby inwestycyjne związane procesem sprawiedliwej transformacji w poszczególnych regionach objętych wsparciem w ramach FST oraz priorytetu pomocy technicznej. Zakres interwencji komplementarnych pomiędzy FENG i Programem Fundusze Europejskie dla Sprawiedliwej Transformacji to w szczególności: tworzenie i rozwijanie innowacyjnych przedsiębiorstw i sektorów aktywności gospodarczej oraz stwarzanie nowych możliwości rozwoju dla istniejących przedsiębiorstw, rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym oraz zmiana i podnoszenie kwalifikacji pracowników.

W ramach FEST w priorytecie horyzontalnym przewidziano projekty pilotażowe pozwalające na przetestowanie innowacyjnych rozwiązań w małej skali i na tej podstawie na skonstruowanie podejścia systemowego do zidentyfikowanych obszarów problemowych związanych z procesem sprawiedliwej transformacji. Ponadto w ramach priorytetów regionalnych zaplanowano m.in. programy akceleracyjne dla MŚP już funkcjonujących na terenach gmin górniczych - podnoszenie innowacyjności, efektywności energetycznej i tworzenie nowych miejsc pracy, w tym miejsc pracy wysokopłatnych oraz wymagających wysokich kwalifikacji.

W FEST w ramach priorytetów regionalnych wspiera się m.in. działania modernizacyjne, mające na celu obniżenie poziomu emisji zanieczyszczeń oraz na działania mające na celu wprowadzenie w nich rozwiązań gospodarki o obiegu zamkniętym, zwiększenie stopnia wykorzystania energii z OZE, wykorzystania innowacyjnych zielonych technologii oraz wsparcie ukierunkowane na przejście przez przedsiębiorstwa energetyczne na energetykę odnawialną przy produkcji energii elektrycznej.

W ramach FEST (priorytet horyzontalny) przewidziano wsparcie m.in. w zakresie podnoszenia kompetencji wszystkich podmiotów mających krytyczne znaczenie dla procesu sprawiedliwej transformacji.

Fundusz Sprawiedliwej Transformacji dla Polski obejmie 4,4 mld euro, z czego 3,8 mld euro dla regionów poprzez Urzędy Marszałkowskie, a 0,6 mld euro na projekty centralne. Planowany podział: śląskie 2066 mln euro, dolnośląskie 556 mln euro, wielkopolskie 387 mln euro, łódzkie 344 mln euro, lubelskie 248 mln euro, małopolskie 247 mln euro

Typy projektów powiązane z EZŁ możliwe do sfinansowania z FEST

- Działania modernizacyjne nakierowane nisko/zeroemisyjnie i akceleracyjne dla MŚP już funkcjonujących na terenach gmin górniczych - podnoszenie innowacyjności, efektywności energetycznej (w tym OZE) i tworzenie nowych miejsc pracy, w tym miejsc pracy wysokopłatnych oraz wymagających wysokich kwalifikacji, np.: przy wdrażaniu innowacyjnych zielonych technologii.

Instrumenty na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności (Next Generation UE)

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) to dokument programowy określający cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19. Program KPO ma służyć łagodzeniu społecznych i gospodarczych skutków kryzysu, w tym: wspieraniu zielonej transformacji, przyczynianiu się do realizacji unijnych celów w zakresie klimatu oraz transformacji cyfrowej. KPO koncentruje swoje działania na sześciu europejskich filarach odpowiedzi na kryzys i budowy odporności. Jednym z filarów jest „zielona transformacja”, gdzie z przydzielonych Polsce około 23 mld eurodotacji, co najmniej 37% środków KPO ma być przeznaczony na cele transformacji ekologicznej, w tym adaptacji do zmian klimatu i ochrony bioróżnorodności. Warto wskazać, że na priorytet zielona energia i zmniejszenie energochłonności przeznaczono 28,6 mld zł, a z tego 6,4 mld dla MSP. [Źródło: <https://www.gov.pl/web/planodbudowy/>]

Krajowy Plan Odbudowy - OZE przewiduje 97 mln euro na wsparcie inwestycyjne i doradcze dla instalacji OZE realizowanych przez społeczności energetyczne (klastry energii, spółdzielnie energetyczne, zbiorowe porozumienia prosumentów oraz inne). Zaplanowano także wspieranie powstania 20 społeczności energetycznych – rozumianych jako klastry energii, spółdzielnie energetyczne i zbiorowe porozumienia prosumentów do 2026, a do 2030 r. w naszym kraju ma powstać do 300 lokalnych obszarów energetycznych, które będzie cechować zdolność do samobilansowania. Wsparcie będzie udzielane także na zwiększenie aktywności społeczeństwa na rzecz modelu produkcji energii (prosumenci) i wykorzystania nowych źródeł energii odnawialnej.

Z kolei w ramach priorytetu Odporność i Konkurencyjność Gospodarki – (całość 4 133,0 mln euro) • Inwestycje dla przedsiębiorstw (mikro i MŚP) m.in. w produkty, usługi i kompetencje pracowników oraz kadry związane z wprowadzaniem „zielonych” rozwiązań

Działania wpisane w KPO muszą przyczynić się do realizacji celów klimatycznych UE (55% redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 i zeroemisyjność netto do 2050 r.).

Jednocześnie Polska przygotowuje Krajową Długoterminową Strategię Renowacji Budynków, spójną z założeniami unijnej strategii “Fali Renowacji” i unijnymi celami klimatycznymi na 2030 i 2050 rok. Ma ona przyczynić się do znacznego ograniczenia zapotrzebowania na energię w sektorze budynków.

W KPO przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa otrzymają środki na dywersyfikację profilu działalności i odbudowę inwestycji, zarówno w sektorach najbardziej dotkniętych skutkami pandemii (np. sektor turystyki, kultury, gastronomii i handlu) oraz nowe inwestycje na rozbudowę potencjału innowacji, elektromobilności, wdrożenia zielonych technologii i cyfryzacji.

Typy projektów powiązane z EZŁ możliwe do sfinansowania z KPO

- Wsparcie na nowe inwestycje na rozbudowę potencjału innowacji, elektromobilności, wdrożenia zielonych technologii, zwłaszcza w kierunku redukcji gazów cieplarnianych i zeromisyjności, a także komplementarne do Fali renowacji;
- wsparcie będzie udzielane także na zwiększenie aktywności społeczeństwa na rzecz modelu produkcji energii (prosumenci) i wykorzystania nowych źródeł energii odnawialnej

Norweski Mechanizm Finansowy I Europejski Obszar Gospodarczy (2014-2021)

Programy w ramach tej (III) edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. W maju 2020 roku zakończony został nabór dla przedsiębiorstw w obszarze Technologie przyjazne środowisku. W związku z dużym zainteresowaniem w 2021 roku zwiększono tu kwotę dofinansowania obejmując wnioskodawców z listy rezerwowej. Na tę chwilę (VIII.2021) brak informacji (z PARP jako operatora) na temat możliwości składania podobnych wniosków w 2022 roku. Proponuje się przegląd stron www.eog.gov.pl oraz www.eeagrants.org.

Podsumowanie

Na dany moment mamy jeszcze możliwości korzystania z oszczędności wygenerowanych w poprzedniej perspektywie (np. w ramach POIR), choć głównie można z nich skorzystać poprzez Granty na Eurogranty. Niestety nieznana jest struktura wsparcia projektów Norweskigo Mechnizmu Finansowego na kolejną perspektywę (terminy aplikacji wniosków są niedostępne). I choć znane są założenia programów ogólnokrajowych FENG, FERS, FENiKS, to nie do końca wiadomo, jak będą wyglądały treści programów regionalnych (RPO/FE regionalne). Można zakładać jednak, że tematyka będzie pokrywała się z obszarami proponowanymi do finansowania z LIFE+ i FENG, choć różnić się projekty będą zakresem (oddziaływania) i charakterem (partnerstwa krajowe, międzynarodowe o zasięgu regionalnym, krajowym i ponadnarodowym). Przedsiębiorcy zainteresowani przeprowadzaniem zmian w duchu EZŁ i ESG będą mogli jednak skorzystać z dość szerokiej gamy możliwości, choć niejednokrotnie słabiej dofinansowywanych (poziom uzależniony od regionów). Dlatego też, warto zaglądać na strony punktów kontaktowych i strony konkretnych programów, tak aby jak najlepiej przygotować projekt wniosku i zwiększyć swoje szanse na dofinansowanie. Życzymy powodzenia w podejmowanych działaniach i projektach.

Bibliografia

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz. Urz. UE L 57 z 18.2.2021)

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności – projekt, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa, luty 2021 r.

Projekt Umowy Partnerstwa, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa 2021
Financing the green transition: The European Green Deal Investment Plan and Just Transition Mechanism, Brussels 2020.

Źródła:

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl#obszary-polityki

<https://mojregion.eu/rpo/projekt-rpo-2021-2027/>

https://rpo.slaskie.pl/dokument/fesl_2021_2027_projekt_v3

<https://rpo.lodzkie.pl/images/2021/327-projekt-fe-2027/fel-2027.pdf>

<https://www.rpo.pomorskie.eu/-/rozpoczely-sie-konsultacje-spoeczne-projektu-programu-fundusze-europejskie-dla-pomorza-2021-2027#>

<https://www.gov.pl/web/planodbudowy/>

<https://www.stepenergy.eu>

<https://www.kpk.gov.pl/europejskie-ekosystemy-innowacji-90-mln-euro-na-pierwsze-konkursy>

https://eit.europa.eu/sites/default/files/eit_country_factsheet_pl.pdf

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_17

Część 5.

Perspektywa prywatnego sektora finansowego

Oskar Kulik

Ekspert ds. Zrównoważonego Rozwoju,
Bank BNP Paribas

KOMENTARZ EKSPERTA

Rola banków w zielonej transformacji

Postępująca zmiana klimatu jest jednym z najważniejszych wyzwań ludzkości w XXI wieku. Naukowcy w najnowszym raporcie Międzyrządowej Agencji ds. Zmian Klimatu (IPCC) potwierdzają, że już dziś obserwujemy pierwsze efekty podwyższającej się temperatury na Ziemi w częstszych i bardziej ekstremalnych zjawiskach pogodowych. Skutki te będą się nasilać i to od nas zależy, jaką przyszłość będziemy mogli zapewnić przyszłym pokoleniom. Potrzebujemy ambitnych odpowiedzi, nie tylko w aspekcie odbudowy gospodarki po skutkach pandemii COVID-19, ale też w zakresie przeciwdziałania i minimalizowania skutków postępującej zmiany klimatu.

Wyzwania związane ze zmianą klimatu są coraz szerzej dostrzegane przez regulatorów, sektor finansowy, przedsiębiorstwa, ale też obywateli. W Banku BNP Paribas uznajemy przeciwdziałanie zmianie klimatu i wspieranie transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju za kluczowe. Chcemy być agentem pozytywnych zmian i liderem w zakresie zrównoważonych finansów, dlatego działania na rzecz klimatu są jednym z czterech filarów odpowiedzialności w ramach naszej Strategii CSR i Zrównoważonego Rozwoju. W ramach odpowiedzialności wobec środowiska naturalnego realizujemy trzy główne zobowiązania:

- *wsparcie Klientów w przechodzeniu na gospodarkę niskoemisyjną, szanującą środowisko naturalne,*
- *ograniczenie negatywnego wpływu działalności operacyjnej na środowisko naturalne,*
- *zwiększenie świadomości i dzielenie się dobrymi praktykami na rzecz środowiska naturalnego.*

Działania wokół środowiska naturalnego realizujemy w ramach programu Bank Zielonych Zmian, składającego się z: kampanii edukacyjnej kierowanej do pracowników i otoczenia zewnętrznego; wdrażania eko-usprawnień, minimalizujących wpływ działalności operacyjnej na środowisko naturalne oraz rozwijania oferty produktów i usług, wspierających Klientów w transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju. Nieustannie monitorujemy też zmiany regulacyjne, aby jak najlepiej i najszybciej odpowiadać na potrzeby zmieniającego się świata.

Regulatorzy nakładają nowe zobowiązania na instytucje finansowe i ich Klientów w zakresie raportowania informacji o wpływie na klimat. Jedną z tych regulacji jest powstająca Dyrektywa w sprawie raportowania zagadnień zrównoważonego rozwoju (CSRD - Corporate Sustainability Reporting Directive 01/2023), która stanowi rozwinięcie wcześniejszej Dyrektywy NFRD. Regulacja wprowadza m.in. obowiązek raportowania danych niefinansowych dla spółek powyżej 250 pracowników oraz spółek publicznych powyżej 10 pracowników, obowiązek zewnętrznej weryfikacji raportów oraz jednolity europejski standard raportowania. Kolejnym, kluczowym, aktem prawnym jest tzw. Taksonomia UE, ustanawiająca dla instytucji finansowych swoisty drogowskaz pozwalający ocenić, czy dane działanie realizowane przez Klienta jest zgodne z założeniami zrównoważonego rozwoju.

W Banku BNP Paribas intensywnie pracujemy nad nowymi rozwiązaniami pozwalającymi w sposób systemowy pozyskiwać informacje wynikające z wymogów Taksonomii UE. Wiąże się to z koniecznością pozyskania dodatkowych danych od naszych Klientów. Wymaga to od przedsiębiorców – niezależnie od instytucji finansowej, którą wybiorą w Unii Europejskiej – monitorowania wpływu na środowisko i klimat, czy podatności na ryzyka klimatyczne. Przewidujemy że, zgodnie z oczekiwaniami legislatorów, znaczenie raportowania pozafinansowego będzie dalej rość, tym samym zwiększając zobowiązania do raportowania po stronie banków, jak i przedsiębiorstw. Regulacje są niezwykle ważne, gdyż pozwalają w sposób przejrzysty i porównywalny oszacować wpływ poszczególnych przedsiębiorstw na środowisko, zaś na poziomie instytucji finansowych: wpływ całego portfela. W tym aspekcie nie zapominamy o konieczności edukowania i informowania naszych Klientów. Czynimy to poprzez wewnętrzne szkolenia naszych doradców Klientów

biznesowych, ale też szkolenia kierowane bezpośrednio do przedsiębiorstw, jak konferencja online „Transformacja Energetyczna Firm”¹.

Sektor finansowy ma znaczącą rolę do odegrania w budowaniu gospodarki niskoemisyjnej, poprzez finansowanie nowych inwestycji i ograniczanie zaangażowania w sektorach o najwyższej emisyjności. Dlatego też Grupa BNP Paribas dołączyła do Net-zero Banking Alliance. Celem inicjatywy, pod egidą UNEP Finance Initiative, jest dostosowanie poziomu emisji gazów cieplarnianych z działalności kredytowej i inwestycyjnej do ścieżki niezbędnej do uzyskania neutralności klimatycznej w 2050 roku. Jednym z podjętych przez BNP Paribas kroków, aby osiągnąć ten cel, jest zakończenie do 2030 roku współpracy z Klientami zajmującymi się wydobywaniem i produkcją energii elektrycznej z węgla w UE i krajach OECD.

Oznacza to także tworzenie proekologicznych produktów i usług, stanowiących „zieloną alternatywę” dla Klientów. Tylko w pierwszej połowie 2021 roku wartość „zielonego finansowania” udzielonego przez Bank BNP Paribas wyniosła 842 mln złotych, (+71% r/r)². Oferujemy produkty skierowane do przedsiębiorstw różnej wielkości, Klientów indywidualnych i rolników³. Wspieramy Klientów w finansowaniu, poprzez tradycyjny kredyt czy leasing operacyjny, instalacji fotowoltaicznych lub poprawy efektywności energetycznej budynków. Co istotne, pomagamy też w pozyskiwaniu środków publicznych – unijnych – na ten cel. Dla największych Klientów, którym szczególnie bliskie są kwestie ESG (E – environmental, S – social, G – governance), oferujemy Sustainability Linked Loan (SLL). Jest to kredyt obrotowy (na ogólne potrzeby), którego oprocentowanie jest zależne od spełnienia ustalonych celów (KPI) w obszarze ESG.

Droga do pełnej transformacji gospodarki w kierunku neutralnej dla klimatu jest jeszcze długa, jednak nieunikniona. Możemy się spodziewać dalszego zwiększenia znaczenia tych tematów, tak ze strony regulacyjnej, jak i oczekiwań konsumentów i innych przedsiębiorstw w łańcuchu dostaw – zwłaszcza tych z krajów Europy Zachodniej. Biorąc pod uwagę rosnące znaczenie tych zagadnień, coraz bardziej istotne jest uwzględnianie kwestii śladu węglowego, środowiskowego oraz społecznego w planowanych działaniach biznesowych i inwestycjach. Bank BNP Paribas chce być liderem w zakresie finansowania transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju poprzez oferowanie Klientom wsparcia w postaci eksperckiej wiedzy oraz produktów i usług, dostosowanych do ich potrzeb.

¹ Transformacja energetyczna firm: <https://programfee.pl/>

² <https://media.bnpparibas.pl/pr/686975/grupa-kapitalowa-bnp-paribas-bank-polska-wypracowala-132-mln-zl-zy-sku-netto-w-ii-kw-2021-r-bank-ma-juz-ponad-4-mln-klientow-kredyty-udzielone-klientom>

³ Strefa Zielonych Produktów: <https://www.bnpparibas.pl/strefa-zielonych-produktow/produkty>

